

Page - 23.

N 74

D, 3, 32

~~Inc.~~
85

Index librorum: qui in hoc uolumine continentur.

Censorinus de die natali.

Tabula Ceбетis.

Dialogus Luciani.

Enchiridion Epicteti.

Basilius.

Plutarchus de Inuidia & Odio.

*Liber Sarcusiae Scalae cali dono datus ab ill. et R. in X. Patre,
D. Theonico a Braganca Archiep. Eboven. eiusdem domus dotatore
et fundatore primo.*

Ad nobilem Bartholomeum blanchinum Philippi Beroaldi Boñ. epistola.

PUlchrum est congerere nomismata Illustriū uirorum: Pulchrius bi
bliothecā libroꝝ inonumētis instruere: Pulcherrimū uero utrūq; cō
ficere. Tu utroq; studio delectaris/ & hoc geminato honestamento
censeris/ q̄ & bibliothecam libris refertā habes/ & cultissimū quodā q̄si larariū
nitore nomismaton exornas: quibus ex ære argento auro expressæ effigies cla
rissimorū in oī uirtutis genere uiroꝝ conspiciunt / easq; multiugas quibusdam
quasi loculamētis gradatim digestas / ciuibus/ alienigenis/ hospitibus/ maxieq;
eruditīs ostentas. luculentū sane negociū/ sicut. n. libri loquentes sunt scriptoꝝ
imagines/ ita nomismata uultus sunt silentes. inde fit ut & litteraꝝ iucunditati/
bus mens instruat / & imagunculaꝝ inspectione oculi pascant. Hoc duplici pa
bulo tibi cūprimis feriato ocio soq; licet saginari/ cum & libros subinde repasti
nes/ quo pastu nil suauius: & ex multifario nomismatū cōtēplatu tēpesti uiter re
creeris: Hoc nimirū specimē est foccūdæ probitatis: necesse est. n. affatim ī illo
esse uirtutū/ q̄ sic amat alienas imagines: Nec tu mutoꝝ (ut aiunt) magistrorū
lectione contētus: uiuæ uocis quæ plenius alere credit alimēta pquiris / quo ti
die gymnasium nostrū inuisis/ ut nos qualiacunq; detonantes inaudias. Noſtri
nominis nostræq; quantulacūq; est eruditionis amator/ laudator/ imitator . Tu
me non tantū ut municeps municipē diligis/ sed ut discipulus doctorem aman
ter obseruas/ & officiose prosequeris: Quas ob res cū nuperrime scriptores ali
quot ex situ puluereo erutos correxissem tibi eos potissimū dedicaui/ & sub tuo
nuncupatim nomine impressoribus inuulgandos dedi: ut hi quoq; bibliothecā
tuam facerent instructiorem: inibiq; inter alias uiuentium conditorum imagi
nes loquerentur. Agmen ducit Censorinus: qui de die natali uolumen illustre
condidit / doctrinæ neq; protritæ neq; promiscuæ: quē Sidonius apollinaris te
stimonio laudis extollit: Secūdo loco est Cebetis tabula : qua nihil absolutius:
qua humanæ uitæ decipula graphice & cō decore depingunt: quā latinitate do
nauit luculētus interpres mihiq; amicissimus: de quo illud dici meritissimo po
test. Cecropiæ cōmune decus latiaq; mineruæ. In tertio loco ē epictetus stoico
rum maximus: qui ex austerulo stoicæ sectæ dogmate philosophat: Epictetū
subsequit Basilius: cuius opuscula cōmendat sanctitas scribētis & eruditio ter
fior ad formandas adulescentulorum mentes oppido q̄ conducibilis. Nouissi
mus agmen cogit Plutarchi libellus: quo quid ab odio inuidia distet discerni/
culo quodam elegantissimo explicatur: Te hortor Bartholomee mi blanchine
ut libellos hosce in unū quasi corpus constipatos studiose plegas habeasq; fre
quenter in manibus/ quorum lectiōe doctrina fiat cumulatior/ mens sanctior/
uita frugalior: sed ne morosior sit prologus q̄ fabula Vale: & me qd' facis ama.

CENSORINI OPVSCVLVM: DE DIE NATALI: AD
Q. CERELIVM.

VNERA EX AVRO VEL QVAE EX AR-
gento nitent: celato opere non nunq̄ materia cariora: cæ-
teraq; hoc genus blandimenta fortunæ inhiant hii: **Q**ui
uulgo diuites uocâtur: Te autem. **Q**. Cerelli uirtutis nō
minus q̄ pecuniarum diuitem / id est uere diuitem ista nō **Vere diues.**
capiunt: Nō q̄ earum possessionem uel etiam usum ante
omnino abieceris: Sed q̄ sapientium disciplina format⁹
fatis liquido cōpensti huiusmodi sita in lubrico bona / malaue per se non eē: Sed
τωρ μισωμ: hoc est bonorū malorumq; media censerī: Hæc ut comicus ait Te
rentius perinde sunt: ut illi⁹ est aīus: qui ea possidet. **Q**ui uti scit: ei bona / illi qui **Bona bene**
non utitur bene / mala: Igit̄ quoniam quisq; nō quāto plura possidet: sed quāto **utenti**
pauciora optat. tanto est locupletior. Opes tibi in aīo maximæ: & ea quæ nō mo-
do bona generis humani p̄cādūt: Sed quæ ad deorum īmortalium æternitatem
penit⁹ accedāt: **Q**uod. n. Xenophō socraticus dicit: Nihil egere est deorū. **Q**uā **Nihil egerē**
minime aut̄ pximum a diis. **Q**uare cū dona preciosa neq; tibi p̄ animi uirtutē **deorum.**
desint: nec mihi p̄ rei tenuitatem supersint. **Q**uodcūq; hoc libri est: meis opib⁹
cōparatum natalitiū titulo tibi misi: in quo nō ut plerisq; mos est: aut hic apertæ
philosophiæ p̄cepta ad beate uiuēdū: quæ tibi scriberem; mutuatus sum. aut ex
artibus rhetorū locos laudibus tuis celebrandis persecut⁹. Ad id. n. uirtutum om-
nium fastigiū ascēdisti. ut cuncta ista: quæ uel sapienter monentur: uel familiari-
ter p̄dicat̄: uita / moribusq; supaueris. Sed ex philologis cōmētariis quasdā quæ
stiunculas delegi: quæ congestæ possunt aliq̄tum uolumē efficere. Idq; / a / me do-
cendi studio / uel ostentandi uoto nō fieri p̄dico. ne in me / uetus elogium iure di-
catur: **Sus** mineruā docet. Cū tuo collatu scirem me didicisse. ne beneficiis tuis **Sus Miner-**
uiderer ingratus: nostrorū ueterum sanctissimorum hominum exempla sum se **uam**
cutus. Illi. n. q̄ alimenta patriā lucē / se deniq; ipsos deorum dono habebant: Ex
oībus aliquid deis sacrabant: magis adeo / ut se gratos approbarent: q̄ q̄ deos ar-
bitrarent / hoc indigere. itaq; cū perceperāt fruges: anteq̄ uescerentur: deis libare **Primitiæ**
instituerūt. Et cum agros atq; urbes deorū munere possiderent: partem quandā **frugū diis.**
tēplis facellisq; / ubi eos colerēt: dicauere. **Q**uidam etiam pro cætera bona corpo-
ris ualitudine crinem deo sacrū pascebant. Ita ego a / quo plura ī litteris percipi: **Crinis deo**
tibi hæc exigua reddo libamina. Nūc quoniā liber de die natali inscribitur: a uo-
tis aūspicia summātur. itaq; hūc diē / quod ait Persius: Numera meliore lapillo.
idq; q̄ sæpissime facias: exopto. Et quod idē subiungit. Funde merum genio. hic **Funde merū**
forsitan quis querat: **Q**uid causæ sit: ut merū fundendū genio: non hostia faciē **genio.**
dum putauerit. **Q**uod. f. ut Varro testat̄ in eo libro / cui titulus est articulus. siue
de numeris: id moris institutiq; maiores nostri tenuerūt. ut cū die natali munus

annale genio soluerent: manū a cæde ac sanguine abstinerēt. ne die quā ipi lu-
cem accepissent: aliis demerēt. Deniq; deli ad apollinis genitoris aram: ut Ti-
mæus auctor ē: nemo hostiā cædit. Illud ē in hoc die obseruādū quod genio fa-
cto neminē optet angustare: q̄ cū q̄ fecerit. Sed & hoc a quibusdā sæpe q̄sitū soli-
uēdum uidet: Quid sit geni⁹: cur ue cum potissimū suo q̄sq; natali ueneret.

De genio & lare.

Geni⁹ qui
& unde

g Enius est de⁹: cui⁹ in tutela/ut q̄sq; natus ē/ uiuit: siue ēt q̄ ut ge-
neramur: curat: siue q̄ una gignitur nobiscū. Siue ēt q̄ nos geni-
tos suscipiat: ac tucatur. Certe a gignēdo geni⁹ appellat: Eundē
esse geniū & larē multi ueteres memorie pdiderūt. In q̄s ēt. C. Fla-
cus in libro/ quē ad cæsarē de indigitamētis reliq; scriptū: hūc in nos maximā:
quāmo oēm hīc ptātem creditū ē. Nonnulli binos genios in hīs dūtaxat domib⁹
quæ cēt maritæ: colendos putauere. Euclides aut̄ socraticus duplicē oībus oīo
nobis geniū dicit appositū. Quā rē apud Lucilliū in libro satyrarū .ix. licet co-
gnoscere. Genio igit̄ potissimū p̄ oēm etatē quotānis sacrificamus. q̄q̄ non so-
lum hīc sed & alii sunt p̄terea dei complures hoī uitam p̄ sua quisq; portione ad-
miniculantes. Quos uolentē cognoscere in digitamentorū libri satis edocebūt:
Sed oēs hī semel in uno quoq; hoīe numinum suorū effectum rēp̄sentāt. Quo
circa nō per oē uitæ spacium nouis religiōibus arcessunt. Genius aut̄ ita nobis
assiduus obseruator appositus est: ut ne puncto quidem t̄pis longius abscedat.
Sed ab utero matris acceptos ad extremum uitæ diem comitet. Sed cū singuli
hoīes suos tātūmodo proprios colāt natales. Ego t̄n duplici quotannis officio
huiusce religionis astringor. Nam cum ex te tuaq; amicitia honorē / dignitatē /
decus / atq; p̄sidium / cuncta deniq; uitæ p̄mia recipiam: nephas arbitrō: si diem
tuum / qui te mihi in hāc lucē adidit: meo illo p̄prio negligentius celebrauero /
ille n. mihi uitā: iste fructum uitæ atq; ornāmētū pepererunt: quoniā ætas a die
natali initiū sumit: suntq; añ hunc diē multa: quæ ad hoīum p̄tinent / originē: n̄
alienū uidet̄ de his dicere prius: quæ sunt natura p̄pria. Igit̄ quæ ueteribus de
natura humana fuerint opiniōes ex his quædā breuiter exponam.

Variæ op̄iōes ueterū philosophorū de generatiōe.

Hoīes semp
fuisse,

p Rima & generalis quæstio iter antiquos sapiētiae studiosos uersa
ta ē: q̄ cū constet hoīes singulos ex parētū seminib⁹ eē p̄creatos
successione plis multa secula progare: alii semp hoīes fuisse / nec
unq̄ nisi ex hoībus natos: atq; eorū grā caput exordiūq; nullū exti-
tisse arbitrati sunt. Alii uero fuisse t̄ps: cum hoīes nō cēt: & hīs ortum aliq̄n̄ p̄ri-
cipiumq; natura tributū: sed prior illa sn̄ia: qua semp humanū genus fuisse cre-
dit̄: auctores hēt Pythagoram Samiū: & Cereiū Lucanum & Architā tarētī
nū oēsq; adeo pythagoricos: sed & Plato athēiēsis & Xenocrates & Diccarch⁹
Misseniū. Itē antiquæ academiæ philosophi: nō aliud uident̄ opinati. Aristo-
teles quoq; Stagiritēs & Theophrastus multiq; p̄terea non ignobiles pipatetici

3

idem scripserunt: eiusque rei exempla dñt: q; negāt oīo posse reperiri auesne añ Auesne ante an
 an oua generata sint: cū & ouū sine auc: & auis sine ouo gigni non possit: itaq; oua.
 & oīum: quæ in sempiterno isto mundo semp fuerūt: futuraq; sunt: aiunt p̄ci
 piū fuisse nullū: sed orbē cē quēdam generatiū nascētūq;: in quo unū cuiusq; Primigeniū
 geniti initiū simul & finis esse uideat. qui autē hoīes aliquos primigenios di/ Primigeniū
 uinit⁹ natura factos crederēt: multi fuerūt: sed aliter atq; aliter hac existimatio homines
 ne uersati. Nā ut omittā: quod fabulares poetar; hystoriæ ferunt hoīes primos
 aut promethei molli luto esse formatos: aut Deucalionis pyrthæq; duris lapi/ Deucalionis
 dib⁹ cē natos. Virg. hinc lapides pyrthæ iactos saturnia regna: & alibi quo tē
 pore primū deucalion uacuū lapides iactauit in orbē. unde hoīes nati durū ge/ Deucalionis
 nus. quidam ex ip̄is sapiētīæ p̄fessorib⁹ nescio an magis monstruosas: certe n̄
 minus incredibiles rōnum suar; p̄ferunt opiniones. Anaximander milesius ui Anaximander
 deri sibi ex aqua terraq; calefactis exortos cē: siue pisces / siue piscibus similia
 aīalia: in his hoīes concreuisse: foetusq; ad pubertatē intus retentos / tum demū
 ruptis illis uiros mulieresq;: q; iam se alere possent p̄cessisse. Empedocles autē Empedocles
 egregio suo carmic: quod cuiusmodi cē p̄dicat: Lucreti⁹: ut uix humana uidea
 tur stirpe creat⁹: Tale quiddā cōfirmat: primo mēbra singula ex terra quasi p̄
 gnāte passim adita: deinde coisse & effecisse solidi hoīs materiā: igni simul &
 huiusmodi p̄mixtā. Cetera qd necesse ē p̄sequi: quæ non capiant similitudinē
 ueritatis. Hæc eadem opinio / et ī Parmenide uel inferta fuit pauculis exceptis
 ab Empedocle dissentiente. Democrito uero abderitæ ex aqua limoq; primū Democrit⁹.
 uisum cē hoīes p̄creatos. nec longe secus Epicur⁹. Is. n. credidit limo calefacto Epicurus
 uteros nescio quos radicibus terræ in creiuisse: & infantib⁹ ex se aditis ingeniū
 lactis humorē natura ministrante p̄buisse. quos ita educatos & adultos genus
 hominū ppagasse. Zenō citicus stoicæ sectæ cōditor: p̄cipiū humano gn̄ri ex Zenō
 nouo mūdo constitutū putauit. primosq; hoīes ex solo adminiculo diuini ignis
 idest dei p̄uidentiā genitos. Deniq; cēt uulgo creditum ē. ut pleriq; genealogiæ
 auctores sunt / quarūdam gentiū: quæ ex aduenticiā stirpe nō sint p̄ncipes ter/
 rigenas esse: ut in attica & archadia thessaliaq; eosq; autochthonas uocitari: ut Autochtho/
 in Italia poeta cecinit nymphas indigenasq; faunos nemora quadam tenuisse nes
 non difficile rudis antiquor; credulitas recepit. Nunc uero eo licentiæ poeticæ
 p̄cessit libido: ut uix auditu ferenda confingat: post hominū memoriā p̄gene/
 ratis iā gentib⁹ & urbib⁹ conditis hoīes e / terra diuersis modis aditos: ut in at/
 tica fert regione Erichthoni⁹ ex uulcani semine hō exortus: & in colchide uel Erichthoni⁹
 boetia consitis anguis dentib⁹ armati part⁹ / ei qb⁹ mutuo inter se necatis pau/
 ci supasse tradunt. qui in cōditu thæbar; cadmo fuerūt adiumēto. necnō ī agro
 tarquienfi puer dī diuinit⁹ exort⁹ noīe tages. q; disciplinā cecinerit extispiciū. Tages cōdi/
 quam lucumones hætruriæ potētes exscripserūt. De semine hoīs. tor extispiciū

h Actenus de prima hoīum origine. Ceter; quod ad p̄ntes nōs p̄
 tinet natales / corūq; initiā q̄ potero cōpēdio dicā. Igit̄ semē unū

Vnde semē de exeat: inter sapientia p̄fessores nō cōstat. Parmenides. n. tūm ex dextris / tū
exeat. læuis p̄tibus adoriri putauit. Hipponi uero metapontino / siue ut Aristoxenus
auctor ē / Samio / ex medullis p̄fluē semē uidet. Idq; eo p̄bari: quod post emis-
sionē / pecudū si quis mares perimat / medullas utpote exhaustas nō repiat. Sed
hāc opinionē nōnulli refellūt / ut Anaxagoras: Democrit⁹ & Alcmaeon Croto-
niates. Hi. n. post græcā cōtentionē nō medullis mō / uerū & adipe / multa q; cari-
ne mares exhauriri r̄ndent. Illud quoq; ambigua facit inter auctores opinionē /
utq; ne ex patris tātūmō semine partus nascat: ut Diogenes / & Hippon stoici
q; scripsere. An ēt ex matris: ut Anaxagorā / & Alcmaeonī / necnon Parmenidi
Empedocliq; / & Epicuro uisum: Quæ differens nō diffinite se scire Alcmaeon
confessus est: ratus neminem posse perspicere.

Quid primum in infante formatur.

Ex cerebro
sensus.
Per umbili-
cum cib⁹ fœ-
tui in utero
Cur mares
Cur fœmi-
næ.
De similitu-
dine paren-
tum in filiis.
Causa gemi-
norum.

Empedocles / quē i hoc Aristoteles secut⁹ ē: añ oīa cor iudicauit incre-
scere / q; hoīs uitā maxie cōtineat. Hippon uero caput: in quo ē p̄ri-
cipale cerebrū. Democrit⁹ aluū cū capite: quē plurimi hnt ex ina-
ni. Anaxagoras cerebrū: undc oēs sunt sensus: Diogenes Apollo-
niates / ex humore primū carnē fieri existimauit. tū ex carne neruos & ossa / & cæ-
teras ptes enasci. At stoici una totū infante figurari dixerūt: ut una nascat / ala-
turq;. Sūt q; id opinent̄ ip̄a fieri natura: ut Aristoteles atq; Epicur⁹. Sūt q; potē-
tia spirit⁹ semē comitātis / ut stoici ferūt uniuersi. Sūt qui æthereū calorē inesse
arbitrant̄ qmēbra disponat Anaxagorā secuti: ut cunq; tñ format̄ ifans. quē ad
modū i matris utero alāt: duplex op̄io est. Anaxagoræ. n. cæteris cōplurib; per
umbilicū cib; administrari uidet. At Diogenes & Hippon existimauere esse i
aluo p̄minēs qddā / quod ifans ore ap̄phēdat: ex eo alimentū ita trahat: ut cum
ædit⁹ est ex m̄ris uberib;. Cæter; ut mares fœminæue nascāt: qd causæ eēt: ua-
rie ab eisdē philosophis p̄ditū ē. Nā ex quo parēte seminis āpli⁹ fuit: eius sexū
rep̄ntari dixit Alcmaō: ex seminib; āt tenuiorib; / fœmias. Ex dēsiorib; mares
fieri Hippō affirmāt. Vtri⁹ uero parētis sedē p̄ri⁹ occupauerit: eius reddi natu-
rā Democrit⁹ rettulit. At iter se certare fœminas & mares / & penes utq; uictoria
sit: ei⁹ habitū referri auctor ē Parmenides. Ex dextris p̄tib; p̄fuso semine ma-
res gigni: At læuis fœminas / Anaxagoras Empedoclesq; cōfētūt. Quorū opi-
niones ut de hac specie cōgrue: ita de similitudine liberorū disp̄iles. Sup̄ qua re
Empedoclis disp̄utata rō talis p̄fert. Si par calor i parētū seminib; fuit: p̄ri si-
milē marē p̄creari. Si frigid⁹ / fœminā matri similē: q; si p̄ris calidus erit: et frigi-
dus matris p̄creari: q; matris uultū rep̄ntet. At si calidus matris: p̄ris aut si erit
frigid⁹ puellā futurā quæ p̄ris reddat similitudinē. Anaxagoras āt ei⁹ parentis
faciem referte liberos iudicauit: q; seminis āpli⁹ cōtulisset. Cæter; Parmenidis
sn̄ia ē: cū dexteræ ptes dederit: tūc filios patri cōsimiles: cū leuæ / tūc m̄ri. Seq̄t̄
uero de geminis: q; ut aliqñ nascāt mō seminis fieri / Hippō rat⁹: id. n. cū āplius
est: q; uni satis fuerit: bifariam diduci: id ip̄m ferme Empedocles uidet̄ sensisse.

Nam cās qdem/cur diuideret: nō posuit: p̄tum tātummō ait: & si utrunq; sedes
 æque calidas occupauerit: utrūq; marē nasci. Si frigidās/æque/utrāq; foeminā.
 Si uero alterꝝ calidiorē/alterꝝ frigidiorē/dispari sexu/ptum futurꝝ. De cōforma
 tiōe autē pius nihilominꝰ in priā hebdomade dētes hoī cadere: in secūda/pubē
 apparē. in tertia/barbā nasci. in q̄rta/uires. in q̄nta/maturitatē ad stirpē reliquē
 dā. in sexta/cupiditatibꝝ tētari. in septima / prudētīā linguāq; cōsumari. in octa
 ua/ eadē manere. in decima / hoīem fieri mortī maturꝝ. tamē ī secūda hebdoma
 de uel īcipiēte tertia/ uocē crassiorē et inæq̄bilē fieri: quod Aristoteles appellat
 τριγυρι. Antiq̄ nostri hirtallire: & inde ipsos putant hirtallos appellari: q̄
 tum corpus hircū olere incipiat. De tertia autē etate adulescētuloꝝ tres gradꝰ eē
 factos ī grācia priꝰ q̄ ad uiros pueniat. quod uocēt ānoꝝ. xiiii. παιδα melle
 phebō. deīde. xvi. ephebō: tūc. xvii. εφεβοῦ. Præterea multa sūt de his hebdo
 madibꝝ: q̄ medici ac philosophi/libris mādauerūt: unde appet ut ī morbis dies
 septimi suscepti sūt/ & crisimi dicūt. ita p̄ oēm uitā septimū quēq; ānū piculosū
 & uelut crisimō eē/ & climactericū uocari. sed ex his genethiaci / alios aliis diffi
 ciliores eē dixerūt. Et nōnulli eos potissimū/quos ternæ hebdomades cōficiūt/
 putant obseruādos. Hoc ē unū & .xx. & xlii: & deīde. lxiii. .postremū. lxxxiiii. ī
 quo staseas terminū uitæ defixit. Alii autē nō pauci unū oīum difficillimū clima
 ctera pdidere. āno. .f. uno de q̄nq̄gesimo/quē cōplēt āni septies septēni: ad quā
 op̄inōnē plurimoꝝ cōsensus īclināt. Nā q̄drati numeri potētissimi dicunt. De
 niq; plato ille/uenia cæteroꝝ / philosophiæ sactissimꝰ: quadrato numero ānoꝝ
 uitā humanā cōsumari putauit. .f. nouenario: q̄ cōplēt ānos. lxxx. & unū. Fue
 rūt et q̄ utrūq; recipiāt numeꝝ unū de q̄nquaginta: & .lxxx. & minorē noctur
 nis genesibꝝ/ maiorē diurnis ascriberēt. Pleniꝰ aliter moti/ duos istos numeros
 subtiliter discreuere/ dicētes: Septēnariū ad corpꝰ/ nouenariū ad aīum ptinere.
 Hūc medicinæ corporis & Apollini attributū: illū musis: quia morbos aī/ quos
 appellāt pathe/ musica lenire ac sanare cōsueuerit. Itaq; primū climactera ānū
 xlix. eē pdiderūt. Vltimū aut. xci. Mediū uero ex utroq; pmixtū anno. iiii. & .lx
 quē hebdomades. viii. uel. vii. enneades cōfiūt. Hūc/ licet q̄dam piculosissimū
 dicāt: q̄ ad corpꝰ & aīum ptineat: Ego tñ cæteris nō duco infirmiorē: nā utrūq;
 q̄dē supradictū cōtinet numeꝝ: sed neutꝝ q̄dratū/ & ut ē ab utroq; n̄ alienꝰ: ita
 in neutro potens/ nec multos sane/ quos uetustas claro noīe celebrat / hic annus
 absūpsit/ Aristotelē stagiritem reperit: sed hūc ferūt naturalē stomachi infirmi
 tatē/ crebrasq; morbidī corpis offēsioēs adeo uirtute aī diu sustentasse: ut mirū
 sit ad ānos. lxiiii. eū uitā ptulisse: q̄ ultra nō ptulisse. Quā scīssime Cerelli cum
 istū ānū/ q̄ maxie fuerat corpi formidolosus sine ullo icōmodo trāsierit: cæteros
 q̄ leuios sūt: climacteras/ minꝰ tibi extimesco. Presertī cū ī te aī potiꝰ q̄ corpis
 naturā sciā dñari. eosq; uiros/ q̄ tales fuerūt nō priꝰ uita excessisse: q̄ ad ānū illū
 lxxx. peruenerint: in quo Plato finem uitæ & legitimū eē existimauit/ Et ha
 buit legitimū. hoc āno & Dionisius Heracleotes/ ut uita abiret: cibo abstinuit.

In priā hebd
domade den
tes.

Decē hebdo
mades anno
rum.

Hirtallire.

Hirtalli

Ephebus.

Exephebꝰ.

Crisimi dies

Climacteri
cus.

Vnde quinq̄
quagesimus
annus

Misca lenis
pathe.

Qua etate
obiit Aristo
telēs.

Plato periit
āno. lxxx.

Eratosthe-
nes mēfor
orbis.

Democrit⁹
Isocrates lō/
geui.
Gorgias.

Laus Cercl/
lii.

Eloquētia
Cerellii.

Aeuūm

Tria tempo-
ra
Presens icō/
presibile.

Et cōtra Diogenes cynicus cibi cruditate i colerā solutus ē. Eratosthenes quo-
q; ille orbis terrarū mēfor & Xenocrates platonius ueteris academiæ princeps
ad eundē annū uixerūt. Nō pauci ēt p ai spiritū molestū corporis supatis limi-
tem istū transgressi sunt/ut Carneades: a quo tertia achademia est: quæ dicit no-
ua: uel Cleanthes qui uno min⁹ centū expleuit. At Xenophanes Colophon⁹
maior annorū. c. fuit. Democritū quoq; abderitē/ & Isocratē rhetorē fere prope
ad id etatis puenisse: quo Gorgiā leōtinum: quē oīum ueterū maxie senem fuis-
se: & .viii. supra. c. annos habuisse cōstat. Quod si cultorib⁹ sapientiæ/ siue per
ai uirtutem seu lege fati diuina obtigit uita: nō despero/ quin te quoq; diu cor-
pore atq; ai ualentē longior maneat senectus. Quē. n. ueterū nunc memoria
suscepim⁹: prudentia uel tēperātia uel iustitia uel fortitudine tibi ātestare dici-
mus: Quis eorū si adesset/ nō i te oīum uirtutū pdicationē cōferret? Quis tuis
laudib⁹ se postponi erubesceret? Illud certe ut arbitror/ dignū est pdicatione: q;
cū illis ferme oīb⁹ quibus prudentissimis & procul a rep. motis nō contigerit sine
offensioe & odio plerūq; capitali uitā degere. Tu tñ officiis municipalib⁹ fun-
ctus honore sacerdotis i principib⁹ tuæ ciuitatis cōspicius ordinis ēt equitris
dignitate gradū puincialiū supgressus/ nō mō sine rephensione & inuidia/ sem-
per fuisti: uerū ēt oīum oīo amorē cū maxima gloria consecut⁹. Quis/ a te noi-
sci aut ex āplissimo senat⁹ ordine nō expetiuit: aut ex humiliore plebis n̄ opta-
uit? Quis mortaliū uel te uidit: uel de tuo noīe accepit: qn & loco fr̄is germani
diligat: & iure parentis ueneret? Quis ignorat pbitatē primā/ fidē sūmā/ beni-
gnitatē incredibilē/ modestiā uerēcūdiāq; singularē? Ceteraq; humanitatis offi-
cia penes te unū cē: & quidē maiora: q̄ possint digna quoq; referri? Quare &
ego his nūc cōmemorādis supscdebo. De eloquētia quoq; fileo: quā oīa n̄rā
puinciarū tribunalia/ oēs p̄sides mouere. Quā deniq; urbs Roma & auditoria
sacra mirata sūt. hęc se & ad p̄ns & in futura secula/ satis ip̄a nobilitat. Nūc ue-
ro quaten⁹ de die natali scribo/ meū mun⁹ iplere conabor. tēp⁹ quoq; hodiernū/
quo maxie flores q̄ potero lucidissimis notis signabo. Ex quo ēt prim⁹ il-
le tuus natalis liquido noscet. tēp⁹ aut nō diē tātūmodo id est mēsem uel ānū
uertētē appello: sed & quod quidā lustrū/ aut unū annū magnū uocāt: & quod
seculū noīant. Ceterū de æuo quod ē tps unū & maximū nō multū ē/ quod i p̄-
sentia dicat. Est. n. mensiū sine origine/ sine fine: quod eodē mō semp fuit: sem-
per futurū ē. neq; ad quēq; hoīum magis q̄ ad alterū ptinet. hoc i tria diuidit tpa
p̄teritū/ p̄sens/ futurū: ex quib⁹ p̄teritū initio caret: exitu futurū. p̄ns aut quod me-
diū ē: adeo exigūū & incomphēsibile ē: ut nullā accipiat lōgitudinē/ neq; aliud
eē uideat: q̄ transacti futuriq; cōiunctio: adeo porro instabile ut ibidē sit nūq;
& quicqd trāscurrat: a futuro decerpit. Hęc inter se tpa anteaclū dico & futurū:
neq; propria sunt: neq; ita ut alterū altero longius breuiusue uideat. Quicqd
enim non habet finem/ collationē mensuræ non recipit. Quapropter æuū neq;
ānorū neq; seculorū numero/ nec deniq; ullo finito tps modulo metiri conabor.

5-
Hæc .n. ad ætatem infinitam non sunt brumalis unius instar horæ. Itaq; ut secula possim percurrere: & hoc nost; pñs designare omissis aureis argenteisq; & hoc genus poetici a/cõditu urbis Romæ patriæ nostræ cõmunis exordiar.

De seculo.

S Eculū est spaciū uitæ humanæ longissimū partu & morte diffinitum. Quare q̄ annos .xxx. seculū putarunt: multum uident' errasse: hoc .n. tps̄ genean uocari Heraclitus auctor ē. qui orbis ætatis in eo sit spatio . Orbē at̄ uocat̄ ætatis: dum natura humana ad selementē reuertit'. Hoc q̄dem geneas tps̄. Alii aliter diffiniere: Heraclit' ānos .v. & .x. scribit dici Genean: Zenon .xxx. Seculū at̄ qd sit usq; adhuc arbitratur ad subtile examinatum nō esse. Poetæ quidē multa incredibilia scripserūt. nec minus historici græci: quibus a/ uero par nō fuit decedere: ut Herodotus: apud quem legim' Argathoniu thartessioꝝ regem .c. & .l. annos; fuisse. Aut Ephorus q̄ tradit archadas dicere/ apud se reges antiquos aliquot ad .ccc. uixisse annos. Verū hæc ut fabulosa p̄tereo. Sed inter ip̄os astrologos/ q̄ i stellar' signorūq; rōne uerū scrutant': nequaquē t̄cõuenit Epigenes .cxii. annis lōgissimā uitam cõstituit. Berossos autē .cvi. Alii ad .cxx. annos p̄duci posse. Quidā et̄ ultra crediderūt. Fure qui nō idē putarent ubiq; obseruandum. Sed uarie p̄ diuersas regiones p̄t in singulis sit/ cæli ad circulū finitorē inclinatio: quod uocat' clima: sed licet ueritas in obscuro lateat: t̄m in una quaq; ciuitate quæ sint naturalia secula rituales ethruscor' uident' docere: in q̄bus scriptū esse fert' / initia sic poni seculor'. Quo die urbes atq; ciuitates cõstituerent': de his qui eo die nati eēt: eū q̄ diutissime uixisset: die mortis suæ primi seculi modulū finire. Eoq; die qui eēt reliqui in ciuitate de his rursus ei' mortē: q̄ lōgissimā egisset etatē finem eē seculi secūdi. Sic deinceps tps̄ reliquor' terminari. Sed ea q̄ ignorarent hoies portēta mitti diuinit': q̄bus admonerent': unū quodq; seculū eē finitū: Hæc portēta hetrusci p̄ aruspicii disciplinæq; suæ peritia diligenter obseruata in libros rettulerūt. Quare in thuscis historiis: quæ octauo eor' seculo scriptæ sunt: ut Varro testat' & quot numero secula ea genti data sint: & transactor' singula q̄ta fuerint: qui busue ostentis eor' exit' designati sint: continet'. Itaq; scriptū est. Quatuor prima secula annos; fuisse .cv. Quintū .cxxxiii. Sextū unū de uiginti & .c. Septimū totidē. Octauū tū demū agi. Nonū & decimū superesse. Quibus transactis finē fore nois etrusci. Romanor' autē secula quidā ludis secularib' putant distingui. Cui rei fides si certa est: modus ro. seculi est incertus. Tempor' .n. interualla: q̄bus ludi isti debeāt referri/ nō mō q̄ta fuerint retro: ignorat': sed ne qdē q̄ta eē debeāt: scit'. Nā ita institutū eē ceterisimo quoq; āno fierent. Id tū Antias aliiq; historici auctores sunt. Tunc Varro de scenicis originibus libro primo ita scriptum reliquit . Cum multa portenta fierent: & murus & turris. quæ sunt inter portam collinam / & quibusdam de cælo essent tacta . Et ideo libros sybillinos decem uiri adissent: renunciauerunt: uti diti patri & Proserpinæ ludi

Sæculū qd
Genea qd.
Argathōius.
Plinius in se primo
Clima.
Rituales libri.
Secula etruscorum.
Secula romanorum.
Seculares ludi.
Ludi tarentini.

Tarentini in cāpo martio fierēt tribus noctib⁹: & hostiæ furuæ imolarent: utiq; ludi cētesimo quoq; anno fierēt. Itē. T. Liui⁹. L. c. xxxvi. eodē āno ludos secula res cæsar ingēti appatu fecit. Quos centesimo quoq; anno: his. n. termin⁹ seculi: fieri mos. utq; .x. c. quoq; anno repetant. tam cōmentariū. xv. uiroz; q̄ diui Augusti edicta testari uidentur. adeo ut Horati⁹ Flacc⁹ in carmine / quod de secula
Horatii car / ribus ludis cantatum est. id tēpus hoc mō designauerit. Cert⁹ undenos decies p
men secula. annos orbis ut cāt⁹ referatq; ludos. Ter die clara totidēq; grata: nocte frequētes

De temporibus ad pariendum aptis.

Superest dicere de temporib⁹: quib⁹ ptus soleant eē ad nascēdum maturi. Qui locus eo mihi cura maiore tractād⁹ ē: q̄ quādam ne cesse est / de Astrologia / Musicaq; & Arithmetica attingere. Iam primū quoto post cōceptionē mēse infantes a di soleat: frequēter agitātū inter ueteres nōdū cōuenit. Hippon metapontin⁹ / a / septimo ad decimū mensem nasci posse existinauit. Nam septimo partū iā esse matur⁹: eo q̄ in omnibus numeris septēnari⁹ plurimum possit. Si qdē septimis forment⁹ dentes mē sibus: additisq; alteris recti cōsistere incipiam⁹. & post septimū cadāt annū. xiiii aut pubescere soleam⁹. Sed hanc / a / septem mē sibus incipientē maturitatē usq; ad decimū perductā. Ideo q̄ in aliis oībus hęc eadē natura ē: ut. vii. mensib⁹ annisue tres aut mēses / aut anni ad cōsumationē accedāt. Nā dentes. vii. mensiū in fanti nasci / & maxie. x. p̄fici mēse. vii. āno primos eoz; excidere. decimo ultimos: post. xiiii. annū pubescere. Huic opinioni i pte aliqui repugnāt. Alii in pte cōsentūnt. Nā septimo mēse parere mulierē posse plurimi affirmāt: ut Theano / pythagoric⁹. Aristoteles pipatetic⁹. Diocles: Euenus: Straton / Empedocles / Epygenes multiq; p̄terea / quoz; oīum cōsensus / euriphonē gnidiū nō deterret: id ipsum in trepide pnegantē. Cōtra eū ferme oēs Epicarmū secuti octauo mēse nasci negauerūt. Diocles tñ caristi⁹ & Aristoteles stagirites aliter sentiūt. ix. aut & .x. mēse tum caldei plurimi & idē supranominat⁹ Aristoteles a di posse ptum putauerūt Neq; epigenes bizati⁹ .ix. fieri posse cōtēdit. Nec Hippocrates cohus. x. Catez; xi. mense Aristoteles solus recipit. cæteri uniuersi improbarūt. Sed nūc chaldeorū rō breuiter tractāda ē. Explicādūq; cur. vii. mēse / & .viii. & .x. tātū posse nasci homines arbitrent⁹. Ratiōes caldeoz; de tpe part⁹. Ante oīa igit⁹ dicunt actū uitāq; nostram stellis tā uagis q̄ stantib⁹ eē subiectā. eaz; q; uario multipliciq; cursu genus humanū gubernari. Sed ipsaz; mot⁹ schemataq; & effect⁹ / a / sole crebro imu tari. Nā ut alia ocasū / nōnullæ stationē faciant. nosq; oēs hac sua dispilitate pariter afficiant Solis fieri potentia. Itaq; eū / q; stellas ipsas / qb⁹ mouemur: pmouet: Sol potentif aīam nobis dare: qua regamur. potētissimūq; i nos eē / moderariq; quādo post cō ceptionē ueniamus in lucē. Sed hoc p tres facere cōspect⁹. Quicqd aut sit cōspectus / & quot ei⁹ genera. ut liquido p̄spici possit: pauca predicam.

De circulo zodiaci.

c Irculus est ut ferunt signiferi: quem græci uocant zodiacon i quo sol & luna cæteræq; stellæ uage ferunt /hic in .xii. partes totidem signis redditas æquabiliter diuisus ē cum sol annuo spacio metitur ita in uno quoq; signo ferme unum mensem moratur. Sed signū quodlibet cū cæteris singulis habet mutuū conspectum /non tamē uniformē cum omnib; nam ualidiores alii /infirmiores alii habētur. Igit̄ quo tempore partus concipiē sol in aliquo signo sit necesse est in aliqua eius particula: quem locū conceptio nis proprie appellant. Sunt aut̄ hæ particulæ in uno quoq; signo tricenæ: totius uero zodiaci numero .ccc.lx. has meras græci uocant / & hæ particulæ /nobis uelut facta sunt nam qua potissimum oriente nascant̄ plurimum refert. Sol ergo cū in proximum signū transcendit /locū illum conceptiōis aut imbecillo uidet conspectu /aut etiā nec conspicit . Nā plures proximantia sibi met zodia inuicē se uidere oīo negauerunt /at cū in tertio ē signo hoc ē uno medio it̄posito /tū primum illum locū unde p̄fectus est: uidere dī. Sed ualde obliquo & inualido lumine q̄ conspectus dicit̄ κατα εξα γωνου qui sextam partem circuli subce dit. Natura cuius a p̄rio zodio ad tertium sit a tertio ad quintū. Inde porro ad se ptimum ac deinceps alternæ lineæ emittant̄ exagoniæ q̄ lateralis forma in eodem circulo scriberet̄: hunc quidam conspectū non usq; qua; receperūt: quod minimū ad maturitatem partus uidebat̄ confere. Cū uero in quartū signū per uenit & media duo sunt /uidet κατα τετρα γωνου. quoniā lineā q̄ uisus p̄ten dit quartā partem orbis abscidit /cum aut̄ in quinto ē tribus interiacentib; mediis κατα τρι γωνου aspicit: nā tertiam signiferi partē uisus ille metit̄ / quæ duæ uisiones τετρα γωνι και τρι γωνι per quam efficaces incrementū ptus multum āminiculant. Cæteræ a loco sexto cōspectus omni caret efficientia. eius enim lineā nullius poligoniæ efficit latus. At a septimo zodio quod ē contrariū plenissimus potētissimusq; conspectus quosdā iam maturos infantes educit: q̄ septem mēstres appellat̄ / quia septimo mēse nascunt̄: at si intra hoc spaciū ma turescere uterus non potuerit. viii. mense nō edit̄ / ab octauo. n. signo ut a sexto in efficacis uisus / sed uel nono mense uel .x. Sol enim a nono zodio particulā cō ceptionis rursus cōspicit κατα τρι γωνου . & a .x. κατα τετρα γωνου q̄ con spectus ut supra iā dictum ē p̄ q̄ efficaces sunt. Cæterū .xi. non putant nasci / qa languido iā radio infirmū lumē κατα εξα γωνου mittat̄ multo minus .xii. un de cōspectus p̄ nullo habet̄. Itaq; sc̄dm rationē hāc επτα μιμοι nascūt̄ κα ερμε μιμοι . τα Διαμετρον ερμε μιμοι aut̄ κατα τρι γωνου . δεκα μιμοι . uero κατα τε τρα γωνου .

Sextilis aspe ctus.

A septimo zodio poten tissimus

ερμε μιμοι κατα τρι γωνου.

Opiniones pythagoricæ de partu.

h Accaldæox; snia explicata transeo ad opinionē pythagoricā Var roni tractatā i libro q̄ uocatur tubero & itus scribit̄ de origine hu mana: quæ qd̄ rō p̄cipue recipienda ad ueritatē p̄xime uidet̄ acce

dere. Alii. n. pleriq; cū omnes partus nō uno tpe fiant maturi/una tñ eadēq; tpa oibus confirmandis dederūt/ut Diogenes apolliniates q masculis tpa oibus cōfirmandis dederunt ait corpus quattuor mensibus formari & fœminis qnq; ut Hyppon q diebus. lx. infantē scribit formari/& quarto mense carnē fieri cōcre tam :qnto unguis capillūue nasci. vii. iā hominē eē perfectū. Pythagoras autē qd̄ erat credibilius dixit partus eē genera duo: alterꝝ. vii. mēsiū alterꝝ. x. sed priorē/aliis dieꝝ numeris cōformari/aliis posteriorē/eos uero numeros/q i uno quo q; ptu aliqd ferunt mutationis dū aut semē in sanguinē/aut sanguis in carnem aut caro in hoīs figurā conuertit̄ inter se collatos rōnem hñe eam quā uoces habent. quæ in musica συμφωνοι uocantur : sed hæc quo sint intellectu aptiora prius aliqua de musicæ regulis. huic loco necessaria dicent̄ eo qd̄ magis q; ea dicam: quæ ip̄is musicis ignota sunt. Nā sonos sciēter tractauere/ & congruētī ordine reddidere illos. Ipsis aut̄ sonis motuū modum mēsurāq; inuenere geometræ magis q̄ musici.

De musica.

- i** Gitur est scientia bene modulādi. hæc aut̄ in uoce: sed uox alias grauior inicit̄ alias acutior. Singulæ tamē uoces simplices: & ut cunq; emissæ φθωγγος uocat̄. discrimen uero quo alter φθωγγος acutior est alter grauior appellatur Διαστημα. Inter infimā sum
- Diastema.** māq; uocē multa esse possunt in ordine posita qua diastemata alia aliis maiora minoraue: ut ē illud quod Tonon appellant : uel hoc minus semitonion uel duorum triūue/ac deinceps aliquot tonorꝝ interuallū/ sed nō pmistæ uoces omnes cum aliis ut libet iunctæ concordabiles in cantu reddunt effectus/ ut litteræ nostræ si inter se passim iungant̄: & non congruēter sæpe nec uerbis nec syllabis copulandis cōcordabūt/ sic in musica certa quædā sunt iterualla: quæ symphonias possint efficere. Est aut̄ symphonia duarū uocum dispariū inter se iunctarum dulcis concētus: symphonias simplices ac primæ sunt tres qbus reliquæ constant una duorꝝ tonorꝝ & semitonii habens Διαστημα : quæ uocat̄ diatesseron. alia trium & semitonii quam uocant diapente. Tertia est diapason cuius diastema cōtinet duas priores: est enim sex tonorꝝ ut Aristoxenus musiciq; asseuerant uel qnq; & duorꝝ emitoniorꝝ ut Pythagoras geometraq; demonstrant tria semitonion tonum complere nō posse/ quare etiā huiusmodi interuallum Plato abusiue semitonion pprie diesis uel lima appellat. Nunc uero ut liq
- Symphonia quid** de appareat quæadmodum uoces nec sub oculos nec sub tactū cadentes habere possint mēsuras āmirabile Pythagoræ referā cōmentū: q secreta naturæ scrutādo repit phthongos musicorꝝ cōuenire ad rationem numerorum: nam chordas æque crassas pariq; lōgitudine diuersis pōderibꝝ tetēdit: qbo sæpe pulsis phthōgis ad ullā symphoniam cōcordātibꝝ pōdera mutabat iter se collata & idētidē frequēter exptus postremo dephēdit tūc duas chordas cōciner̄: id qd̄ ē diatesserō cū earꝝ pōdera iter se collata rōnē haberent: quā tria ad q̄ttuor quæ phthongon
- Diapason.**
- Semitoniō.**

Arithmetici græci epitriton uocāt : latini supertertium ad eam symphoniam: Epitritos
 quæ diapente dicitur / ubi inuenitur ponderum discrimen in fescquitercia portione: Emiolios
 quā duo faciunt ad tria collata quod emiolion appellant. Cū altera corda du-
 plo maiore pondere / quā altera tenderet / & esset displasion / locus diapason sona-
 bat / hoc & in tibiis si conueniret / tentauit: nec aliud inuenit. Nam quatuor tibi-
 bias pari cano parauit : impares longitudine. primam / uerbi causa / longam digi-
 tos sex . secundam tertia pte addita idest digitorum octo . tertiam digitorum . ix . fescu-
 plo longiorem / quā primam . quartā uero . xii . digitorum : quæ primā longitudine
 duplicaret . His itaq; inflatis / & binarum facta collatione omnium musicorum
 auribus approbavit . primam & secundam reddere eam conuenientiam : quā
 reddit Diatesseron symphonia . Ibiq; esse portionem sup tertiam . Inter primā
 uero ac tertiam tibiā / ubi fescupla portio est resonare diapente . Primæ autem
 & quartæ interuallum duplā portionem diastema facere diapason : sed inter tibi-
 biarium cordarūq; naturā hoc interest / quod tibiæ in crenēto lōgitudinis fiūt gra-
 uiores : cordæ autē augumento additi ponderis / acutiores . utrobique in eadē
 pportio .

Pythagoræ opinio de partu

h Is expositis forsitan quidē obscure / sed quā potui lucidissime redeo
 ad propositum: ut doceam quid Pythagoras de numero dierum
 ad partus pertinentium senserit. Primum ut supra memorauimus: ge-
 neraliter esse partus omnino duos dixit. alterum minorem: quem
 uocant septimestrem qui decimo & .cc. die post conceptionem exeat ab utero: Septime-
 alterum maiorem . decimestrem : qui edatur die . cclxxiiii . quorum prior ac mi-
 nor senario maxime continetur numero. Nam quod ex semine conceptum ē: Stris.
 Sex ut ait primis diebus humor est lacteus. Deinde proximis octo / sanguine Decimestris
 us: qui octo cum ad primos sex accesserunt: faciunt primam symphoniam dia-
 tesseron. Tertio gradu nouem dies accedunt: iam carnem facientes . Hi cū sex
 illis primis collati / fescuplam faciunt rationem: & secundam symphoniam dia-
 pente. Tum deinceps sequentibus duodecim diebus fit corpus iam formatum
 horum quoq; ad eosdem sex collatio tertiam diapason reddit / Symphoniam
 duplici ratione subiectam . ii . quatuor numeri . vi . viii . viiiii . xii . coniuncti faciūt
 dies . xxxv . nec in merito senarius fundamentum gignendi est . Nam eum τε Senarius fū
 λιογ græci: nos autem perfectum uocamus. quod eius partes tres: sexta & tertia damētum gi-
 & dimidia . i . unus & duo / & tres eundem ipsum perficiunt. Sed ut initia semi- gnendi τε
 nis / & lacteum illud conceptionis fundamentum primitus hoc numero absol- λιογ .
 uit: Sic hoc initium formati hominis & uelut alterum maturescendi fundamē-
 tum: quod est quinque & triginta dierum sexies ductum: cum ad diem . ccx . per-
 uenerint: maturum procreatur. alter autem ille partus qui maior est: maiore nu-
 mero continetur. Septenario scilicet / quo rota humana finitur: & ut Solon scri-

Mébratur.

bit: & iudei in dierum omnium numeris sequuntur. Et hetruscorum libri rituales uidetur indicare. Hippocrates quoque alique medici in corporum ualitudinibus non aliud ostendunt: nam septimum quaque diem crifimon obseruat. itaque ut alterius partus origo in sex est diebus: post quos semen in sanguinem uertit ita ut huius in septem. & ut ibi quinque & xxx. diebus infans membratur. ita hic proportio est diebus fere. xl. Quare in graecia dies habet quadragesimos insignes namque pregnans ante diem. xl. non procedit infanum: & post partum. xl. diebus plerumque foetae grauiore sunt: nec sanguinem interdum continent: & paruuli ferme per hos fere morbidi sine risu nec sine periculo sunt. ob quam causam cum is dies praeterit: diem festum solent agitare. quod tempus appellant τεσσαροκοστων. ii igitur dies. xl. per septem illos initiales multiplicati sunt dies. cclxxx. i. hebdomanes. xl. Sed quoniam ultimae illius hebdomadis primo die editus partus sex dies decedunt. & cclxxiiii. obseruantur. Qui numerus dierum ad tetragonum illum caldeorum conspectum subtiliter congruit. Nam cum signiferum orbem dies. cclxv. & aliquot horis sol circueat: quarta necesse est parte dempta. i. diebus. lxxii. aliquotque horis tres quadras reliquis diebus. cclxxiiii. non plenis percurrat: usque dum perueniat ad id loci unde conceptionis initium quadratus aspiciat. unde autem mens humana dies istos commutationis speculari et arcana naturae rimari potuerit: nemo miretur. haec. n. frequens medicorum experientia prauidet. qui cum multos animaduertent: semen non retinere conceptum/compertum habuerunt: id quod intra sex dies septemue eiciebatur esse lacteum & uocari ηκρωον. quod postea autem sanguinem/ idque εκτρομοσ appellatur. quod uero ambo partus uidentur paribus dierum numeris contineri: Pythagoras in partem laudat: tamen a secta non discrepat. Duos. n. impares ccviii. dicitur expleri/ ad quorum consumationem aliquid ex sequentibus accedere. quae tamen diem solidum non afferat: cuius exemplum uidemus tam in anni quam mensis spacio seruasse numerum: cum & anni imparem dierum. cclxv. numerum aliquanto cumulauerit: & mensi lunari ad dies unde. xxx. aliquid addiderit: nec uero incredibile est: ad nostros natales musicam pertinere: Haec. n. siue in uoce tantummodo est: ut Socrates ait: siue ut Aristoxenus in uoce & corporis motu: siue in his & praeterea in animi motu. ut putat Theophrastus: Certe multum obtinet diuinitatis & aens permouendis plurimum ualet. Nam nisi grata esset immortalibus diis: qui ex anima constant diuina: profecto ludii scenici placandorum deorum causa instituti non essent. nec tibicen omnibus supplicationibus in sacris adibus adhiberetur. non cum tibicine triumphus ageretur marti: non Apollini cithara: non musis tibia: caeteraque id genus essent attributa non tibicinibus per quos numina placantur: esset permixtum/ ut ludos publice facere aut uesci in capitolio: aut quinquatribus minusculis: id est idibus iuniis urbes uestitu quo uellent: personatis temulentisque peruagari. hominum quoque mentes & ipsae: quibus Epicuro reclamante: diuinae suam naturam per casus agnoscunt.

Ectromos.

Tibicen in sacris.

Quinquatribus minusculis.

Deniq; q̄uo facilius sufferāt laborem uel in nauis metu/a uectore symphonia
 adhibetur. Legionibus quoq; in acie dimicantibus etiam metus mortis classico
 depellitur. ob quam rem Pythagoras ut animum sua semper diuinitate imbue
 ret: priusq; se somno daret: & cum esset expectus cithara/ut ferunt: cantare con
 fucuerat: & A sclepiades medicus freneticorum mentes morbo turbatas/sape p
 symphōiam suæ naturæ reddidit. Erophilus autem artis eiusdem professor ue
 narū pulsus rythmis musicis ait moueri. Itaq; si & in corporis & animi motu
 est harmonia: proculdubio/a natalibus nostris musica non est aliena.

Pythagoras
 ad citharam.

Venarū pul
 sus rythmo
 moueri.

De spacio terræ & siderum distantia.

a D hoc accedit: quod Pythagoras prodidit: hunc totum mundum
 musica factum ratione. Septemq; stellas inter cælum & terram ua
 gas/quæ mortalium geneses moderant: motum habere *εὐρυθμοῦ*
 & interualla musicis diastematis motū habere congrua: sonitusq;
 uarios reddere/pro sua quoq; altitudine ita concordēs: ut dulcissimam quidem
 concinant melodiam/sed nobis inaudibilem propter uocis / magnitudinē quā
 non caperēt aurium nostrarum angustia: non ut Eratosthenes geometrica ra
 tione colligit maximum terræ circuitum esse stadiorum .cclii. millium. ita Py
 thagoras quot stadia in terram & singulas stellas essent: iudicauit. Stadium autē
 in hac mundi mensura id potissimum intelligendum est. quod italicum uocāt.
 pedum .dcxxv. Nam sunt p̄terea & alia lōgitudine discrepantia . ut olympicū:
 quod est pedum .dc. item pythicum: pedum mille. Igitur/a terra ad lunam py
 thagoras putauit eē stadiorū circiter .cxxvi. millia. Idq; eē toni interuallū. A lu
 na autem ad mercurii stellam: quæ stilbon/uocatur: dimidiū eius uelut semito
 nion: hinc ad phosphoron/quæ est ueneris stella: fere tantūdem/hoc est aliud se
 mitonion: Inde porro ad solem ter tātum/quasi tonum & dimidium: quod uo
 catur diapente. a luna autem duos & dimidium: quod est diatesseron. a sole ue
 ro ad stellam martis. cui nomen est pyrois tantūdem interualli esse: quantum/a
 terra ad lunam/idq; facere tonon. Hinc ad iouis stellam: quæ phaeton appella
 tur: dimidium eius quod facit hemitonion. Tantūdem/a ioue ad Saturni stel
 lam/cui phanon nomen est: idem aliud semitonion. Inde ad summū cælū ubi
 signa sunt perinde semitonio. itaq; a cælo summo ad solē diastema esse diatesse
 ron. i. duorum tonorum & dimidii. Terræ autem summitate ab eodem cælo/to
 nos esse sex. In quibus sit diapason symphonia. Præterea multa: quæ musici tra
 ctant: rettulit. Stellas & hunc oēm mundū enarmonion esse ostendit. Quare
 Dorilaus scripsit: esse mundum organum dei. Alii addidere esse idem azonion
 q septem sint uagæ stellæ: quæ plurimū moueantur. Sed his oībo subtiliter tra
 ctandis hic locus non est. Quæ si uellem: in unum libꝛ separatum congerer:
 tamen in angustiis uersarer: quin potius/quoniam me longius dulcedo musi

Melodia
 stellarum in
 audibilis

Stadiū itali
 cum
 Stadium
 olympicū.

Interuallum
 siderum.

Mundus
 organū dei

ca abduxit. ad propositum reuertor.

Distinctiones ætatum hominis / secundum opiniones multorum.

Q uinq; gra-
dus etatis
Pueri puri
Adulescen-
tes
Iuuenes.
Seniores
Senes

Spacium ui-
tæ plenum
Fatalis ætas.
xii. hebdo-
madum.

Primi ludi
seculares qñ

i

Gitur expositis his / quæ ante diem natalem sunt : nõ ut climacteri-
ci anni noscantur: quid de gradibus ætatis humanæ sensum sit: di-
cam. Varro quinq; gradus ætatis æquabiliter putat eẽ diuisos: unũ
quemq; scilicet preter extremum: in annos. xv. Itaq; primo gradu
usq; ad annum quartũdecimum pueros dictos: q; sint puri idest impubes. Se-
cundo ad. xxx. annum adulescentes ab adulescẽdo sic nominatos. In tertio gra-
du: qui erat usq; quinq; &. xl. annos iuuenes appellatos: eo q; remp. in re milita-
ri possent iuuare: in quarto / usq; ad. lx. annum seniores uocitatos: q; nunc pri-
mum senescere corpus incipiat. Inde usq; in finem uitæ uniuscuiusq; quintum
gradum factum: in quo qui esset / senex appellatur. q; ea etate corpus senio labo-
ret. Hippocrates medicus in septem gradus etatum distribuit finem uitæ unius-
cuiusq;. Primæ putauit finem esse. vii. annum. Secundæ. xiiii. Tertix duodeui-
gesimum. Quartæ. xxxv. Quintæ duo de. xl. Sextæ. lxi. Septimæ nouissimũ
annum uitæ humanæ. Solon autẽ partes fecit decem. & Hippocratis gradum
tertium & sextum & septimũ singulos bifariam diuisit: & unaquæq; ætas an-
nos haberet septẽnos. Staseas peripateticus ad has solonis decẽ hebdomas:
addidit duas & spacium plenæ uitæ quattuor &. lxxx. annorum eẽ dixit. Quẽ
terminũ uitæ si quis præterit: facere idem quod stadiodromi ac quadrigæ faci-
unt: cum extra finem procurrũt. hetruscisq; libris fatalem etatem hominis. xii.
hebdomadibus describi Varro cõmemorat. quæ ad decies septẽnos annos pos-
set fatalia deprecando rebus diuinis proferre: ab anno autem. lxx. nec postula-
ri debere / nec posse a diis impetrare. Cæterum post annos. lxxxiiii. a mente sua
homines abire neq; his fieri prodigia: sed ex his hominibus proxime uidentur
accessisse naturam: qui hebdomadibus humanã uitã emẽsi sunt. Fere. n. post se-
ptimũ quẽq; annum articulos quosdam: & in his aliquid noui natura ostendit.
ut & in elegia solonis cognoscere datur. At. n. temporum ueterum si reuoluantur
annales longe magis incerto inueniet: Primos. n. ludos seculares exactis regi-
bus cum post romam conditam annis. ccl. a Valerio publicola institutos eẽ ad
xl. uiroꝝ cõmentarios ante. cclxxxix. M. Valerio. Spurio Virginio cõsulibõ.
anno post urbem conditam octauo. &. xl. ut uero in cõmentariis. xii. uiroꝝ scri-
ptum anno. cccc. &. x. M. Valerio coruino &. c. Petilio cõsulibus tertii ludi fue-
rũt / antiate Liuiõq; auctoribõ. P. claudio pulchro. L. Iunio pullo cõsulibõ anno
D. duo de uigesimo. P. Cornelio lentulo. C. Liuiõ Varro consulibus. de quar-
toꝝ ludõꝝ anno: triplex opinio est. Antias. n. & Varro & Liuius relatos esse p-
diderunt. L. Martio cenforino. M. Manlio consulibus. post romam conditam
anno. dcy. At Pifo cenforius & Gn. Gellius: sed & Cassius hemina: qui illo tẽ-

pore uiuebat: post annū factos tertium affirmant. G. Cornelio Ientulo. L. mū-
 mio achaico consulibz: id est. dc. anno. iiii. In. xv. uiroz autem cōmentariis notā-
 tur sub annis. d. cxxix. Emilio Iepido. L. Aurelio horeste consulibz. Quintos
 ludos furnio. C. Junio sillano cōff. dccxxxvii. Cæsar augustus & Agrippa fece-
 runt. Sextos autē fecit. T. claudius cæsar se. iiii. & L. uitellio. iiii. consf. anno. dcc.
 Septimos Domitianus se. xiiii. & L. Minutio rufo cōsul. anno. dcccxli. Octai
 uos impator septimius: & inde Aurelius antoninus cilone & Iubeno consf. an-
 no. ccclvii. Hinc aī aduertere licet neq; post. c. annos / uti referunt ludi statutum
 esse seculum: neq; post. cx. Quoz etiam si alterutrum retro fuisset obseruatu: n̄
 tamen satis id argumenti esset: quo quis his ludis secula discerni constanter af-
 firmet. Præsertim cū ab urbis primordio ad reges exactos / ānos. ccxliiii. factos
 esse auctor sit nemo: quod tempus pculdubio naturali maius est seculo: quod
 si quis credit ludis secularibz sola nominis origine inductos sciat seculares dici
 potuisse: q; plerūq; semel fiant hominis ætate: ut multa alia: quæ rara sūt / post
 seculum euenire / loquentium cōsuetudo usurpat. Sed nostri maiores quod na-
 tura seculum quantum esset: exploratum non habebant: ad certum annorum
 modulum. annoz. c. statuere: testis est Piso in cuius annali septimo sic scriptū
 est: Roma condita anno. cclviii. seculum accipit his consulibz: qui proximi sūt
 Consules. M. Emilius. M. Filius legibus. C. Pompilius. ii. absens: sed ut hunc
 annoz numerum constituerent nostri non nihil causæ fuit. Primum q; multos
 suorum ciuium ad hanc ætatem producere uidebant. Deīde q; hetruscos: quo-
 rum prima secula centum fuere annorum: etiam hic & in aliis plerūq; imitari
 uoluerunt. Præterea fieri potest: quod refert Varro / quod Diascorides astrolo-
 gus scripsit alexandriæ inter eos: qui mortuos solēt conseruare / hominem plus
 centum annis uiuere non posse. Id cor humanū declarare eoz: qui integri perie-
 rint sine corporis tabe. Ideo quod multis annis pependit cor hominis incremē-
 ta ætatis & diminutiones conseruent: & anniculi pendere duas dragmas. Bimi
 quattuor: & sic in annos singulos usq; ad. L. accedere binas. ab hīs. c. dragmis
 atq; anno. L. item decedere in uno queq; binas: ex quo pspicuum sit centessi-
 mo anno redire ad anni primi pondus: nec longius posse producere: quoniā igit
 ciuile romanorū seculū centum annis transigit: scire licet: in. x. seculo & primū
 natalem tuū fuisse: & hodiernum eē. Quot autē secula urbi romæ debeant: di-
 cere meū non est. Sed quid apud Varronem legerim: non tacebo. qui libro / an-
 tiquitatum duode. xx. ait fuisse uectium romæ in augurio non ignobilē inge-
 nio: cuius doctori in disceptando parem: eum se audiuisse dicētem: si ita esset
 ut tradebant historici de romuli urbis cōdendæ auguriis: ac. xii. uulturibz / quo-
 niam. cxx. annos icolumis præterisset po. ro. ad mille &. cc. peruentuz.

Septimi se-
culares a do-
mitiano.

Seculares q;
semel.

Secula. c. an-
norum.

Plinius i. xi.
Incremēta
cordis ānuā.

De annis maioribus.

Actenus dictum de seculo: nunc de annis maioribus dicam: quoz
 magnitudo adeo diuersa etiam gentibus obseruata / q̄ auctoribus

Annus magnus. tradita est: ut alii unum annum magnum esse in annis uertentibus duobus: alii in multis millibus annorum arbitrati sint: quod quale sit: iam hic conabor absol-
 uere. ueteres in graecia ciuitates cum aia duerterent: dum sol annuo cursu orbem suum circuit: lunam nouam iterdum terdecies exoriri: Idque saepe alternis fieri: arbitrati sunt: lunares. xii. menses & dimidiatum ad annum naturalem conuenire.

Annus ciuilibis. Itaque annos ciuiles sic statuerunt: ut intercalando facerent alternos. xii. mensium: alternos. xiii. utrumque annum sepatum uertentem: iunctos ambo annum magnum uocantes. Idque tempus trieterida appellabant. quod tertio quoque anno redibat: pete-
Annus uertens. terida uero nominabant / quod quinto quoque anno. Qui annus magnus ex quadri-
Trieteris ennio comodior uisus est: solis annum constare ex diebus. ccclxv. & diei parte cir-
Penteteris citer quarta. quae primum quadriennium conficeret. Quare agon & in Helide
Agon olympius. Ioui olympio & Romae capitolino / quinto quoque anno redeunte celebrat. Hoc
 tempus quod ad solis modo cursum nec ad lunam congruere uidebatur: duplica-
Octoteris. tum est: & octoteris facta: quae tunc enneateris uocitata: quia primus eius annus
 nono quoque anno redibat: hunc circuitum uere annum magnum esse: plerumque graecia existimauit: quod ex annis uertentibus solidis constaret. ut proprie in anno magno fieri par est. Nam dies sunt solidi uno minus centum: annique uertentes solidi. viii. octoterida uulgo creditum est: ab eudoxo gnidio institutam. Sed hanc
 leostratum tenedium primum ferunt composuisse: & postea alii aliter: qui mensibus uarie intercalandis suas octoteridas protulerunt: ut fecit Harpalus nautelis /
Octoteris eudoxi. Mnestratus. Item alii in quibus Doxitheus / cuius maxime octoteris eudoxi inscribitur: ob hoc multae in graecia religiones / hoc interuallo temporis / summa cerimonia colunt / Delphis quoque ludi: qui uocantur pithia post annum octauum olim
Pithia conficiebantur. proxime est hanc magnitudinem quae uocatur / dodecaeteris ex
Dodecaeteris. annis uertentibus. xii. huic anno chaldaico nomen est: quem genethliaci non
 ad solis lunaeque cursus / sed ad obseruationes alias habent accommodatum: quod in eo
Chaldaicus annus. dicunt tempestates frugumque prouentus / ac sterilitates: item morbosque circuire.
Metonticus annus Praeterea sunt anni magni complures: ut metonticus: quem meton atheniensis
 ex annis unum de. xx. constituit: eoque Decaenneateris appellatur: & intercalatur
 septies: in eoque anno sunt / dierum sex millia & ccccl. Est & philolai pithagorici
 annus ex annis. lix. in quo sunt menses intercalares. xx. & unus. Item Calippi
 ex annis. lxxvi. ita ut menses duodetriginta intercalarentur. Et Democriti ex
 annis. lxxxii. cum intercalares sint. xxviii. sed & Hipparchi ex annis. ccciiii. in
 quo intercalantur centies decies bis. Haec annorum magnitudo eo discrepat: quod
 inter astrologos non conuenit. quanto uel sol plus quam. ccclxv. dies in anno conficiat.
 uel luna minus quam. xxx. in mense. Ad aegyptiorum uero magnum annum luna non
Κανικος annus. pertinet: quem graeci κανικον latine canicularem uocamus. Propterea quod
 initium illius summitur cum primo die eius mensis / quem uocant aegyptii $\theta\omega\theta$
Canicularis. caniculae sidus exoritur: nam eorum annus ciuilibis solus habet dies. ccclxv. sine
 ullo intercalari: itaque quadriennium eo fit: ut anno. M. ccclxi. ad idem re-

uoluatür pr ncipium. hic annüs etiam heliacos a quibusdam dicitür: & ab aliis **Heliacus**
 ομηριουτος ē. Præterea ānus : quem Aristoteles maximum potius q̄ magnum **Maximus**
 appellat: quem solis & lunæ uagarumq; quinq; stellarum orbes conficiunt. Cū **annus.**
 ad idem signum ubi quondam simul fuerunt: una referunt. Cuius anni hiems
 summa est: cataclysmos: quam nostri diluuiationem uocant. Aestas autem Ecpy **Cataclyf-**
 rosis quod est mundi incendium. Nam in his alternis temporibus mundus tū **mos.**
 exignescere: tum exaquescere uidetur: hunc Aristarchus putauit esse annorum **Diluuiio.**
 uertentium duum millium. cccclxxxiiii. Aretes dyrrachinus quinq; millium. **Ecpyrosis.**
 d. lii. Herodotus & Linus. x. milliū. dccc. diē. xiii. dcccclxxxiiii. Orpheus cētū **Exignescere**
 xx. Cassandrus tricies sexies centū milliū. Alii uero infinitum esse: nec in se un **Exaquescer.**
 quam reuerti existimauerunt. Sed horum omnium penteteridas maxime no/
 tandas temporibus græci obseruant. idest quaternorum annorū circūitus: quos **Pēteterides.**
 uocant olympiadas: & nūc apud eos ducentessima quinquagesima q̄rta olym **Olympia-**
 pias numeratur: eiusq; annus hic secundus. Idem tempus anni magni romanis **des.**
 fuit quod lustrum appellabant. Ita quidem a Seruio Tullo institutum: ut qn/
 to quoq; anno censu ciuium habito lustrum conderetur. Sed non ita a poste/
 ris seruatum. Nam cum inter primum / a Seruio rege conditum lustrum & id
 quod ab imperatore Vespasiano. v. & Cæsare. iiii. conf. factum est: anni inter/
 fuerint paulominus. dcl. Lustra tamen per ea tempora non plura q̄. lxxv. sunt
 facta: & postea plane fieri desierunt. Rursus tamen annus idem magnus p ca/
 pitolinos agonas ceptus est diligentius seruari. Quorum agonum primus / a **Agones capi**
 Domitiano institutus fuit die duodecimo eius & sergii cornelii dolobellæ con **tolini.**
 sulatu. Itaq; hoc nunc anno qui celebratus est Agon unus de quadraginta nu/
 meratur. quod ad annos pertinet magnos in præsentia satis dictum est. Nunc
 de annis uertentibus dicendi locus uidet.

De annis uertentibus.

Annus uer-
tens.
 Annus uertens est: natura / dum sol percurrens duodecim signa
 eodem unde profectus est / redit: hoc tempus quot dierum esset: **Annus uer-**
 ad certum / nondum astrologi reperire potuerunt. Philolaus an **tens.**
 nū naturalē dies / habere pdidit. cccclxiiii. & dimidiatū. Aphro/
 dius. ccc. sexagintaq; & die; duos; & uiginti ptē: unde sexage
 simā. Arpalus aut. cccclxv. & horas equinoctiales: xiiii. At noster Ennius. cccclx
 vi. Pleriq; præterea incomprehensibilem quidem & innumerabilem esse exi/
 stimauerunt: sed pro uero quod proximū putabant: amplexi sunt dies scilicet
 cccclxv. Igitur cum tanta inter uiros doctissimos fuerit dissensio: quid mirum
 si anni ciuiles / quos diuersæ ciuitates rudes etiam tum sibi quæque statuebant:
 & tam inter se discrepēt q̄ cum illo naturali nō congruant. Et in Egypto qui/
 dem antiquissimum ferunt annum bimestrē fuisse. Post deinde / a Pifone rege

Horogra
phi.

Varietas an
ni.

quadimestrem factum: nouissime annū ad .xiii. menses & dies quinq; produ
xisse. Item in achaia arcades trimestrem annum primum habuisse dicuntur.
& ob id profelena appellant: id ut quidam putant: quod ante sint nati / q̄ lunæ
astrum cælo esset: sed q̄ prius habuerint annum is in græcia ad lunæ cursum cō
stitueret. Sunt qui tradunt hunc timestrem horon instituisse / eoq; uer / estatem
autūnum / hyemem ωπορ & annū dici & græcos annales ωπερ. Eorū scripto
res horographos. Itaq; quattuor annorū circuitu ī modum pentaeteris annū ma
gnū dicebant. Cares aut̄ & acarnanes semestrem habuerūt / annos inter se dif
similes: quibus alternis dies aufererent aut senescerent: eosq; cunctos ueluti
tricterida annum magnū. sed ut hos annos omittam: caligine iā profundæ ue
tustatis obductos / in his quoq; qui sunt recentiores memoria & ad cursum lu
næ uel solis institui: quanta sit uarietas: facile ē cognoscere: si quis uel in unius
Italiae gentibus ne dicam peregrinis uelit inquirere. Nam ut alium ferentini: ali
um lauini. item albani uel re mani habuerunt annum: itaq; & alia gentes. om
nibus tamē fuit propositum suos ciuiles annos uarie intercalandis mensibus ad
unum uerum illum naturalemq; corrigere: de quibus omnibus differere quo
niam longum est: ad romanorum annum transibimus.

De annis romanis.

Annus uer
tens.

Dies mēsiū.
Pleni men
ses caui.

Impar nu
merus fau
stus.

Februarius
cauus infau
stior

Inter termi
nalia & regi
fugiū interca
latum.

Nnum uertentē Romæ Licinius quidē Macer: & postea fenestel
la statim ab initio .xxii. mensium scripserunt: sed magis Iunio gra
co & fuluio & uarroni & suetonio alifq; credendum est. q. x. men
siū p̄tauerūt fuisse ut tūc albanis erat: orti unde romani in .x. menses dies. ccc.
in hoc mō habebāt Martius. xxxi. Aprilis. xxx. Maius. xxxi. Iunius. xxx. Quī
tilis. xxxi. Sextilis & Septēber tricenos. october. xxxi. Nouēber & December
xxx. quorum quattuor maiores pleni: ceteri sex caui uocabātur. postea siue / a
Numa ut ait Fuluius / siue ut Iunius / a Tarquinio. xii. facti sunt menses / & dies
ccclxy. quibus luna duodecim suis mensibus. cccliiii. dies uidebatur explere. Sed
ut dies unus habundaret: aut p̄ imprudentiā accidit: aut q̄ magis credo ea sup
stitutione qua impar numerus plenus & magis faustus habebat. Certe ad annū
priorem unus & quinquaginta dies accesserūt / q̄ q̄ mēses duos nō implet. sex
his cauis mensibus sunt singuli detracti & ad eos additi factiq; dies. lvii. & ex
his duo menses Ianuarius undetriginta dierum. Februarius duo de .xxx.
Atq; omnes menses pleni & impari dierum numero esse ceperunt excepto fe
bruario: q̄ solus cauus & ob hoc ceteris infaustior est habitus. Deniq; cum in
tercalarium mensem uigesimū secundum / uel uigesimum tertium dierum al
ternis annis addi placuisset: ut ciuilis annus ad naturalem exæquaretur in men
se potissimo februario inter terminalia & regi fugium intercalatum est. Idque
diu factum priusquam sentiretū annos ciuiles aliquanto naturalibus esse

maiores: quod delictum ut corrigeretur pontificibus datum est negocium eorumque arbitrio intercalandi ratio permissa. Sed horum plerique ob odium uel quo quis magistratu citius abiret: diutiusque fungeretur: aut publici redemptores anni magnitudine in lucro damnoue essent: plus minusue ex libidine intercalandi rem sibi ad corrigendum mandatam uitiose deprauarunt: adeo aberratum est: ut. C. Cæsar pontifex maximus suo. iiii. & M. emilii lepidi cons. quo retro delictum corrigeret: duos menses intercalares dierum. lxxviii. in mensem nouembrē & decembrem interponeret. cum iam mense februario dies. iiii. & xx. intercalasset: faceretque cum annū dierum. cccc. xlv. simul prouidens in futurū ne iterum erraretur. Nam intercalario mense sublato: annum ciuilem ad solis cursum formauit: itaque diebus. ccclv. addidit. x. quos per septem menses: qui dies unde tricenos habebant: ita distribuit ut ianuario & sextili & decembri binii accederent: cæteris singuli: eosque dies extremis partibus mensium apposuit. scilicet regiones sui cuiusque mensis a loco summo uerterentur. Quare nunc cum in septem mensibus dies singuli & triceni sint: quattuor tamen illi ita primitus instituti eo dinoscuntur: quod nonas habent septimanas. Cæteri omnes reliqui quinque tanas. Præterea pro quadrante diei: quod annū uerum suppleturus uidebat: instituit: ut pacto quadriennii circuitu: dies unus: ubi mensis quondam solebat post terminalia intercalaretur: quod nunc bissextum uocatur. Ex hoc anno ita a Iulio Cæsare ordinato: cæteri ad nostram memoriam iuliani appellantur: cuique consurgunt ex. iiii. Cæsaris cons. qui etiam si non optimi soli tamen ad annum naturæ aptati sunt. Nam & priores alii etiam qui decem menses fuerunt: nec romæ modo uel per italiam: sed & apud gentes omnes quæ tum iisdem postea fuere correcti. Itaque cum de aliquo annorum numero hic dicitur: non alios par erit quam naturales accipere. & si origo mundi in hominum notitiam uenisset. Inde exordium summeremus. Nunc uero id interuallum temporis tractabo: quod a historicon Varro appellat: hic enim tria discrimina temporum esse tradit. Primum ab hominum principio ad cataclysmum priorem: secundum ad olympiadem primam: quod quia in eo multa fabulosa referuntur mythicon nominatur. Tertium a prima olympiade ad nos quod dicitur historicon: quia res eo gestæ ueris historiis continentur. Primum tempus siue habuit initium: seu semper fuit: certe quot annorum sit: non potest comprehendere. secundum: non plane quidem scitur: sed tamen ad mille circiter & decem annos esse creditur: a priore scilicet cataclysmo: quem dicunt ogygis ad inachi regnum annis circiter. cccc. hinc ad olympiadem primam paulo plus. cccc. quos solos quauis mythici temporis postremos: tamen quia a memoria scriptorum proximos quidam certius diffinire uoluerunt: & quod Solon sibi scripsit esse. ccclxxxv. Eratosthenes autem septem. & cccc. Timæus. cc. ccxvii. Oretes. clxiiii. Et præterea multi diuersæ: quorum etiam ipsa dissensio incertum esse declarat. De tertio autem tempore fuit aliqua inter auctores dissensio in sex: septemue tantummodo annis uersata. Sed hoc quodcumque

Cæsar corrector anni

Nonæ septimana.

Bissextum Anni iuliani.

Tempus historicon.

Mythicon

Cataclysmos ogygis.

Sagacitas uarronis. calliginis Varro discussit & pro cætera sua sagacitate nunc diuersas: ciuitatum conferens tempora: nunc defectus eorumq; iterualla. retro/dinumeras eruit uerum lucemq; ostendit: per quam numerus certus non annor; modo: sed & dierum perspici possit secundum quam rōnem nisi fallor/hic annus: cuius uelut index & titulus quidam est: ulpii & pontiani cōsulatus: ab olympiade prima. M.

Agon olympicus i estate ē. & .xiiii. ex diebus duntaxat æstiuus: quibus Agon olympicus celebratur: a Roma autem condita. dcccclxxxvi. & quidē ex palilibus: unde urbis anni numerant. Eor; uero annorum quibus iulianis nomen est. cclxxxiiii. sed ex die. Kal. Ian. unde Iulius Cæsar anni a se constituti fecit principiū. At eor; qui uocantur anni augustani. cclxv. perinde. Kal. Ian. quibus & ante diem. xvi. Kal. februarii. Iu. cæsar. diui/filius imperator augustus. snia Numatii planci a senatu cæterisq; ciuibus appellatus est: se septimū. & .M. Vipsano agrippa consul. Sed ægyptii quibus bienio ante in ptatem ditionemq; po. ro. uenerunt: habent augustorū annū. cclxviii. nam ut a nostris ita ab ægyptiis quidam anni i litteras relati sunt. ut quos nabonnagarii noiant: quibus a primo imperii eius anno consurgunt: quor; hic. dcccclxxxvi. est. Item Philippi qui ab excessu alexandri magni numerant: & adhuc usq; perducti annos. dlxii. consumant. Sed horum initia semper a die primo mensis eius sumuntur. cui apud ægyptios nomen est thoth: quoq; hic anno fuit ante diē. vii. Kal. iulii. cum ab hic ānos centū ulpio & brutio p̄sente Romæ. conff. iidem dies fuerūt ante diē. xii. Kal. august. quo tpe solet canicula in ægypto facere exortum. Quare scire ēt licet anni illius magni quod ut supra dictū est solaris & canicularis & trieteris uocat. Nunc agi uertentē annū centesimū Initia autē istorum annorū p̄pterea notauit: ne quis nesciat uoluntates: quæ non minus diuersæ sint: quā opinionones philosophor;. Iccirco aliis a nouo sole. idest a brumali: ab æstiuo solstitio plerisq; ab æquinoctio uerno partim ab autūnali æquinoctio: quibusdam ab ortu uergiliarum nonnullis ab earum occasu: multis a canis exortu incipere annus naturalis uidetur.

Initiū anni uarium.

De mensibus.

Ciuiles mēses Ensim duo genera: nā alii sunt naturales / alii ciuiles / naturalium species duæ quibus partim solis partim lunæ eē dicuntur. Secundū solē fit mensis: dū sol unū quodq; in zodiaco orbe signū pcurrit. Lunaris est autem: temporis quoddam spacium a noua luna: ciuiles menses sunt numerū quidam dierum: quos unaquaq; ciuitas suo instituto obseruat: ut nunc Roma a Kal. in Kal. naturales & antiquiores & omnium gentiū cōmunes sunt. Ciuiles & posterius instituti. ad unam quanq; pertinent ciuitatē: quibus sūt cælestes seu solis seu lunæ. nec p̄aque inter se pares sunt. nec dies hnt totos. Quippe sol in aq̄rio morat̄ circiter. unde. xxx. in pisce fere. xxx. in ariete unū & .xxx. i geminis p̄pe. xxxii. & sic i cæteris iæq̄biliter. sed usq; adeo n̄ totos

dies in singulis: ut annū suū id est dies. ccclxv. & portionem nescio quā ad huc astrologis in exploratum in. xii. suos diuidat menses. Luna autem singulos suos menses conficit diebus/ undetriginta circiter & dimidiato. Sed & hos inter se dispares/ alios longiores/ alios breuiore. At ciuitatum menses uel magis numero dierum inter se discrepant: sed dies ubiq; habent totos: apud albanos martius est. vi. & xxx. maius. xii. sextilis duode. xxx. september. xvi. tusculanorum. quintilis/ dies habet triginta sex. october triginta duos. idem october apud aricinos trigintanouem: minime uidentur errasse: qui ad lunæ cursū mēses ciuiles accōmodarūt. ut in grācia pleraq; apud quos alterni mēses ad. xxx. dies sunt facti: maiores quoq; nostri idem sunt æmulati: cum annū dierū. ccclx. habent. Sed diuus Iulius cum uideret hac ratione nec ad lunā menses ut oportebat: neq; annum ad solem conuenire: maluit annum corrigē. Et sic etiā menses uel cum ueris illis solaribus & si non singuli tamen uniuersi ad anni finem necessario concurrent. nomina decem mensibus antiquis romulum fecisse fuluius & Iunius auctores sunt. & quidem duos primos a parētibus suis nominasse. Martium a marte patre. Aprilem ab aphrodite uenere: unde maiores eius oriundi dicebant: proximos duos/ a populo/ maium/ a maioribus natu: Iunium a iunioribus. ceteros ab ordine quo singuli erant. Quintilem usq; ad decembrem perinde/ a numero. Varro autem romanos/ a latinis nomina mēsium accepisse arbitratur. auctores eorum antiquiores fuisse: q̄ urbem satis αϣH. docet Itaq; martium mensem/ a marte quidem nomina tam credit. nō quia romuli filius erit pater: Sed q; gens latina bellicosa. Aprilem autem nō ab aphrodite: sed ab aperiendo; q; tunc fere cuncta gignantur. & nascendi claustra aperiat natura. Maium uero non/ a maioribus/ sed a maia nomen accepisse: q; eo mēse tam romana q̄ antea i latio/ res diuina maia fit. & mercurio. Iunium quoq; a iunone potius q̄ iunioribus: q; illo mense maximi iunoni habentur honores. Quintilem q; loco apud latinos fuerit q̄nto. Item sextilē ac deinceps ad decēbrem numeris appellatos. Ceteros ianuariū & februariū/ postea quidē additos. Sed noībus iā ex latio sumptis: ianuariū/ a iano/ cui attributus: nomen traxisse. Februariū a februo. Est febr; quicquid expiat: purgatq; & februa menta purgamenta. Item februa purgare: & pur; facere. Febr; autem non idem usq; quaq; dicit: nā aliter. in aliis sacris februat hoc est purgat. In hoc autē mense lupercalibus cū Roma lustratur/ salem calidū ferunt. quod febr; appellant. Vnde dies lupercaliū proprie februat; & ab eo porro mensis februius uocitatus. Ex his. xii. mensibus/ duos tantū noīa mutata/ nam Quintilis Iulius cognominatus ē. C. cæsar. v. & M. Antonio. Conss. āno. Iuliano secūdo. Qui at sextilis fuerat. C. marco censorino. C. Affinio gallo. Conss. in augusti honorē dictus ē augustus. anno augustio. xx. quæ noīa ēt nunc ad hanc pmanēt memoriā. Postea uero multi principes noīa quādā mēsiū mutauere: suis nuncupādo noībus: quod aut ipi postmodū mutauerūt. aut post obitū eor; illa noīa pristina suis reddita mēsi-

Martius a marte.
 Aprilis a uenere.
 Maius a maioribus.
 Iunius a iunioribus.
 Februius a februo.
 Februa mēta
 Februa re
 Quintus Iulius.
 Sextus Augustus.

Vperest pauca de die diceſ: qui ut mēſis aut annus p̄m̄ ciuilis
 est. Naturalis dies ē t̄ps: ab exoriente ſole ad ſolis occaſum: cuius
 cōtrariū eſt t̄ps: nox ab occaſu ſolis ad ortū. Ciuilis aut dies uo
 catur tempus: quod fit uno cæli circūactu: quo dies ueris: & nox contine
 tur: ut cum dicimus aliquem dies triginta tantum uixiſſe: Relinquitur enim
 etiam noctes intelligere. huiusmodi dies ab aſtologis: & ciuitabus quattuor
 modis diffinitur. Babylonii quidem a ſolis exortu ad exortū eiufdem aſtri
 diem ſtatuere. At in umbria pleriq; a meridie ad meridiem. Athenienſes
 autem ab occaſu ſolis ad occaſum. Cæterum romani a media nocte ad me
 diam noctem diem eſſe exiſtimauerunt. Inditiō ſunt ſacra publica & auſpi
 cia etiam magiſtratum: quorum ſi quid ante medium noctis eſt actum: diei
 qui præterit adſcribitur. Si quid autem poſt mediam noctem & ante lucem
 factum ē: eo die geſtum dicitur: qui eam ſequitur noctem. In his horis quatuor
 & uiginti qui naſcuntur eundem diem habēt natalem. In horas. xii. diuiſum
 eſſe diem/noctemq; in totidem uulgo notum eſt. Sed hoc credo roma post
 reperta ſolaria/obſeruatum. Quorum antiquiſſimum quod fuerit: inuen
 tu difficile eſt. Alii enim apud ædem quirini primum ſtatutum dicunt. Alii
 in capitolio: nonnulli ad ædem dianæ in auentino. Illud ſatis conſtat nullum
 in foro prius fuiſſe: q̄ id quod. M. Valerius ex Sicilia aduectum ad roſtra ī
 colūna poſuit. Quod cum a climate Siciliæ deſcriptum ad horas: Romæ
 nō conueniret. L. Philippus Cenſor aliud iuxta conſtituit: deinde aliquanto
 poſt. P. Cornelius naſica cēſor ex aqua fecit horarium: quod & ipſum ex cō
 ſuetudine noſcendi a ſole horas/horarium captum uocari. Horarium nomē
 non minus annos. ccc. Romæ ignoratum eſſe credibile eſt. Nam. xii. tabulis
 nuſq̄ nominatas horas inuenies: ut in aliis poſtea legimus. Sed ante meri
 diem: eo uidelicet quod ptes diei bifariam tum diuiſi/meridies diſcernebat.
 alii die quadripartito: ſed & noctem ſimiliter diuidebant. Id ſimilitudo teſta
 tur militariſ ubi dicitur uigilia prima. Item ſecunda & tertia & quarta. Sūt
 etiam plura noctis & diei tempora ſubnotata: propriiſq; diſcreta nominib;:
 q̄ apud ueteres poetas paſſim ſcripta inueniuntur: ea omnia ordine ſuo ex
 ponam. Incipio a nocte media: quod tempus principium & poſtremum eſt
 diei Romani: tempus quod huic proximū eſt: uocat̄ de media nocte. Seg
 tur Galliciniū: cū galli canere incipiunt: deinde Cōticiniū cū cōticuere: tūc añ
 lucē & ſic Diluculū uocatur. mane cū lux uidet̄. ſol poſt hoc ad meridiē tūc
 meridies quod eſt meridiē nomen. Inde de meridie. hinc ſuprema: quā plu
 rimū ſupremam poſt occaſum ſolis eſſe exiſtimāt: quia eſt in. xii. tabulis ſcri
 ptum ſic: ſolis occaſus ſuprema tempeſtas eſto. ſed poſtea. M. Plectorius tri
 bunus plebis citum tulit in quo ſcriptum eſt: Pretor urbanus qui nunc eſt:

quiq; posthac fuerit: duos lictores apud se habeto. Iisq; supremam ad solem oc-
 casum ius inter ciues dicito. Post supremam dicitur uesper: ante ortū. s. eius stel-
 læ: quam Plautus uesperuginem: ennius uesperum: Virgilius hesperon appel-
 lāt: Inde porro crepusculum sic fortasse appellatum. q. res incertæ creperæ dicū-
 tur: Idq; tempus noctis sit/an diei incertum est. Post id sequit̃ tempus quod di-
 cimus luminibus accensis/antiqui prima face dicebant. Deinde concubium cū
 itum est cubitū: ex inde intempesta id est multa nos: quia nihil agi tempestiuū
 tunc cum ad mediam noctem dicitur: & sic media nox.

Vesper
 Vesperugo.
 Hesperus.
 Crepusculū.
 Prima face.
 Goncubiū
 Intempesta.
 Media nox.
 Elementa.

Naturali institutione.

i Nitia rerum eadem elementa: & principia dicuntur: ea stoici cre-
 dūt tenorem atq; materiam. Tenorem qui rarescēte materia a me-
 dio tendat ad summum: eadē concrecente rursus a summo refer-
 ratur ad medium: Thales millesius aquam principium omnium
 rerum dixit. Et alias opiniones supra rettuli. Stoicorum opinio probanda: qui
 cum arte compositum mundi opus considerarent: introduxerunt naturam pro-
 uidam/ac sapientem/quam ordo impermutabilis ostenderet industria factum
 pernunciauerunt. siue perpetuus siue longeuus est mūdus: & inflammas abit: &
 uicissim ex flāmis renouatur ac restituit̃ durantibus tamen principiis: nec reci-
 dere ad nihil uideri potest. quod in se deficit/in se regignitur. Et constat quidē
 quattuor elementis terra: aqua: igne: aere: cuius principalem solem quidam pu-
 tant: ut Cleantes/ut Crisippus: ethera: cuius motu penni subiecta tenent̃. de-
 formis: nota est cuius pars nulla est: linea longitudo sine latitudine: Lineæ aut̃
 finis notæ: Recta linea ē: quæ sup se positis notis æq̃biliter posita & sūmissa ē.
 Quod longitudinē tātū habet summitatis finis lineæ sup plana: quæ dicit̃ epi-
 pedos. Sūmitas est quæ super se positis rectis lineis æquabiliter posita est. Pla-
 nus angulus est in planitie duarum linearum non eregione positarum ad unū
 signum contingens curuatio: hæ lineæ: quæ angulum continēt cum recte sint:
 is angulus rectis lineis contineri dicitur: si recta linea supra rectam lineam stās
 continuos angulos inter se pares facit. tum uterq; ex paribus angulis rectus di-
 citur: & ea linea græce cathetos latine normalis dicitur. rectus angulus est mo-
 dicus & sibi congruens. hebes maior recto: acutus minor.

Aqua prin-
 cipium.
 Nota.
 Linea
 Epipedos.
 Planus an-
 gulus.
 Cathetos
 Normalis.
 Hebes.
 Acutus.

De figuris.

f Igura est: quæ aliquo fine aut aliquibus finibus continetur: Circu-
 lus est figura plana una lineā comprehēsa: intra quem mediæ om-
 nes lineæ inter se pares sint. Centron est nota circuli medii. Diame-
 tron ē recta linea per centron imissa & in utranq; partem secans

Circulus
 Centron.
 Diametron.

Hemicycló. circulum: hemicyclum est circuli dimidium. Euthygrāma formæ sunt: quæ re-
 Euthygrā- ctis lineis continentur: Trigonum/trilaterum: Tetragonū / quod quattuor: multi/
 ma. laterum / quod pluribus. Triangulum æquilaterum quod paribus trinīs lateri-
 Isofceles. bus. Isofceles / quod duo tantum latera paria habet: Scalenon / quod tria latera
 Scalenon. inæqualia habet: Orthogonum / quod habet omnes rectos angulos / quadrilate-
 Orthogonó. rum formæ. quadratū est / quod omnia quattuor latera habet & angulos re-
 Heterome ctos. Heteromeces quadrāgulum nec latera paria habet: nec angulos rectos si-
 ces miles scutellæ: cuius contraria latera & contrarii anguli inter se pares sunt. Sed
 Trapezia quadrilateram omne quod rectis angulis est: trapezia. cætera nominantur pa-
 Parallela. rallela lineæ: quæ in eadem planitiæ posita nunquam inter se contingunt.

De postulatis.

Ostulata geometrarum sūt quinque: ut liceat ab omni signo ad om-
 ne rectam lineam ducere: & omnem finitam rectā lineam e regione
 eiecere. & omni modo signo ex interuallo circulum scribere. &
 omnes rectis angulos minores duos rectis pares esse: & si lineā re-
 cta lineā immissa interiores angulos minores duos rectis pares fecerit: eiectas
 Si paribus paribus paria adiecta fuerunt omnia paria erunt. & si pa-
 paria addas. rias dempta reliqua erunt paria & quæ eisdem paria sunt: & inter se pa-
 rias sunt.

De musica.

Rior est musica inuentione metrica. Cum sint enim antiquissimi
 poetarum: Homerus: Hesiodus: Pisander hos secuti elegiarii Cal-
 linus / Mimnermus / Euhemerus mox archilocus & simonides tri-
 metrum iambicum choricum: cathalecticum: tetrametron: compo-
 suere: Archilocus etiam Comata uersibus applicādo uariāuit. Eupolis per plu-
 rimas species secuit. Alcma numeros etiam minuit in carmen: hinc poeticae me-
 licæ ατλησ. Illa etiam argiua minuitiores edidit numeros: Quæ species cum
 iam displiceret. & integra breuior diceretur / magnitudine Pindari asserta est: q-
 Pindarus. etiam libros innumeris modis edidit: Hos secuti musici Thimotheus & Pon-
 dos: & Hypericles & Follis / & clarissimus tum peritia tum eloquentia Aristo-
 xenus modulati protinus cantus: nec tamen an non putes antiquiores cantus
 esse numeros: Sed rusticos & inconditos post quos poetica ualuit / ueluti legiti-
 ma musica licentior magisq; modulata.

De rhythmo.

Rhythmus credit dictus / a rhythmionio Orphi filio & idmonea

14

nymphæ maricæ ut tradit niceratus libro quem composuit de musico fratre
 rhythmonii: tradit hymenæ Varrithonis autem & chloridis thiresiæ filiæ Pen
 demenum & peridemen: qui primus cecinerit res gestas heroum musicis canti
 bus. Musica est peritia faciendorum & canendorum modorum: eius partes
 harmonica: rhythmica / crasmatica. Crasmata pulsus decori sine carmi
 nis uocatur. Harmonica est consonantia organica: Rhythmos græce modus di
 citur latine. Nominatur uersus ab eo q̄ fluat seq̄ ipse circueat. Modus autem
 est lex quædam & ordo uocalium interuallum & differētia uelut Aristoxenus
 diffinit: non utrunq̄ compositum uocalium temporum interuallum. Carmen
 est modus uocibus iunctus: cuius discrimina cantus / modus / motus. Tempus ē
 syllabæ spacium: huius elementum. Breuis syllabæ diuisio / breuis alia / longa
 alia & neutrius ratio est.

De modulatione.

Odulatio est modorum prudens dispositio: eius tres species το
 ποσ: χρωμα: αρμογια: Species carminum. xiii. Ex quibus pri
 mum sunt: Dorium: Phrygium: Lydium: his accesserunt grauiſ
 simum hyppodorium: Mox duo hypphorigii grauior & acu
 tior: deinde dorius medius: tum Phrygius grauis & alter excelsus: totidem ly
 dii grauis & acutus: tum mixolydii pari diuersitate. Postremus hypermixoly
 dius acutissimus. Organum quondam habuit tres intentiones: grauem: medi
 am: & acutam. Inde musæ quoq̄ tres olim estimatæ. hypate: mese: nete. Nunc
 in ampliore numero soni considerantur: ut sit proslambanomenos hypate / hy
 paton. Deinde paripate hypaton. Deinde lycanos hypaton. Deinde hypate: Cur musæ
tres.
 Deinde hipates meson. Deinde triscelmēnenō netesmon menō / paramese die Hypate
 zeumenon paranete diegeumenon / trite hyperboleon quas animaduertisse cū Mese.
 resonantia suauitatis in arcu sororis apolline tradunt / & intendisse / potius dy
 tarantium notasse q̄ astrictiora fila neruorum in acumen excitarentur: graui
 bus responderent remissa: inde fecisse tres primos: de quibus supradictum est
 hanc excepisse intentionem linon: quem quidam apollinis filium tradunt &
 nymphæ paramesæ chrysthenidi reliquisse ab ea adiunctum modum: qui sy
 nenmenas dicitur. hunc numerum auxisse therpandrum adiectione diezeume
 no qui primus a grauibus in acumem auertit. Deinde Thimotheus addidit du
 os parameson / & hyperboleon. Initium modi dicitur diesis: Dimidium semito
 nium: totum tonos: Toni duo & dimidius diatesseron / nominatur: Tres & di
 midius / diapente: sex dipason. hæc musicæ summa sunt. Diesis
Semitoniū.
Tonos.

De metris & pedibus.

Etrum græce latine numerus uocatur. Numerus est æqualium

pedū legitima ordinatio. huius artis thesis p ptes sūt pedū: syllaba: elemēta nu-
 merorū: modorum elementa: spacia syllabarum ac tempora. Pedes componun-
 tur ex syllabis minimum binis ad se perueniūt. Dissyllaba. iiii. trissyllaba. viii.
 plures q̄. xii. eē non possunt. Pyrrichius ex duabus breuibus / cuius exemplum
 Deus. chorius ex longa & breui / ut Roma. Iambus ex breui & longa / ut salus.
 Spondeus ex duabus longis / ut uates. Duo igitur quantitate contrarii / sponde-
 us / & pyrrichius duorum alter: alter quattuor temporum. Iambus & chorius: ita
 non plures q̄ quattuor pedes sunt: nec esse possunt. trinarum syllabarum: Pri-
 mus est Dactylus qui constat ex longa & duabus breuibus: cuius exemplum
 æolus. huic contrarius Anapestus ex duabus breuibus & longa: ut pietas. Am-
 Amphibrachus ex breui & longa & breui: cuius exemplum. Auarus. brachisyllabo
 ex tribus breuibus. cuius exemplum Cicerō. & contrarius molossus ex tribus
 longis. cuius exemplum / mecenas. Item tres quinum temporū. brachius ex du-
 abus longis & breui: cuius exemplum latona. huic ordini aduersus Palimba-
 chius ex breui & duabus longis ut aquinas. Creticus & Amphimacrus ex lon-
 ga breui & longa. ut sanitas. duobus / a quantitate contrariis brachisyllabo &
 molosso. Quorū alter trium temporū: alter sex: ordine sex in quaternis: tres in q̄
 nis temporibus.

De legitimis numeris.

Rimus est & legitimus maxime numerus hexameter heroicus.
 huius pedes & dactili sunt aut spondei: raro & in uersu extremo
 reperietur trocheus. eius exemplum. Auia pieridum peragro loca
 nullius ante. totus iste dactilicus fuit. & habuit summum tro-
 cheum. Sed mixtus ex spondeis hic erit. Italiam fato profugus laui naq; uenit:
 Totus ex spondeis ciues romani tūc facti sūt cāpani: hoc genus numeri. paucif-
 simarum. xii. syllabarum: plurimarū. xviii. tempora recipit. xxiiii. Interea. xxiiii.
 sedibus tribus tantum conficit / formas excipit. xxii. quas enumerare festinan-
 tibus longum est. Pentameter elegiacus habet exemplum. Dum meus assiduo
 luceat igne focus. recipit dactylum spondeum anapestos duos in fine uersus. ali-
 quando brachisyllabos. fit syllabarum paucissimarum. xii. plurimarum. xiiii.
 Tertium pedem spondeum semper habet: quartum & quintum aliquādo bra-
 chisyllabum. Trimetros iambicus latine senarius dicitur: cuius exemplū. Pha-
 selus ille: quem uidetis hospites. xii. syllabarum est. Recipit aliquando preter
 ceteros iambum extremo pyrrichion: Trimetros tragicus pro ueste pinis inē-
 bra textis contegit: Et aquilonis stridor gelidas molitur niues. recipit in parte
 prima scansionis spondeum & alio loco dactilon & anapestum. & pro iambo
 chorium & tribrachō. fit syllabarum paucissimarum. xii. plurimarum. xvii. re-
 cipit tempora plurima. xyiiii. paucissima. xiiii. Comicus trimetros solet magis in

breues minui . Timetros hipponacticus pedem nouissimum assumens spon-
 deum uel chorium talis est: Calentibusq; lymphis fontibus. semper eosdem pe-
 des: quos reliqui trimetri: praeter nouissimum recipit: & tetrametros: qui latine
 quadratus uocatur: choriacus talis e. Tela famuli tela prope sequit me thoas
 recipit eosdem pedes peruenit ad septem & semipedem: summum pedem petit
 aut creticum aut dactylum . Octonarius iambus. proinde & abste regimen ar-
 gos. dum est potestas consulendi. Septenarius. haec bellicosus: cui mater pater/
 ue minerua. Constat ex pedibus iisdem ionicus septenari. Ibant mala eluere ue-
 nena corona. Ionicus maior est ille: Ictus retrocedit inate: supinus. habet uitiu i
 tertia syllaba minor/ metu entis patriae uerba lingua praecipunt inserere ma-
 xime pyrrichium & spondeum: solent diuisi syllabis longis plurimum syllaba-
 rum pedes admittere Aristophanius: anapestus. Axena ponti per freta colchos
 deniq; delatus adhesi. Recipit pedes quaternorum temporum: omnis implet
 pedes praeter: semipedem: Anapesto octonarius. ore beato lumine uolitas. q p cae-
 lum candidus equitas. recipit eosdem pedes praeter semipedem: Aristobolus . qua-
 dam terribilis tua pectora turbat terrifico sonitu intulit. is circuitus magis q uer-
 sus e: Dactylum crebrum habet. rarum spondeum: pene duodenarium . Quis
 meum nominans nomen excitet: quauis tumultum inuocans incolarum fidem
 Et hic circuitus magis q uersus est. huic suberunt denarius: qui repens semipul-
 sus onere graui fores strepitu terrent. recipiunt pedes creticos chorios spondios
 iambo: brachisyllabos/ anapestos undecim syllabarum: Falcutius. Passer de-
 litiae meae puellae. recipit pedes/ spondeum / datylum creticum palimbachium.
 Angelicus numeros & syllabam coarctat hexametro. ut Hectoris Androma-
 che pyrrhin connubia seruas. Anacreuntium miseri inuidi uiuimus scientes: re-
 cipit pirrichium chorium spondeum brachisyllabum anapestum . Primus est
 semper pirrichius. numerus saturnus magnum numerum triumphat hostibus
 deuictis. Sunt qui hunc aristolochion uocant. recipit pedem spondeum / iam-
 bu pirrichium/ chorium dactylum brachisyllabum anapestum. Priapeius. huc
 loco tibi dedico confecroq; priape . Tertium pedem pro dactylo creticum ha-
 bet: alioquin hexametron eet. De numeris simplicibus. Pirrichius: rapite: agite
 ruite. celeripedes pedes. Contrarius est huic & duodecasyllabon spondaicon.
 olli crateribus sex auratis hauserunt. dactylicus. Puluerulenta putre sonitu qua-
 tit ungula campum . Amphibrachius non facit numerum. Anapestus agilis.
 Sonipes rapitur/ celeri sonitu crepitans . Creticus horridi transeunt ad pedes ex
 equis. Palimbachius/ amicos ad hanc rem si uoles aduoca. Bachius non facit nu-
 merum. Molossus idem est qui spondaicon. Nunc quemadmodum a principali
 heroico plures numeri transfigurant: ostendat: ac primus trimetrus fit heroicus
 Spondaico. Ciues romani tunc facti sunt capai. Syllaba una q est extrema ex longa
 cotrahe ut ciues romani tunc facti apuli. Et e caput trimetron. elegiacum transibit.
 Bella pemathios. rursus ad pentametros: ut componat heroicis summo partem

Tetrame-
tros quadra-
tus

Circuitus
magis q uer-
sus.

Angelicus

Saturnius
numerus

Diomedes
aliter.

Priapeius.

Dactylicus .

Faleutium

posteriorem. Dū meus assiduo luceat igne focus. & compono / luceat igne focus
troiæ qui primus ab oris. Faleutium numerum qui est. altis flumina uallibus tu-
mescunt. Insertis uerbis facio heroicum. Altis flumina prodita uallibus inde tu-
mescunt. Ionicus est. Metuentis patriæ uerbera linguæ: adiciam trinas uer-
bis singulis syllabas : nunc metuentis nunc patriæ nunc uerbera linguæ.
Verto Italiam fato profugus lauinaque caput. Aristophanius fit heroico.
Arma uirumq; cano troiæ qui primus ab oris. Numerus ægelicum syllaba bre-
uiata esse monstraui heroicum. Item priapeium si syllabam surripias fieri he-
roicum.

τελος

F I N I S.

CEBETIS THEBANI TABVLA: E GRAECO IN
LATINVM CONVERSA PER LVDOVICVM
ODAXIVM PATAVINVM.

ASV EVENERAT: VT IN SATVR-
ni sacello deambularem: Vbi cum plerasq; alias obla-
tiones: tum tabulam quãdam pro templo positam intue-
bamur: in qua pictura quãdã erat peregrina: Et quæ pe-
culiars fabulas cõtineret. Quas coniceri nõ poteramus
quãnam & quales cẽnt. Neq; .n. ciuitas/ neq; uallum/ pi-
ctura illa nobis esse uidebatur. Cæter; muri ambitus erat
q̃ duos alios abitus ap̃lectabat: alter; maiorẽ: minorẽ alter;. Porta et̃ erat in pri-
mo ambitu: ubi nobis turba ingēs insistere uidebat. Intra uero ambitũ multi-
tudo quãdã mulier; uisebat. Primi aut̃ uestibuli & abitus ingressum senex qdã
occupabat. q̃ turba ingrediẽti q̃si impare aliqd uidebat. cuius fabulæ rōnẽ noi-
bis inuicẽ addubitantib; qdã natu grãdior assistens/ nequaq̃ inqt hospites abi-
furde facitis: qui de pictura hac addubiteris. Non multi. n. indigenæ qd huius
fabulæ rō ualeat: intelligũt. Quippe quã nõ ciuis sed peregrinus qdã dedicarit
q̃ huc iã pridẽ aduenerat: uir & magna prudẽtia & sapiẽtia p̃ditus: q̃ cũ sermo-
ne: tũ ope quãdã Pythagoræ aut parmenidis uitã fuerat emulatus. His utiq; sa-
cellum & picturã hanc Saturno cõsecrauit. Vtr; igit̃ inquã ego nosti et̃ uirum
ipsũ: quẽ uidisti. Immo inqt eum multo tpe sum admiratus: siq̃dẽ adulescẽs
adhuc & cõplura studiose disputabat. Et ego huiusce fabulæ rōnẽ ex eo dislerẽ
te sapius audierã. Per Iouẽ inquã ego nisi quãpiã maior occupatio te detinet:
expone nobis. Audire. n. magnope cõcupiscimus: qd nã hoc fabulæ sit. Perlibẽ
ter o hospites inqt. Atq; hoc prius admonẽdi estis: piculi q̃ppiã inesse huic expo-
sitioni: quod nã inquã ego: quoniã inqt: si quæ dicũt: autẽdetis: itelligetisq; pru-
dẽtes atq; fœlices euadetis: Si minus/ insipiẽtiã: ifortuniũ: calamitatẽ: atq; igno-
rãtiã cõsecuti: male uitã degetis. Hæc. n. expositio sphingis ænigmati: quod il-
la hoĩb; præponat: p̃similis ẽ. Nã qcunq; ipsum intellexerat: salutẽ: q̃ nõ itelle-
xerat: exitiũ conseq̃uebat. Eadẽ ẽ huius enarratiõis cõditio. Sphinx ẽ. n. homi-
nib; ipsa insipiẽtia. Hæc aut̃ præponit: qd bonũ: qd malũ: qd neq; bonũ/ neq;
malũ/ in uita sit. Quæ si q̃s minus intellexerit: ab ea interimit. neq; id semel li-
cut is q̃ depastus/ a sphinge moriebat. Sed p̃ oẽm uitã paulatĩ absumit: quẽ ad
modũ hii q̃ p̃petuis suppliciis addicti sunt. Contra uero si q̃s agnouerit: occisa
demum insipientia salutẽ ipse conseq̃uit. Et beatus fœlixq; p̃ omnẽ uitã eua-
dit. Quãobrẽ uos attendite: ac diligenter audite. O Hercules q̃ magnũ nos in
desideriũ cõiecisti: si hæc ita se hñt. Atq; ita se hñt inqt. Nequaq̃ igit̃ nos oĩo tua
præueniet/ si qdẽ nobis attẽte auditis. nõ ab re p̃ciũ huiusmodi p̃ponit. Sum-
pta itaq; uirga quãdã & ad picturam ducta/ uidetis ne inquit ambitum hunc?

Videmus. hoc imprimis aiaduertere uos oportet: locum. s. istum uitam uocari.

Enigma
spingos.

τοπος ου
του βίου.

γερων Δαι
μων.

απατη κα
λειται.

πλαμη και
αγροια

δοξαι
επιθυμιαι.
ηδοναι
ωδαιμοριε

τυχη τυ
φληκαι κω
φη.

απροβου
λευτοι.

αγαθη
τυχη
κακη τυχη

Turba porro illa ingens/qua portæ insistit.hii sunt omnes in uitam aliquãdo ingressuri.Senex aut ille superior:qui manu altera paginam quandã tenet. Altera nescio quid demonstrat:Genius appellatur:hic imperat:introeuntibus:qd eos agere oporteat:ut ad uitam ingrediant:& qualem uiam perẽcturi sint:ostẽdit.ut salutem in uita consequantur. Qualem igitur eos iubet uitam carperẽ: aut quo pacto inquã ego. Vides ne inquit iuxta portam solium quoddam eo loco cõstitutũ:ubi turba ingreditur.in quo sedet suauibõ moribõ & formosa indole mulier:quæ poculum manu tenet.uideo:sed quæ nam hæc est: Suadela inquit uocatur. Quæ mortales omnes seducit. Quid tum postea hæc agit. Ingreddientes ad uitam quoad per eam fieri potest/bibetur compellit. Quæ nam uero hæc est potio: Error inquit atq; ignorantia. Quid tum postea:ubi hanc ebiu-
beunt uitam ingrediuntur:nunquid omnes eum errorem bibunt:necne: omnes inquit bibunt: sed plus alii:alii minus. Non uides præterea intra portã mulierum meretricum multitudinem quandam diuersos aspectus multifario sq; præferentium. Video. istæ igitur opiniones & concupiscentiæ & uoluptates uocantur. Quæ turba ingrediente statim profiliunt.& unũquẽq; amplectuntur. ac deinde abducunt. Et quonam eos abducunt: Alia inquit ut saluent: Alia ut per deceptionem interimant. O inquam admirandus uir q̃ acerbam ac tristem potionem dicitis. Atq; omnes inquit optima pollicentur:seq; eos ad fœlicem atq; conducibilem uitam eẽ perducturas. Illi uero per ignorantiam & errorem:quẽ ab ipsa suadela combiberunt:quænam uera uia sit:in uita non inueniunt. Sed inconsulto errant:ut uidere licet ex hiiis:qui prius ingredientiẽs eo circũuagantur quo ipsæ commostrauerint. Video inquam hoc. sed mulier illa quænam est: quæ ueluti cæca atq; insana super lapide quodam rotundo consistere uidetur. Fortuna inquit uocatur. Ea uero nõ solum cæca sed insana etiam & surda est. Quæ nam huius sunt partes. obambulat inquit quocunq; gentium:& aliis quædam facultates eripit:aliis tradit. Ab eisdemq; rursus aufert illico:quæ tradiderat:atq; aliis temere instabiliterq; cõcedit. Quapropter ex eo argumento ipius ingenium facile indicatur. Quale nam hoc est inquam ego: quoniam in rotũdo lapide consistit. quid tunc ex re significatur: quod parum certa atq; instabilia sunt illius munera. Calamitates enim magnæ ac difficiles oriuntur:ubi quis in ea fidem collocarit. Turba uero hæc ingens:quæ eã circũstat: qd sibi uult. & quænam uocantur. uocantur hii quidẽ inconsulti: quorũ nemo non petit: quæ proiicia: ac dilapidet. Cur uero aspectu haud quã simili sunt: sed eorũ alii gaudere: Alii sublatis manibus tristari uidentur. Quicunq; inquit eorũ gaudere ac ridere uidentur. Hi sunt: quia fortuna quippiã acceperunt. a quibõ etiam bona fortuna nũcupatur. Qui uero flere: ac manus manus protendere uidentur: Hi sunt: a quibõ abstulit. quæ tradiderat/antea. A quibus fortuna mala nominatur. Et quænam sunt: quæ illis elargitur: per quæ tantopere cum accipiunt: lætãtur. quom amittunt: lugent: hæc inquit ea sunt: quæ a plerisq; hominibus bona existimantur.

Et quænam sunt ea? Diuitiæ. f. & gloria: & nobilitas & liberi: & tyrānides: & re-
 gna: & alia quæcunq; id genus. Hæc autem nunquid bona nō sunt? De hiis in-
 quit alias disputabimus. Nunc circa fabulæ narrationem uersemur. ita inquit
 fit. Vides igitur ubi portam hanc præterieris/ambitum alterum superiorē: mu-
 lieresq; extra ambitum collocatas meretricio ornatu ifignes. & ualde inquam.
 Ex hiis hæc incontinentia: hæc luxuria: hæc auaritia: hæc assentatio nuncupat.
 Quid hic potissimum astant? Eos inquit obseruant: qui a fortuna quippiā ac-
 ceperunt. Quid tum deinde: exiliunt atq; amplexantur eos: & adulantur: & ut
 penes maneant: obtestantur. uitam iucūdā/ atq; labore omni & incōmodo ua-
 cuam/ illis affore promittentes. Si quis itaq; persuasus earum blandiciis eo se
 contulerit: tantisper illi suauis uidetur ea conuersatio: quoad hominem titilla-
 uerit: deliniueritq;. postea secus: Vbi enim resipiscere cæperit: Tum demum ab
 ea se non tam oblectatum: q̄ absumptum & cōtumeliis affectū intelligit. Quo
 fit. ut cum omnia pdegerit: quæ a fortuna fuerat consecutus: tūc illis mulierib;
 inseruire atq; inhonesta omnia sustinere: & turpia quæq; ac pernitiōsa illarum
 gratia cogatur admittere. Veluti furtum: sacrilegium: periurium: prodicionem
 depredatiōem/ & quæcunq; hiis similia. Vbi uero eos defecerint: punitiōni ad-
 dicuntur. Et quænam hæc est? Vides ne retro eas quandam ueluti bestiolam: lo-
 cumq; pariter angustum & tenebrosum. Vbi etiam turpes ac sordidæ panno-
 sæq; mulieres uersari uidentur? Et ualde inquam: Ex his igitur inquit quæ fla-
 gellum tenet punitio nuncupatur. Quæ caput intra genua habet: tristitia. Qui
 uero capillos suos euellit: dolor. Hic alius uero qui deformitatem: macilētiā:
 & nuditatem præferens iuxta eas accubat. ac deinde similis illi turpis & macilē-
 ta quædam: quinam sunt? Hunc sane inquit luctum appellant. illa uero ipsius
 sororem mæstitiam. his itaq; traditur: & eorum contubernio cruciatur. post de-
 nuo in aliud infœlicitatis domicilium truditur. atq; reliquam uitam ī omni mi-
 seria traducit: nisi forte illi pœnitentia obuiam prodierit. Quid tum postea cō-
 tingit? si pœnitentia illi obuia fuerit eripit eū ex infortuniis: & alterā illi opinio-
 nem alterūq; desideriuū imprimat. p quod ad uerā disciplinā pducit. & ad eam
 quæ falsa disciplina nuncupat. Quid tū postea: si inqt eā opinionē suscepit. q̄
 ad uerā disciplinā puchat. ab ea mundatus: expiatusq; salutē: beatitudinē: fœli-
 citatē in uniuersa uita lucratur. Si secus denuo. a falsa illa opiniōe seducit. O
 Hercules q̄ magnū ē hoc aliud discrimen? Hæc aut inquam ego: falsa disciplina
 quænam ē. Vides ne alterū illū ambitū. Video inquam ego: atq; extra ambitū in ue-
 stibulo mulier quædā astitit. quæ mūditiā cōstātiāq; nō mediocrē p̄tendit. Ap-
 prime inquam. Hanc igit inqt pleriq; hoīes & uulgus uocat disciplinā. Cū falsa
 potius disciplina sit. Huc sane prius applicāt q̄ salui fiunt. Vbi ad uerā discipli-
 nam puenire uoluerint. Nunqd alius ad uerā disciplinā aditus nō patet. Patet
 inqt. Hi uero intra ambitū declinantes: quinā sunt hoīes? Falsæ inqt disciplinæ
 sunt amatores decepti: seq; opinātes ueræ disciplinæ cōtubernio frui. Et gnā uo-

ακρασια
 ασωτια
 ατληστια
 κολακεια

Græcus co-
 dex habet
 θυριου μι-
 κρου quod si-
 gnicat ho-
 stiolū. si uero
 μικρου θηρι-
 ου recte ē. be-
 stiola: lector
 pensita.
 τιμιορια
 λυπη
 οδυρη
 οδυρμοσ
 αφυμια
 μεταμοια

ψευδοπα-
 δια

TABVLA CEBETIS.

Amatores
falsæ disci-
plinæ

ο Δ ο σ α λ η /
θ ι μ η σ π α ι
Δ ε ι α σ

ε γ κ ρ α τ η α
κ α ρ τ η ρ ι α .

ε υ Δ α ι μ ο /
μ ω μ ο ι κ η τ η
ρ ι ο μ

π α ι Δ ε ι α
α λ η θ ε ι α
π ε ι θ ω
θ α ρ σ ο σ
α φ ο β ι α
ε π ι σ τ η μ η

cantur hii? Alii inquit poetæ : alii oratores: alii dialectici: alii musici: alii arith-
metici: alii geometræ: alii astrologi: alii uoluptuarii: alii pipatetici: alii critici . &
qcunq; eiusmodi sunt. Illæ aut mulieres quæ uidentur circûcurrere prioribus illis
similes: in quibus incôtentia: & reliquæ una eẽ affirmabatur: quæ nã sunt: illæ ipsæ
sunt inqt. Nũquid eẽt huc ingrediuntur . ita p̄ iouem in hiiis simulq; eẽt in sibi pietia:
neq; ab opinione ac reliquis malis euadēt: prius q̄ repudiata falsa disciplina/ uera
cem uia ingressi fuerint: & purgatoriã eorũ uirtutẽ admiserint. & mala oĩa : quibus
inuoluuntur: & opinioes & ignorantia/ & reliquã oẽm prauitatẽ sequestrauerit:
tum demũ ita salui: & icolumes erũt . Neq; ullo unq; falsæ disciplinæ cõmertio
labefactari poterunt: neq; horũ studiosũ grã mali q̄ppia adipiscuntur . Et quamnam
hæc eũ uia: quæ ad uerã disciplinã ferat. Vides inqt locũ illũ superiorẽ: ubi nullus
inhabitat: Sed solitudo ingēs esse uidetur? Video: p̄terea ianuã quãdã pusillã: an-
te quã uia quãdam eẽ: quæ nõ multũ admodũ frequẽtat . Quippe quã pauci ad-
modũ terũt. q; accliuis & aspera: & saxosa uideatur . & ualde inquã. Collis p̄terea
quãdã excelsus apparet: ad eũq; angustus admodũ ascẽsus. & q; multa profunda
hinc inde precipitia offerat. Video. hæc igitur inqt uia eẽ: quæ ad uerã disciplinã du-
cit. A spectu ip̄primis formidolosa. Porro circa collis superiorẽ p̄tem: saxũ ingēs &
p̄altum usq; quaq; p̄ruptũ uidetur? Vdeo inquã. Vides p̄terea mulieres duas su-
pra saxũ cõstitutas/ pulchritudine atq; habitudine corporis excellẽtes : ac manus
p̄ quã alacriter p̄tendẽtes? Video: sed quæ nã inquã uocantur? Altera inqt cõtinẽ-
tia/ altera cõstantia nũcupatur . Sunt aut germanæ: cur nã igitur manus tã alacriter
p̄tendũt? Hortantur inquit eos q; ad id loci ueniũt: ut bono aĩo atq; itrepido sint
admonẽtq; paululũ q̄ppia adhuc eẽ tolerãdũ. Se. n. eos paulopost ad pulcher-
rimã uia p̄ducturas. Vbi uero ad saxũ puenerit/ quonã mō ascendũt? nullã. n.
eo ferentẽ uiam aĩaduerto. Ipsa a/ precipitio illo descẽdũt: eosq; sursum ad se tra-
hunt. Deinde recreari & q̄scere iubet. ac paulopost fortitudinẽ: audaciãq; con-
tribuũt. eosq; ad uerã disciplinã deducere se p̄fitentur . & uia ostẽdũt: q̄ sit elegãs
q̄ plana: q̄ puia/ q̄ nullis malis obnoxia: ut uidetur. ita p̄ Iouẽ uidetur . Videsne inqt
ante illud nemus locũ quẽdã q; pulchritudinẽ amœnitatẽq; pratorũ p̄fert. mul-
toq; lumine illustratur? Et ualde inquã. Aĩaduertis igitur ip̄ prati meditullio ambitũ
aliũ/ & portã aliã. ita sane: sed quonã pacto locus hic nũcupatur? Fortunatorũ in-
quit domiciliũ. hic. n. uirtutes oēs & foelicitas ip̄a uersatur . Esto/ inquã ego. eã eẽ
loci pulchritudinẽ. Quin inqt aspicias: p̄pe portã q̄ formosa/ & cõstãti facie mu-
lier existat: mediã indiscretã iã atatẽ. habitũ uero & ornatũ simplicẽ p̄seferens.
Eaq; nõ in rotundo sed in quadrato lapide securo & munita cõsistit. Duæ p̄terea
aliæ: q̄s tanq; filias una secũ hũe uidetur: ita p̄fus appet. Hæc igitur quæ mediũ lo-
cũ tenet: disciplina eẽ: eã ueritas & p̄suasio comitat. Cur at hæc q̄drato lapidi po-
tissimũ insistit? Ex eo inqt arguitur . q; ad eã puenientes securo & certo tramite p̄-
fiscuntur . Donationesq; traditas tuto suscipiũt. Et quæ nã illis ab eã dono dan-
tur? Confidentia inquit atq; aĩus imp̄territus. hæc uero alia quæ nã sunt: sciẽtia

inquit: p̄ quā graue nihil ī uita p̄peti/unq̄ posse se itelligūt. Quā p̄clara īquā Hercule mūnera. Sed q̄obrē extra ambitū ita morat̄? Vt inquit adueniētes/ excipiat accurate. ac uim illā purgatoriā īstillet. purgatosq; ac prorsus emendatos ita eos ad uirtutes introducat: quonā pacto/inq̄ ego: nō. n. itelligo. At itelliges īquit: quēadmodū si qs grauiter aegrotās medicū accersuerit. purgatoriis statim medicamētis oēs aegritudinis cās eximere conat̄. Atq; ita demū a/medico repatus ī sanitatē īstituit̄. Qui/ si medici p̄ceptis minus obtēpauerit merito īpūdiatus ab ea aegritudinē cōficiat̄. Hāc itelligo īquā ego: eodē itaq; pacto ubi qs ad disciplinā p̄uenit: p̄be curat̄: & uirtute illius irrorat̄. Vt q̄primū mala oīa expurgat: euiciatq; q̄bō adueniēs īplicabat̄. Quānā hāc: Ignorantiā: errorē: quē ap̄d Suadelā ebiberat. Arrogantiā: cōcupiscētiā: itēpantiā: furorē: auaritiā: & reliq̄ oīa: q̄bō in p̄rio ambitu fuerat repletus. Vbi uero satis emundatus fuerit: quonā eū mittit̄. intro inquit ad scīam: aliasq; uirtutes. Quas nā & q̄les? Vides ne intra portā coetū mulierū q̄ bone īdolis atq; īstitutiōis uident̄: q̄ īculto ac simplici habitu p̄ditā: nihil ī se aut fictū/aut accuratius ornatū more aliarū p̄tendentes. uideo īquā. Sed q̄nā hāc uocant̄. Prima inquit scīa nūcupat̄. Aliā uero huius germanā sunt: fortitudo: iustitia: p̄bitas: itēpantiā: modestia: libertas: cōtinētiā: Mansuetudo: heus īquā optime ergo/ q̄ magna ī spe sumus. Modo inquit itelligatis: & quā auditis: studiose p̄cipiat̄. Atq; in quā ego accurate ac diligēter attendemus. Salui īgr̄ inquit eritis. Vbi ergo eū ip̄a suscepint. quonā adducūt̄? Ad matrē īquit. Ea uero quānā ē? Foelicitas īquit. Cuiusmodi at̄ hāc ē? Vides ne uiam illā ad sublimē illū uerticē ferentē. Quē oēs ābitus ueluti arcē suā aplectunt̄. Video mulier p̄cellēs ī uestibulo cōstituta sup soliuū excelsū sedet cultu n̄ tā curioso q̄ liberali: Corona florētissima eleganter admodū capiti īposita. Ita p̄rus uidet̄: hāc īgr̄ īquit ē foelicitas: ubi īgr̄ ad eā quippiā accesserit: quid regegerit? Ipsa inquit foelicitas cū potētiā suā corona circūdat. Itidē reliquā oēs uirtutes. p̄inde ac maximorū certaminū uictores coronari solent. Et quānā īquā ego certamina deuicit. Maxia inquit: & maxia ēt monstra. q̄ prius ip̄m absuebat̄: affligebant. atq; ī seruitutē redigebāt. Oīa hāc deuicit. ac lōge/ a/ se sequestrauit. Seq; ip̄m adeo supauit. ut huic illa nūc seruiāt. Quibus ip̄e antea ī seruitutē redactus fuerat. Quānā hāc mōstra dicis? audire. n. admodū cupio. Imprimis inquit ignorantiā & errorē. An tibi mōstra hāc eē n̄ uidet̄? Tetra & laboriosa īquā ego. Deinde tristitiā: luctū: & auariciā & icōtinētiā: & reliquam oēm īprobitatē. His oībus nō ut antea paret: sed īperat. O p̄clara īquam ego faciōra: & pulcherrimam uictoriā. Illud aut̄ mihi ēt expone: cuiusmodi sit eius potētiā. qua eū coronari dixisti? Beatifica inquit oī/ adolescēs: qui. n. fuerit ea potētiā coronatus: et foelix & beatus euadit. neq; alibi q̄ in se ip̄o sp̄e foelicitatis reponit. Quā p̄clarā uictoriā dicis. Ceterū coronatus quid agit: aut quo uadit? Suscipiētes eū uirtutes ad id loci ducūt: unde primū aduenerat. eiq; cōmostrāt studia īprobōrū: q̄ male degant: & miserā uiuant: quanta ī uita naufragia patiant̄: q̄tū aberrant: quā uelut

καθαρτικά

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

αμδρεια

ΔΙΚΑΙΟΣΥΜΗ

σωφροσύνη.

ευδαιμο

μια

θηρια

αγμοια

πιλαμος

ελπιδεσ

ευδαιμο

μιασ.

ti hostiū captiuitatē pferant. Alii incōtinētīa. Alii arrogātia. Alii auariciā. Alii inani gloriā: Alii aliis malis iſeruiētes: p q̄ a calamitatibꝫ: q̄bꝫ irreti sūt: exol uere se nequeūt. ut saluent: & eo pueniāt. Sed i oī uita pturbant. atq; hoc ppetiunt: q̄ huiusmodi uia iuenire nō pnt. Mādatū. n. a/ Genio/ ac/ numine suo traditum / obliuioi mandauerunt. Recte inquam dicere mihi uideris. tametsi hoc etiam insuper ambigo. Cur nam ei uirtutes locum illum commōstrent? Vnde prius aduenerat: nihil certi nouerat/ neq; ullam eorum: quā ibi agerentur: sciētiam tenebat: sed ignorantia atq; errorē: quē ebiberat: ambiguus: quā bona n̄ erant: bona: quā mala n̄ fuerant: mala existimabat. Quo circa male ēt uiuebat: sicut alii pleriq; ibi diuersantes. Nunc uero pcepta utiliū & cōducibiliū reꝫ scia & ip̄e optimā uitā traducit. Et eos q̄ pessime agūt: cōtēplat. Vbi igit oīa fuerit cōtēplatus quid agit: aut quo tendit? Quo iquit ei collibitū fuerit. Vbi. n. eū securitas hēt p̄inde ac antrū corytiū possideret: & quocūq; puenit: ibi tutissimus rectā uiuēdi rōnē assequit: oēs. n. eū tāq̄ aegroti medicū libēter & gratāter excipiēt. Nūquid igr̄ illas mulieres: quā mōstra abs te dicebant: āplius n̄ ueret: ne quid ab eis detrimētī patiat. Nihil penitus: qui neq; dolor: neq; tristitia: neq; i/ tempantia: neq; auaritia: neq; paupertate: neq; ullo alio icōmodo uexet. Oibꝫ. n. iſperat: ac p̄est: a/ quibꝫ antea p̄mebat: eorꝫ iſtar: qui a/ uipa morſi aliqñ fuerint. Ferā. n. quā aliis oibꝫ p̄nitiē ac mortē afferūt: illis dūtaxat inocuā sūt: qd' eam uim ueneno cōtrariā possidēt. Ita ne huic quidē quippiā nocet: quia uirtutē uirtutis ac malis oppositā uelut Antipharmacū natus est: Recte diceſ mihi uideris sed hęc ēt insup̄ expone: qnam sunt illi: q̄ illic a/ colle aduenire uident: quorū alii coronati laticia quādā p se ferunt. Alii icoronati desp̄atiōe reꝫ tibias & capita lacerare uident. Cū aliqñ a qbusdā mulieribꝫ detineant. Coronati sunt inqt q̄ sospites ad disciplinā puenērūt: eamq; cōsecuti sūmope lætant. Inoronati uero alii desp̄atione/ a/ disciplina reuertūt: male ac misere degētes. Alii metu pculsi/ ac pterrīti atq; ad cōstatiā refugiētes rursus errāt: & p uias iuias uagantur. Quā uero mulieres eū sequunt: qnā sūt: Tristitiā inqt: & molestiā: & anxietates & ignominia & ignorātia. Oīa igit eos mala sequunt. Oīa inqt p Iouē subsequunt: ubi uero in primū ābitū ad uoluptatē & icōtinentiā puenit: neq; se ip̄os accusant: sed & statim disciplinā & sectatores illius maledictis icessunt. Adeo miseri & calamitosi/ & iſcēlices hi sunt. q̄ ab earꝫ contubernio defecerunt. Male. n. uiuūt: & nullis earꝫ bonis pfruent. Et quā ēt bona autumāt: Luxuriā & ut breui cōplectar itēperātiā. Cōuiuari. n. & pecudū more scortari maximorꝫ bonorꝫ fruitionē eē arbitrant. Alia uero mulieres: quā illinc cū risu & hylaritate adueniūt. quānā uocāt? Opiniōes inqt eos ad disciplinā ducētes. q̄ uirtutes ingrediūt. De uia. n. deflectūt aliqñ iſper/ ut alios adducāt: admoneātq; illos eē fœlicitatē iā cōsecutos: quos iā pridē adduxerāt. Vtrꝫ igit inq̄ ego ip̄æ intus ad uirtutes ingrediunt. Nequaq; inqt: op̄ioni. n. ad sciam itroire nō licet. Sed disciplina dūtaxat eos tradūt. Quibꝫ a disciplina susceptis ip̄æ post hac denuo alios

κωρυκίον
αμτρομ.

εχιοΔΗΚ/
τοι.

Morſi a ui/
pera tuti a fe
ris.

Antiphar/
macum.

ασωτια

Δοξαι

adducturæ reuertūt: casꝝ istar nauiu: quæ depositis oneribꝝ denūo reuertūt: ut
 aliis mercibꝝ iꝑleant. Hæc sane inq̄ mihi recte uideris differuisse. Illud aut̄ no-
 bis nōdū patefecisti. Quidnā Genius uitā iꝑgressuris iꝑeret faciēdū: Bono inq̄
 & cōstāti aīo eē: quapp uos ēt cōfidite. Oīa. n. ediffertabo. nihilqꝫ p̄termittā: rei
 cte inq̄ ego loq̄ris: Protēsa itaqꝫ iteꝝ manu/aspicite inq̄ mulierē illā: q̄ cæca eē:
 & rotūdo lapide iꝑsister uidet. Q uā pauloāte nūcupari fortunā asserui. A spici
 mus. Huic inq̄ iꝑerat: nō eē credendū: nec qcq̄ aut stabile aut securꝝ/aut p̄priū
 existimādū. Q uod ab ea suscepit. Nihil. n. p̄hibet: qn oīa hæc auferat. atqꝫ alte
 ri tribuat. Q uippe q̄ sapius id ageꝝ cōsueuerit. Q uapp illius ēt munera pui eē
 p̄dēda denūciat. neqꝫ gaudēdū. ubi dederit: neqꝫ dolēdū: ubi abstulerit. Eāqꝫ
 postremo neqꝫ uitupandā neqꝫ laudādā. Nihil. n. cū rōne: sed temer̄ oīa facit: ac
 fortuito. ut ātea uobis exposui. Q uo circa Genius ille iꝑat: ut nulla eius faciōra
 demiremur. neue malos numularios imitemur. Illi. n. ubi argētū ab hoībꝝ acce
 perit: gaudēt. & suū eē arbitrāt. Vbi uero repetit̄: moleste ferūt: & pessime secū
 actū putāt. neqꝫ meminerūt ea se cōditiōe depositū suscepisse: p̄ quā liceret ei: q
 deposuerat: iteꝝ recipe. Eādē itaqꝫ i illius muneribꝝ habēdā eē rōnē Genius iꝑe
 rat: recordādūqꝫ eius mōi iꝑeniū eā fortūa: ut q̄ dedit auferat. statiqꝫ multiplicia
 rursus accumulēt. Aliqñ āt n̄ his mō q̄ dederat: sed his ēt: q̄ prius extabāt: facul
 tatibꝝ spoliēt. quæcūqꝫ iꝑer dederit: suscipe iubet. atqꝫ ita ad stabilem securāqꝫ mu
 nificētiā diuertit. Q ualē hāc inq̄ ego. quā a disciplīa suscipiēt. Si salutē ibi fue
 rint cōsecuti. Hæc ergo qñā ē: Vera inq̄ scīa/utiū reꝝ: securaqꝫ & stabilis & i
 mutabilis munificētiā. Q uo circa statū ad hanc cōfugere iubet. Cū uero ad illas
 mulieres accesserint: q̄s ātea dixi uoluptatē & icōtinētiā nūcupari: Illinc quoqꝫ
 actutū eē discedēdū iꝑat. ac ne his qdē fidē eē adhibēdā. Q uoad ad falsā disci
 plinā p̄uenērūt. Ibi iꝑer aliq̄tisp̄ iꝑmorari: & qcqd libuerit: ab ea tāq̄ uiaticū accipe
 iubet. Ac demū postea illinc abscedē. rectaqꝫ ad uerā disciplinā p̄uenire. Hoc
 illud ē qd̄ a/genio p̄cipit̄. Cui si q̄s aut cōtrariū aut minus obediēs fuerit: mi
 ser miserrime morit̄. Istius modī sane fabula ē. q̄ i tabula cōtinet̄. Vobis aut̄ ni
 hil iuideo: si qd̄ ulterius iꝑterrogā ac p̄scrutari uultis: ego uobis exponā. Recte
 dicis inq̄ ego. Cæteꝝ qd̄ eos cape/a/ falsa disciplīa genius iꝑat: quæ bona/ & cō
 ducibilia eē uideant. Hæc igit̄ qñā sūt: Litteræ inq̄: atqꝫ alia mathematū stu
 dia: quæ a/Platōe tradūt. Veluti uī freni cuiuspiā i cohercēdis adolefcētibꝝ/ ob
 tinere: ut ne ad alia peiora distrahāt. Vtrꝫ uero ea cape oīo necesse ē/ si q̄s ad ue
 rā disciplinā sit p̄uēturus/ necne? Nihil inq̄ necesse ē: sed alioquī utilia sunt: tā
 et si ad reddēdos hoīes meliores nihil cōferūt. Nihil ergo affirmas hæc eē utilia
 ad meliores uiros efficiēdos? Licet. n. p̄fecto sine his ēt meliores fieri: illa tñ ēt
 nō inutilia sūt. Q ueadmodū. n. quæ aliqñ p̄nuntiant: p̄ interpretē cōiicimus. cū
 alioquī nō iutile sit: nos ēt ipsos si qd̄ p̄cepimus: uoce ac lingua disertiore p̄se
 qui. Ita sine his ēt studiis fieri meliores nihil prohibebit. Nunquid hi: q̄ mathe
 matici uocantur: ad meliores q̄ alii sint homines efficiēdos nihil excellunt?
 Et quonā pacto excellere poterūt: q̄ nihilominus q̄ alii i bonoꝝ & maloꝝ cogni

Fortuna te
mere oīa fa
cit.

αληθινος
επιστημη.

TABVLA CEBETIS.

Litterati in
tempantes

tiōe decepti ēt oībō uitiis īplicati uideant. Nihil. n. phibet eū qui lris eruditus ac disciplinis oibus fuerit institutus. itidē ebriū & intempantē & auarū & inuisum: & pditorē: ac postremo insipientē: eē: multos pfecto eiusmodi uidere licet. Quare fieri nō pōt inqt: ut hi p has disciplinas uiri meliores euadāt. Neq; quā appet ex hac rōne. Sed quā nā est cā in quā ego? Quia in secundo ambitu uersant: tāq; uerā disciplinā appropinqntes. Et qd hoc inqt emolumētī affert? cū plerūq; liceat aī aduertere de primo ābitu ī tertiū/ ab incōtinētia & reliquis uitiis ad ueracē disciplinā puenientes. Qui hos mathematicos ptergrediuntur. Quare quonāmodo pficiunt? nisi forte p̄sus indociles & durioris ingenii s̄t: Cur hoc in quā ego? Quonā in priō ambitu hoc plus hnt: q; quā nesciunt: nescire se nō dissimulāt. In secūdo uero illud certe nesciūt: quod scire se p̄fitent. Cuius sentētia quoad fuerint/ ad ueracē disciplinā p̄cipiendā nihil oīo pmoueri necesse ē. Illud p̄terea non ignoras: q; op̄iones/ ēt de priō ambitu ad eos similiter īgrediunt. Quo fit: ut illis hi nihilo meliores existant: nisi hos itidē penitentia subsequat: sibiq; psuadeant: se nō disciplinā sed falsam disciplinā attigisse: p̄ quā decipiunt. Atq; ita salui eē nō possunt: Quo circa uos ēt īquit hospites ita facite: & quā dicunt: quoad p̄feceritis: diligēter attendite. Quinimo de his ipsis sapenūmero considerādū ē. Et nihil ītermittēdū: sed reliq; p̄ter rē existimāda: alioquī nulla eorū: quā nūc auditis: utilitas erit: ita faciemus. Illud aut expli

Bona nō eē
quā dat for/
tuna.

ca: cur bona nō sint ea: quā hoīes a/ fortuna/ p̄cipiūt. Sicuti uita: sanitas: diuitiā gloria: liberi: uictoria: & reliq; his similia. Rursusq; his opposita cur mala nō sint: Valde. n. absurdū & icredibile hoc nobis uidet. Age itaq; īquit enitere ut quod sentias de quibō īterrogaris: r̄ndear. Atq; hoc in quā ego faciā facile. Vtrū īgr̄ si male quispiā uiuat: Viuet illi bonū cēsēs? Nō bonū sed malū inq; ego: mihi uidet. Quonā īgr̄ pacto uiuere bonū ē īquit? Si quidē hoc p̄ se malū ē: quā male uiuētibō malū: bñ aut bonū eē mihi uidet. Ipsum īgr̄ uiuet & malū & bonum eē cōtēdis? Ego īquā: absit itaq; ut tā absurde loqr̄s. Neq; .n. fieri pōt: ut idē malū p̄ter ac bonū sit. Ita. n. & utile & p̄nitiosū: & eligēdū & fugiēdū simul idē semp: quo/ quid absurdū. Sed quonā pacto: si cui male uiuere contingat: eidē quoq; malū cōtingat. Ipsū uiuere malū nō ē: Atq; uiuere & male uiuet sub eodē nō cēsēt. Nūquid nō ita tibi uidet? P̄fecto idē eē me mihi quidē uidet. Itaq; uiuere nō malū ē: nā si malū existeret: malū utiq; uiuētibō eēt: quia qd p̄ se malū ē: ip̄m uiuet illis adesset. Vera mihi dicet uideris? Quonā īgr̄ & male & bñ uiuētibō uiuere ip̄m cōtingit: neq; bonū neq; malū eē ip̄sū uiuere cōfirmat. Sicuti ne secar̄ quidē atq; urere ī agrotātibō morbosū aut salubre dr̄: nihilominus ī ip̄o ēt uiuere cōprobat. Ita res ē. Tu itaq; sic aduerte: ut; male uiuere: an potius honeste ac ḡro se mori cupias: honeste īquā ego potius mori. Quo circa ne mori quidē ē malū. si quidē emori q̄ uiuere plerūq; ē eligibilius. ita se res habet. eadem est rō de sanitate & īfirmitate. Sapient. n. sanum esse non confert. Verum e contra: cum ita casus tulerit. Vera dicis. Age uero de diuitiis ita con-

sideremus. Siqđē plerofq; intueri ſæpenumero licet ampliffimis diuitiis affluentes: peſſime tñ ac miſerrime uiuētes. Plerofq; p Iouē. Quapp ad bene uiuendum nihil illis diuitiæ pſunt. nō uidet. Improbi. n. ſunt. Nō diuitiæ igit' ſed diſciplina pboſ ac ſtudioſos efficit. ita ſane cōprobatū eſt. Vbi aut bonæ ſunt ipæ diuitiæ: ſi ad meliores efficiendos poſſeſſores ſuos nihil adiuuāt: ita pſus apparet. Quibusdā ergo diuitias hñc nō confert: Vbi diuitiis uti neſciūt. Mihi ita uidet'. Quo igit' bonū eē id aliq; iudicabit. Quod plerūq; nō poſſidere fatius ē? Nullatenus: Si q; igit' recte ac prudēter diuitiis uti nouerit: bñ ac ſœliciter uiuet. Si ſecus: male atq; inſœliciter. Veriffime dicere hoc mihi uideris. Sūma uero totius eſt rei: dum hæc aut tamq̄ bona expetunt': aut tamq̄ mala deſpiciunt'. neq; aliud ē: quod æque hoībus aut pturbationē aut detrimentū afferat: q̄ cum honorib; afficiunt'. Et in ſolis diuitiis conſiſtere ſœlicitatē arbitrant'. Cōlequēterq; nullū eaq; reꝝ gratia q̄uis impiū & flagitioſum facinus eē reſuſandū. hæc uero pp ipſam ueri boni ignorantia; patiūt'. Illud. n. ignorāt: bonū ex malo fieri nequaq;. Multos aut uidere licet in diuitiar; poſſeſſionē ex peſſimis ac turpiſſimis facinorib; deueniſſe. Veluti pditionib;: deſecationib;: homicidiis: calūniis: rapinis: aliisq; cōpluribus & prauis opib;. Ita res eſt. Si igit' ut par eſt: ex malo bonū nullū prouenit. Deuitiæ uero ex malis facinorib; proueniūt: Diuitias nequaq; bonū eſſe neceſſe eſt. Sic ex iſto ſermone contingit. Caterū ne ſapientia qđem & iuſtitia ex malis opib; acquiri pōt: neq; itidē iniuſticia & inſipientia ex bonis. Siqđē ipſa eadē ſimul conſiſtere nō poſſunt. Diuitias uero & gloria; & uictoria; & reliqua id genus multa cū prauitate cuiq; contingere nihil p̄hibet. Quapp hæc neq; bona neq; mala cenſcant'. Cater; ſapientia dūtaxat bonū. Inſipientia uero malū. Recte inq̄a & ſufficiēter mihi dicere uideris.

Qui bñ utitur diuitiis bonum

Ex malo bonum nullū

Sapientia bonum

Explicit tabula Cebetis thebani.

LVCIANI PHILOSOPHI GRAECI DIALOGVS DE VIR-
tute, conquerēte cum Mercurio. a Carolo aretino eigræco in latinū traductus.
Mercurius.

IRTVS DEA PER EPISTOLAS ORAVIT
modo: ut ad ſe exirem: accedo. ut pcuncter qđnā me uelit.
u illico ad Iouē redibo. VIR. Salue Mercuri ago tibi grās: qñ
qđem tua in me pietas atq; benignitas efficit: ut nō penitus
deſpecta ab oī cetudcoꝝ ſim. MER. Expecto qđ narres.

Tu modo p breues narrationes facito: Nā edixit: ut ocyus
ad ſe redirē Iuppiter. VIR. Etiā ne tecū nobis nō licebit nꝝas crūnas exponere.
Quos igit' habeo ultores iniuriar;. ſi nō mō apđ maximū iouē: uer; ēt apđ te:
quē ſp & i frīs locū habui: colui: obſeruauī: cōdolēdi: facultas n̄ dat'. O me miſe-
rā: ad quos cōfugiā: vñ auxiliū petā. Me qđē: dū ita dſpicior: malo trūcū aliq̄e
q̄ deā. MER. Tādē effar dū operā do. VIR. Viden q̄ ſim nuda & facta hoc ita

Fortuna con
tra uirtutē.

ut sim: fecit fortunæ deæ impietas: ac petulātia. aderā ornata sane apd̄ elisios cāpos
iter uiros illos amicos / Platonē. f. Socratē: demosthenē: Ciceronē: Archimedē:
Polycratē: Praxitelē: & huiusmodi doctos uiros: q̄ me dū uitā agebāt: piissime
atq; religiosissime coluere. Interea dū iā nō pauci salutarū ad nos pgunt. Fortu
na dea euestigio insolēs / audax / temulenta / p̄cax / maxia armatorū turba cōspe
cta atq; stipata p̄perans ad nos iactabunda. eā inqt. Plebeia. Tu ne maioribus
deis aduētantib; nō ultro cedis. Dolui iniuriā nobis imeritis eo pacto fieri: ac n̄
ira concita inquā. Neq; tu maxima dea his uerbis me plebeia facies: neq; si ma
iorib; cædendū ē: tibi turpiter cædendū eē cēseo. Illa uero illico in cōuiciū sese
effert aduersum me: Prætereo hic quas cōtumelias i me primū / dū hac iter nos
gerunt: effuderit. Iccirco Plato philosophus caput nōnulla de deorū officiis di
sputare: illa exandescēs / apagete hinc uerbose inqt. Non .n. docet seruos deorū
cās accipe. Cæperat & Cicero orator plura suadere uelle. At ex turba armatorū
erūpit. M. Antonius p̄potens arte sua digladiatoria ostentās / grauissimūq; pu
gnū in os Cicerōis eiecit. Hinc cæteri amici mei p̄culsi metu fuga sibi p̄pere cō
suluerē. Neq; .n. Polycletes peniculo: aut phidias scalpro: aut Archimedis horo
scopo: aut cæteri inermes aduersus audacissimos armatos / eosq; p̄dis & homici
diis assuetos bello ad sese tuendos ualebāt. Ergo me infelicitissimā ab ip̄is diis
oib; q̄ tum aderāt / atq; hoibus deserta / pugnis & calcib; cōfregere: uestes meas
diripuerē: in lutū p̄stratā reliquere. Demū orantes abierūt. Ego uero ita confe
cta cum licuit cōscēdi huc: ut Iouē optimū & maximū his de rebo certiorē effi
cerē: iā quidē mihi ut intromittar operiēti mensis elapsus ē: dūq; ut id impetrē
oīs deos exeuntes ac redeūtes de p̄cor. Nouas semp excusatiōes audio. Deos .n.
aiunt / aut uacare: ut in tpe cucurbitæ floreat. aut curare: ut papilionib; alæ pul
chræ pictæq; adsint. Quid igr̄: Ne uero semp habebūt aliqd̄ negotii: quo nos
exclusas teneant: ac floccipendāt. Etiā cucurbitæ anno florere: papiones lau
tissimi puolant. Tum & uillicus curā caput: ne cōcurbitæ siti areant. Nos autē
neq; diis neq; hoib; cōmendatæ cordi cuiq; sūmus. has ob res te itez; atq; iterū
de p̄cor: obtestorq; Mercuri: q̄ semper apud deos ip̄sorū interp̄s extitisti: ut cām
hanc meā iustissimā capias. Ad te cōfugio. te supplex oro: in te oīs spes mea sita
est: atq; expectatio. Da quæso operā: ne a uobis / excludar: ip̄sis quoq; mortali
bus sim ludibriō: Erit qdē id ordini deorū dedecus ut homūculi me tāetsi infi
mā deā floccipendāt. MER. Audiui. dolet qdē. uez; p̄ uetere n̄ra amicitia unū
admoneo: durā nimis ac difficilem causam te aduersus fortunā suscepisse. Nā
& Iuppiter ip̄e / ut cæteros deos omittā: cū ob accepta bñficia nimiū debere for
tunæ sentiat. Tū & illius uires atq; potentiā ueres. Ea .n. ad cælos diis ascēsum
p̄buit. atq; ubi uelit: ualens sua armatorū copia eiecit. Quæ de re: si sapis: inter
plebeios deos ignota quo ad fortunæ odiū extinctū sit: latebis. VIR. Aeternū
lamentandū est: ergo nuda & despecta abeo.

Iupiter fortū
nā uertur

Explicit dialogus Luciani philosophi de uirtute cōquerēte cū Mercurio.

ANGELI POLITIANI IN EPICETI STOICI ENCHIRIDI
ON /E/ GRAECO A/SE INTERPRETATVM AD LAVI
RENTIVM MEDICEM EPISTOLA.

ENEAS LAPITHAN : EVM QVI CVM
centauris pugnaverit: Laurenti Medices adeo uulneri
bus inuiolabilem: telisq; imperuium fuisse scribit Pin/
darus. ut cum in eum centauri ingentem quandam syl
uarum molem facto unanimiter impetu congefissent
recto (ut idem inquit) pede terrā sciderit. At uero Epi/
ctetus hic noster ea/nō a/uulcano ut Achilles atq; Ae/
neas: sed a/natura ipsa ac ratione arma accepit. Quae non modo se a/telis & Arma epi/
cteti.
ferro sed a/metu quoq; & dolore caeterisq; animi perturbationibus tutum iuio
labilemq; praestiterint. Bellum quidem hic uir/non cum centauris/ut ille: sed cū
fortuna/cumq; opiniōe accerrimum gessit. Quas ita ambas fudit atq; fugauit
ut eas ex uniuersa quoq; hominū uita exterminauerit. Qui cum & seruus esset Seruus &
claudus.
& claudus: & homerico iro pauperior/haud tamen dubitauit/diis se se amicum
notissimo apud graecos disticho asseuerare. Legerat enim apud Platonem i eo
dialogo/qui Alcibiades primus/ aut de natura hominis i/scribit. Eum proprie
ueroq; hominē esse/cuius uis omnis in rationali substantia existeret. Quapro
pter quicquid extra hunc hominem foret: id ad se minime pertinere/ arbitratus
est. neq; id uerbis tantum aut libris sed uita quoq; ipsa praestulit. ita. n. sese ab
externorum cura auocauit: ut Romae eius domus ne ianuam quidem ullā ha- Domus sine
ianua
buerit: Quippe in qua preter uilissimum cubile nihil omnino esset. Huius de
uita ac moribus ingens uolumen/quod tamē olim culpa temporum interierit/
Arrianus uir clarissimus cōscripsit. e q; eius libris quasi florem quendam/qui hūc
platonicum/hoc est uerum hominem in libertatem uendicaret: excerptis: atq; i
uolumen redegit. quem quia librum ad manum semp habere oporteat: Enchi/ Enchiridiō.
ridion/quo nomine militaris pugiunculus significatur: inscripsit. Sermo autē
in eo omnino efficax est. atq; enargiae plenus. & in quo mira sit: ad permouen
dum uis. Suos. n. qui uis affectus i eo agnoscit. Adq; eos emēdandos/ ceu quo/
dam aculeo excitatur. Omnia uero ordinem inter sese mirum habēt: omnibus
q; ueluti lineis/quāuis in plura id opus capita sit distinctum. ad excitandum ra
tionalem animum quasi ad ipsum centrum contendunt: ut is & suae dignitatis
curam habeat & propriis actionibus secundum naturam utatur. Stilus autem
qualem res postularret: concisus est: dilucidus/ quiq; omnem respuat ornatum:
Pythagoreorumq; pceptis: quas illi Diathecas uocant: q̄ simillimus. Hoc ego Diatheca
pythago
reorum.
opus cum latinum facere aggrederer: ut idulti a/te nobis huius tam suauis otii/
rationem aliquam redderem: in duo omnino mendosissima exemplaria inci
di: pluribusq; locis magna ex parte mutilata. Quapropter cum & caetera quae

Simplicius. cunq; usq̄ exemplaria extarent. non dissimilia his esse audirem. Permissi mihi ut sicubi aliqua capita aut deessent aut dimidiata superforent: Ea ego de simplici uerbis: qui id opus interpretatus est: maxima quantum in me esset fide supplerem. Quod si nō uerba ad unguem (id nullo modo fieri poterat) at sensum certe ipsum purum sincerumq; latinum a nobis redditum arbitror. Quod ne quēpiam forte perturbet: quemadmodum Aristarchus Homeri uersus / quos ipse non probaret ita nos singula ipsa capita: quæ nostris quidem uerbis explicentur: obelo hoc est ueru iugulauimus. Suffurare igitur Laurentin tuis occupationibus otiolum aliquod si potes: quod libelli huius lectioni impertias. Id enim disciplinæ genus in eo est: quod si recte perpendas: non cuiq̄ magis aliorum q̄ ingentis fortunæ uiris conueniat. Sed quod in toto hoc libello pluribus explicatur: Id omne Epictetus duobus his uerbis: quæ etiā frequentissime usurpat: Comprehendere est solitus. **SVBSTINE ET ABSTINE.** Patriam hic uir Hieropolim phrigiæ urbem habuit. Romæ epaphrodito cuidam Neronis familiari seruiit. Atq; ad. M. usq; Antonini tempora peruenit. Domitiano autem imperante eius dominatu offensus Roma Hieropolim migrauit: ratus uerum esse / quod est Tragicum. Patriam esse cuiusq;: ubi quis recte ageret. Tanta uero apud omnes homines eius uitæ admiratio extitit. ut Lucianus syrus epicteti lucernam fictilem tribus drachmarum millibus ob eius auctoritatem uenisse tradat. Nos ad te nunc non lucernam epicteti: sed eius imaginem animi quæ multo plus lucis habeat / Laurēti mittimus. Nam cum uniuersam tuæ pulcherrimæ bibliothecæ suppellectilem / quam tute nobis utendam cōcessisti / nuperime scrutarer: hoc unum merito opusculū quasi ex horto flosculum / quod tibi offerrem: delibauī. Hic enim unus est liber: nisi me opinio fallit: qui & naturæ isti tuæ ad magna quidem semper / atq; ardua excitatæ: & his tam duris temporibus: quibus te undiq; fortuna / exercendum accepit: maxime omnium conueniat. Vale.

O belo Aristarchus notat uersus.

αμεχου και απεχου

Hieropolis.

Lucerna fictilis.

EPICTETI STOICI ENCHIRIDION.

Quæ in nobis sint: quæue non: qualiaue / quæq; sint. Cap. i.

Apetitus in nobis. Opinio

Orum quæ sunt: partim in nobis est: partim non est. In nobis ē opinio: conatus: apetus: declinatio. & uno dicam uerbo quæcūq; nostra sunt opera: Non sunt in nobis corpus: possessio: gloria: principatus: & uno uerbo quæcunq; nostra opera non sunt. Quæ igitur in nobis sunt natura sunt libera. nec quæ prohiberi impediriue possint. Quæ in nobis non sunt: ea imbecilla / serua. & quæ prohiberi possint: atq; aliena.

Quid ex eor; q̄ nostra: quæq; aliena sint / ignoratiōe notitiaq; eueniat. Cap. ii.

I quæ nostra sunt libera: serua putabis: & aliena quæ sunt / propria: im-
 s pedieris: dolebis: turbaberis: inculabis deos / atq; homines. Si uero quod
 tuum est id solum tuum esse putabis: & alienum quod reuera est alienum
 nemo te coget unquam: nemo prohibebit neminem culpabis: neminem accusa-
 bis / inuitus nihil ages: nemo te ledet: inimicum non habebis.

Quod aliena omittenda: nostra curanda: quodq; utraq; assequi non est. cap. iiii.

I ergo talia expetis: memento non oportere modice commotum ea attin-
 s gere: sed partim omnino dimittere: partim in presentia reicere. ac primo tui
 ipsius curam agere: Si autem & hæc ipsa uelis: regnare scilicet diues esse:
 & domesticos dirigere: fortasse neque hæc ipsa consequeris: quia priora quoque ex-
 petis. Illa uero nullo modo consequeris: quæ sola homini felicitatem pariunt.

Quo nos pacto in aspera quauis imaginatione gerere oporteat. cap. iiii. Imaginatio.

Ontinuo igitur in quauis aspera imaginatione disce considerare: ima-
 c ginationem esse illam. neque id omnino esse / quod uidetur. Deinde scrutari
 id & examina his regulis quas habes. Primumque hac & maxime. utrum
 circa ea sit: quæ sunt in nobis. an quæ non sunt. Quod si circa aliquod eorum sit
 quæ in nobis non sunt. Promptum hoc esto: nihil ad me.

Quomodo tractanda sunt: quæ in nobis sunt. cap. v.

Memento appetitus promissionem esse: ut consequaris quod appetis. De
 m clinationis autem promissionem / ut in id non incidas: quod declines.

Qui ergo appetitus promissionem excidit: infortunatus est. Qui au-
 tem in id quod declinat: incidit: male est fortunatus. Si ergo sola declines: quæ
 præter eorum naturam sunt: quæ in te sunt / nunquam in id incides: quod declina-
 bis. Morbum autem si declines: aut mortem / aut paupertatem male fortunatus
 eris. Aufer igitur declinationem ab omnibus / quæ non sunt in nobis: eaqueque trans-
 fer in ea quæ præter eorum naturam sunt: quæ in nobis sunt. Appetitum uero
 penitus in presentia aufer. Si enim appetis: quæ in nobis non sunt. ab aliquo eo-
 rum excidas: necesse est. Quantum uero eorum quæ sunt in nobis appetere ex-
 pediat: nondum tibi constat. Solo animi conatu aut auocatione utere leuiter. &
 cum supputatione & remissione.

Quomodo tractanda sint: quæ in nobis non sunt. cap. vi.

Nuno quoque eorum: quæ aut delectant: aut utilitatem præbent: aut
 i diliguntur: memento considerare: quale id quicque est. Incipiens / a mi- Si ollam dili-
 nimis. Si ollam diligis: dic ollam diligo. Ea enim fracta / non pertur- gis.
 baberis. Si filium tuum amas: aut uxorem: dic te hominem diligere: mortuo. n. Si filium
 non perturbaberis. amas.

Quomodo preparari in actionibus oporteat ut perturbatione uacemus ac primo per meditationem. cap. vii.

Ubi rem quampiam aggressurus es. redige tibi in memoriam qualis namca res sit: Si lotum abis: præpone tibi quæcunq; in balneo fiunt: irrourantis: inquietos: conuitiantis: furantis: atq; ita tutius rem aggredieris. Si autem continuo dices: lauare uolo. Propositumq; meum: quod secundum naturam est: seruare: & in quacunq; re similiter non peccabis. Hoc enim pacto si quid inter lauandum impedimenti accidat: in promptu hoc tibi erit: Non hoc uolebam solum: sed & meum propositum: quod est secundum naturam seruare. Non seruabo autem si moleste feram: quæ fiunt.

De perturbatione declinanda: per eorum naturæ considerationem quæ nos perturbant. cap. viii.

Opiniones perturbant p Erstant homines non res ipsæ: sed rerum opiniones: ut mors nihil terribile. Alioquin & Socrati uisa foret: sed quia opinio de morte terribilis: ideo illa terribilis. Igitur cum aut impediamur: aut perturbemur: aut doleamus: nunquam alium accusemus. Sed nos ipsos: hoc est opiniones nostras.

Erudiri ne minem culpat. i Ratio superioris præcepti triplicisq; hominum gradus assignatio. cap. ix.
N eruditi est alios culpate: cum quid male agat. Eius qui iam cepit erudiri seipsum: Eruditi neq; alium neq; seipsum.

Quomodo tractanda: quæ de externis uidentur eligenda. cap. x.
S ubi nullam alienam excellentiam te efferas. Si equus superbiens dicat: pulcher sum: ferendum esset. Tu uero cum dicis superbiens: pulchrum habeo equum: memento te ob pulchrum equum superbiere.
Quid ergo est tuum: præter usum imaginationum? ergo cum in usu opinionum. Secundum naturam te habebis. Tum uero superbias: ob aliquod enim tuum bonum superbias.

Quæ nobis ex externis concedantur: quoq; hiis pacto sit utendum per similitudinem. cap. xi.

Si gubernator uocet cur re. q Ubi eademmodum in nauigatione: ubi in portum est uentum: si excas aquatum. Incidit ut cochleas in itinere aut bulbulos colligas: animam tamen ad nauigium intentum habere conuenit: & sæpe respicere: an gubernator uocet. Et si uocet omnia illa abiicere: ne uinctus eo coniciaris. Instar pecudum: sic in uita si pro bulbulo aut cochleola uxorcula nobis aut filius præbentur: nihil sit prohibendum. Si autem gubernator uocet. curre ad nauigium: relinquens hæc: neq; respiciens. Si autem sis senex nunquam procul a nauigio discede: ne forte uocatus desis: Inq; id uinctus coniciaris. Qui enim uolens non sequitur: necessitate hoc patietur.

Quo pacto sine p̄turbatiōe & noxia externis acq̄scere possumus. cap. xii.

E uelis: quæ fiunt: fieri ut uelis: sed uelis: quæ fiunt: ut fiunt: & prospereris. Morbus corporis est impedimentum. Propositi uero mini me: nisi ipsum uelit. Claudicatio cruris impedimentum est: propositi uero minime. Atq; hoc in quocunq; incidentium considera. Inueniesq; id alterius esse impedimentum non tuum. Claudicatio corporis impedimentū.

Quod possibilis non sunt: quæ præcipiuntur quando uires animo aduersus omnia insunt. cap. xiii.

In quocunq; incidentium memento tecum ipse querere: quā tu uim habeas: ad eius usum. Si malum habeas: uim bonam iuenies. ut ad uoluptates continentiam. Si labor offeratur: inuenies robur. Si conuicium: patientiā. Atq; hoc pacto assuetus ab imaginationibus nō p̄turbaberis.

Quales præbere nos oporteat: cum externa amittamus. cap. xiiii.

Nunquam in re quapiam dicas: perdidisti hoc. Sed reddidisti. Puer obiit: redditus est. Ager ereptus: nonne & hic redditus est. Sed malus est uir: qui abstulit. quid ad te per quem reperierit: qui dedit. Quousq; autem tibi præbentur: uelut alienorum curam habe: ut hospitii uiatores. Nunq̄ dicas perdidisti sed reddidisti.

Responsio ad obiecta: quæ de superiori præcepto emergunt ac regula qua talia eligere ac erumnis exerceamur. cap. xv.

I proficere uis: dimitte has considerationes. Si rem meam neglexero: nutrimentis carebo. Nisi puerum puniam: malus erit. Præstat. n. fame obire sine dolore: & metu: q̄ in affluentia uiuere cum perturbatione. Præstat & puerum malum esse: q̄ te infelicem dominari. Igitur a minimis incipias oportet effusum est oleum: ablatum uinum. Considera tãti abs te emi quietem: securitatemq; animi. Gratis autem nihil acquiritur. Si autem uoces puerum. Cogita posse illum non audire: aut audientem nihil eorum agere quæ uelis. Sed non tanti is est: ut propter eum tute perturbes.

Contra uulgi de nobis existimationem. cap. xvi.

I proficere uis: ne moleste feras: si p̄pter ea quæ extrinsecus sunt: demens: aut stultus uidearis.

Aduersus inanem gloriam. cap. xvii.

E uelis rei cuiusquã gnarus uideri. Et si quibus esse aliquis uideare: ne crede tibi ipsi. Scis enim non facile esse: & propositū tuum secundum naturam seruare. Et iis qui sint extrinsecus placere, sed necesse est: ut qui alterum curet: alterum negligat.

Quibus studendum sit: quibus non sit.

Cap. xviii.

I uelis liberos uxoremque tuam & amicos uiuere: Stultus es. Quæ n. in te non sunt: uis in te esse. & quæ aliena: tua. Atque ita si pueri peccare non uis, stultus es. Vis, n. ut uitium non sit uitium. Si autem uelis appetens aliquid eo non excedere, hoc potes: hoc igitur exercere potes.

Quæ nos seruos faciant: quæue liberos.

Cap. xix.

Qui liber esse uult.

Ominus cuiusque est is: quæ ille uult: aut non uult: potest aut dare: aut auferre. Qui ergo liber esse uult: neque uelit quicquam: neque fugiat: eorum quæ sunt in aliis. Alioquin ut seruiat necesse est.

Regula electionis presentium: præteritorum & futurorum: per similitudinem. Cap. xx.

Si in conuiuio sis.

Emento oportere te in conuiuio uersari: In quo si fercula ad te perueniunt: extenta manu modeste carpe. Si transit: qui fert: ne eum detineas.

Conuiuia deorum.

Si nondum peruenit: ne procul appetitum extende. Sed expecta: dum ad te ueniat. sic erga filios: sic erga uxorem: sic erga præcipatus: sic erga diuitias. Erisque aliquando dignus deorum conuiuio. Si uero quæ apposita fuerint: non capies. Sed contemnes: Tunc uero non modo deorum conuiuia sed collega eris. Id. n. cum faceret Diogenes & Heraclitus atque his similes: merito & diuini erant & uocabantur.

Quo pacto imaginationi moderandum circa ea: quæ fugienda uidentur. Cap. xxi.

Uim flentem uideas in luctu quia eius filius aut peregre obierit: aut bona dilapidauerit. Caue ne te imaginatio corripiat tamquam in malis sit ille: cum sit in externis. Sed statim in promptu habeto. Non hunc casus hic torquet: quia alium non torquet. sed opinio. Quamquam igitur ad sermonem pertinet uersare audacter cum illo: quoniam & si incidit: simul geme. Caue tamen ne & inuisecus gemas.

Actor fabulæ es.

Quid ad nos attineat: quid ne supra nos sit aptissima similitudine. Cap. xxii.

Emento actorem te esse fabulæ: quæcumque is uelit: qui docet. Si breue breuis. Si longum longæ. Si medicum agere te uelit & tunc ingeniose age. Si claudum: si principem ad te enim pertinet. datam tibi personam bene agere. Eligere ad alium.

Si coruus crocitat

Quo pacto & in diuersorum expectatione imaginationi moderandum sit. Cap. xxiii.

Coruus aduersum crocitabit: ne te imaginatio corripiat. Sed statim te cum ipse diiudica. & dic nihil mihi hæc significant. Sed uel corpori meo uel gloriolæ: uel natis: uel uxori. Mihi uero omnia prospera significant si uoluero. Quicquid. n. horum incidat: in me est. ut ex iis utilitatem capiam.

Causa superioris sensus: & quasi conclusio.

Cap. xxiiii.

NUICTUS esse poteris. Si in nullum certamen descendes. quod ut uincas in te non est.

Quæ uia ad libertatem expeditissima sit.

Cap. xxv.

u Ide ne quēq; quem tu aut honore: aut potentia aut fama præstantē uideas beatum dicas: ab imaginatione uidelicet correptus. Nam si substantia boni iuris est. quæ sunt in nobis: ibi neq; inuidia/ neq; emulatio. Locum habet. Tu autem non imperator aut consul esse uis. Sed liber. Vna autem uia ad hoc est: contemptus eorū quæ in nobis nō sūt. Via ad libertatem

Solutio eorum: quæ superioribus obstare uidentur. Cap. xxvi.

m Emento non qui conuiciatur: aut uerberat iniuriā facere. Sed opinionem de hoc uelut iniuriā facerē. Cum te igitur quis iritet: tua te opinione scito irritari. Quamobrē a principio enitere: ne te imago corrupta corripiat. Si enim semel per aliquod tempus eam continebis. facilius tui ipsius compos eris. Mors & exilium & omnia quæ terribilia uidentur: ante oculos tibi continuo facito. Maxime uero omnium mors neq; quicquam unquam humile cogitabis. neq; quicquā cupies nimis. Opinio

Secunda pars: qua eum qui iam profecerit: instituit. Ea; primo dissoluit: quæ philosophari incipientibus occurrunt. Cap. xxvii.

s I philosophiam cupis: præpara te cōtinuō ut inuidearis: ut sub saneris a multis. ut dicant repēte nobis philosophus emerfit. Et unde nobis hoc supercilium? Tu uero supercilium quidem ne habe. Repēte philosophus emerfit.

Quæ uero tibi optima uidentur: ita retine: tãq; sis a deo in hac acie collocatus. Quod si persistes in iisdem. Et qui te prius deridebāt: iidem postea admirabuntur. Si uero iis terga dederis: dupla anxietate afficeris.

Quod a seipso ad externos ecouersio philosophi statū destruit. Cap. xxviii.

s I quando euenierit: ut ad ea quæ extra sunt: te conuertas: uel isq; cui piā placere: Scito te de statu decidisse. Satis igitur tibi in oibus sit: philosophū te esse. Si aut uideri et uis: tibi ipsi uideare: & satis erit.

Solutio emergentium in eius animo cogitationum: qui philosophiā aggreditur. Cap. xxviiii.

h Ac te cogitationes ne cruciet: honore carebo: neq; usquā ullus ero: Si. n. carere honore in malis est: ut certe est. non potes in malo esse propter aliud non magis q̄ in turpi. Nunquid tuum opus est: principatu potiri: conuiuio accipi. minime. Quomodo igitur hoc est: neq; usquā ullus eris. quem in iis solis esse oportet. quæ sunt in te: in quib; tibi ipsi maxime esse licet. Sed amicis prodesse non potero: Quid tu ais prodesse: non habebunt abs te argentum: neq; eos ciues romanos facies. Quis tibi ergo dixit: esse hæc in nobis: & non aliena opera? Quis autē potest dare alteri quod ipse non habet? Posside igitur inquit: ut & nos habeamus. si possum possidere seruans memet uerūdum: fidum/ & magnanimū: ostende uiam & possidebo. Posside ut nos habeamus.

Si uero æquum ducitis: mea me bona perdere: ut uos quæ bona non sunt

acquiratis. uos ipsi uidete: q̄ iniqui sitis : q̄q̄ ingrati. Quod si fidum uerecundumq; amicum argento praeponebis : in hoc uos mihi opitulamini: neq; ea me agere: aequum ducite. quibus hoc perda. Sed patria q̄ in me erit adiumento carebit: Rursus quod tu hoc ais / adiumentum? proticus non habebit per te neq; balneas. Quid tum? neq; enim calceos habet per cerdonem: neq; arma per fabrum. Satis est autem si suum quisq; opus expleat. Quod si ei quēpiam alium compares / ciuem fidum & uerecundum nihil ne ei prodes: utiq; : neq; tu igitur inutilis illi eris. Quo igitur ordine in ciuitate ero? Quo poteris. seruans simul te fidum & uerecundum. Quod si dum illi prodesse uelis: hæc perdas. quem tu illi usum afferes: qui imprudens / infidus euaseris.

Continuatio eorū solutionis quæ philosophari incipientē impediūt. Cap. xxx.

Prepositus
tibi q̄spiā ē.

Repositus tibi est / quispiam in conuiuio: aut in salutatione aut in consilio. Si hæc bona sunt: gaudere te oportet. quia his potitus sit ille. Si mala ne egre fer. Quia tibi non acciderunt. Memento autem non posse te hæc solūmodo facientem paria cum cæteris consequi in his quæ in nobis non sunt. Quomodo ergo paria habere non potest: alicuius fores non frequentans cum eo qui frequentat: non deducens cum deducente. Non laudans: cum laudante. Iustus igitur eris: atq; inexplabilis. Si his ne quicquam relictis / quibus illa emuntur: ea gratis / uolueris / sed quanti emuntur: lactucæ: obolo. Si ita contingat. ut igitur cum quis obolum præbens accipiat lactucas. Tu non præbens non accipias. haud minus habere te censes eo q̄ accepit. Vt enim ille habet lactucas. sic tu obolū nō dedisti. Eodē modo hic euenit. Non uocaris ad cuiusquā conuiuium. Non enim quanti conuiuium emittur dedisti. Laude id uendit: ministerio uendit. Da igitur si tibi conducit: quanti emittur. q̄ si & illa amittere non uis. & hæc accipere: inexplabilis es. & stolidus. Nihil igitur habes pro cæna: Nempe habes: q̄ non laudas : quem non uis. Quod non ea perfers: quæ ad eius limen perferuntur.

Quanti la-
ctucæ

Quæ sunt communia etiam ex naturæ uoluntate.

Cap. xxxi.

Puer fregit
poculum
Alienus
obiit filius

Uoluntas naturæ perpendi ex his potest: & in quibus alteri ab alteris non differimus: uelut cum alienus puer fregit poculū in proptu statim est. esse id ex his quæ fiunt. Scito igitur cum tuum fuerit fractum talem te esse oportere: qualis fueris: cum alienum frangeretur. Idem ad maiora quoq; transfer. Alienus obiit filius / aut uxor : nemo ē / qui nō dicat. humanum id esse. Sed cum ciuis cuiusq; obiit: statim / heu mihi: & me miser: Oportebat autē meminisse qd nobis accidat: cū de aliis idē audimus.

Mali naturam in mundo non esse.

Cap. xxxii.

Vemadmodum non ideo sagittarii signum figitur : ut non attin-

gatur. Sic neq; mali natura in mundo fit.

Quā putanda sit aī pturbatio q̄duc agendū: ne in eā incidamus. cap. xxxiiii

I quis tuum corpus imperiū habenti traderet: egre ferres: Quod autē
 s tu tuam mentem cui uis tradis: ut cum tibi conuicia dicuntur: pertur-
 batur illa & confunditur: nonne te pudet? Quicquid igitur aggressu
 rus es: eius initium primo / tum quid deinceps sequatur: considera. At q̄ ita rem
 aggrediare. Id si nō feceris: nunquam ipsam prompte aggredieris. nihil corū co-
 gitans q̄ futura sunt. Postmodū uero cū q̄dā appebunt turpia pudore afficeris.

Efficax considerandi exemplum: quod quaq; in re quam simus aggressu-
 ri accidere possit. cap. xxxiiii.

Is olympia uincere: & ego per deos: Magnificum. n. est: sed confide
 u ra: & initia & consequentia: atq; ita rem aggredere. Oportet bene se
 se instituere: necessariis uesci / abstinere condimentis / exerceri ad ne-
 cessitatem. ad præscriptam horam. in æstu: in frigore. frigidam non bibere: non
 uinum. Si ita ferat res: Totum te deniq; præfecto ipsi ceu medico tradere. Tū
 in certamen prodire. Et interdum manum uulnerari: talum distorqueri. Mul-
 tum aphen deglutire. Interdum uero & flagellari. Postq; hæc omnia superari. Aphen de-
 His animaduersis. si adhuc uis: abi certatum: sin minus instar puerorū deges.
 qui nunc palestritæ ludunt: nunc gladiatores. nunc tuba canunt. Mox tragedū
 agunt. ita & tu nunc athleta: nunc gladiator. nunc orator. nūc philosophus. To-
 to uero animo nihil sed uelut simius: quicquid cernis: imitaris. Aliudq; ex alio
 tibi placet. Non enim cum animaduersione rem aggressus es. neq; circumspe-
 ctans / sed temere: & per frigidam cupiditatem. Sic nonnulli cum philosophū
 intuentur. aut cum / a quopiam audiunt. Bene ut Socrates dicit: & qui potest di-
 cere ut ille: uolunt & ipsi statim philosophari. Homo considera primo quānā
 aut qualis sit ea res: quam aggredieris. Deinde naturam tuam consule. utrum
 id tolleraī possis. Vis esse luctator / aut pantathlus. & aspice brachia tua. aspice
 lumbos. aspice femora. Aliud enim aliis aptum rebus natura parens largita est
 An te censes huiusmodi rebus studentem eodem modo uesci posse / eodē mo-
 do potum sumere. eodem modo irasci / eodē modo mœrere. Vigilare oportet /
 laborare sedere a propriis bonis / a pueris contemni / derideri ab omnibus. Vni-
 uersis in rebus minus auctoritatis habere. in honore / in magistratu in iudicio /
 in cæteris omnibus. Hæc inquā omnia considera & utrum pro his indolentiā /
 libertatem / quietem malis: animaduerte. Quod ni malis: caue ea aggrediaris:
 ne instar puerorū modo philosophus / modo publicanus / paulo post rhetor / po-
 stremo Cæsaris procurator fias. Hæc inuicem nequaq; conueniunt. Illud opor-
 tet hominem esse te uel bonum uel malum / aut ad interiora te uertas: necesse ē.
 aut ad exteriora uel philosophi locum teneas / uel idiotæ.

Vis olym-
 pia uincere.

Aphen de-
 glutire.

Velut simi-
 us imitaris.

Bene ut So-
 crates dicit
 Considera q̄
 sis.

Quod officia a natura ducunt: quæque ut sese quæque aduersus quæpiam habeat: considerantur: tum de officiis erga homines. cap. xxxv.

Frater iniurius est.

Officia habitibus pensantur: Pater appellatur: curandus est. cædendum ei in omnibus. Ferendus cum aut obiurgat: aut uerberat. Sed malus pater est. At natura te non bono patri: sed patri conciliauit. Frater iniurius est: uide quomodo loco sis: non quid ille faciat. Propositum tibi est: ut secundum naturam tuam facias. Nemo enim te ledit nisi uolentem. Tum læsus eris: cum te lædi opinaberis. Sic ergo in ciuem ad ciuem: a uicino ad uicinum. ad impatorem ab impatore: officium inuenies. Si considerare habitus assuesces.

Officia aduersus deos.

cap. xxxvi.

De diis bene sentias.

Letatis erga deos id maximum esse scito. ut de ipsis bene sentias. putetque & eos esse: beneque ac recte gubernare. Tum ut ita te compares: parere eis: atque omnibus cedere. quæ fiant. neque inuitum sequi: quasi omnia ex optimo consilio efficiantur. Hoc. n. pacto neque deos unquam culpabis. neque incusabis. quasi neglectus. Id uero aliter efficere non potes. nisi ab his te auoces. quæ in nobis non sunt. Inque in his tantum quæ sunt in nobis bonum ac malum ponas. Quod si eorum aliquid bonum esse aut malum opineris. necesse est: ut cum ea non consequaris. quæ uelis: aut in ea incidas: quæ nobis: congraris atque oderis eius rei causam. Omne ad hoc animal natum est: ut quæ noxia uidentur: eorumque causas fugiant atque ab his auertant. Vtilia uero & eorum causas querant atque admirentur. Non potest igitur qui se lædi putat. eo quod ledere uidetur: gaudere. unde & ipsa læsione gaudere impossibile est. Vnde & patri filius conciliatur: cum his quæ bona uidentur: filium non impatit. Et Polynicem atque Eteoclem hoc inter se discordare compulit. Quod tyrannidem bonum esse putabant. propter hoc agricola conciliatur diis: propter hoc nauta: propter hoc mercator: propter hoc ipsum: quibus aut uxores aut liberi interiire. Vbi. n. utilitas: ibi pietas. Quam obrem qui ea curat: appetere atque euitare quæ oportet. Is eo tempore etiam pietatem curat. Libare autem & sacrificare secundum patrios mores: unumquodque de-

Bonum ac malum in nobis
Noxia fugit
omne animal.

Polynices
Eteocles.

Sacrificandum pure.

cet pure absque lasciuiam absque negligentiam non parce non supra facultatem.

Qualem se ad diuinationem adhibere: de quibus uatem consulere quomodo diuinationibus uti oporteat. In quo simul & officium erga deos & erga nos ipsos existit. cap. xxxvii.

Ubi ad diuinationem accedis: memento ignorare te: quod sit euenturum. atque ideo uatem adire: ut ex eo id audias. Quale autem quicquid sit: si philosophus es: non ignoras. Si enim ex his est quæ in nobis non sunt. Necessarium profecto est: neque bonum id esse. neque malum. Tolle

le igit̃ abs te cum uatē adis:appetitum ac declinationem. Aliter.n. tremens uatem adibis. Sed cū noris qcquid euenturū sit. Susq; deq; esse:& nihil ad te:licebit quodcūq; id sit:eo bene uti.neq; te qf q̃ prohibebit. Fidens igit̃ deos tamq̃ consultos adi. Mox ubi qd tibi consuluerint:memēto quos in cōsiliū acceperis qbusq; sit obaudire.nisi parueris. De his aut̃ (ut & Socrates dictitabat)confulendus ē uates. Quoꝝ oīs cōsideratio relationē ad exitum habet. Cuius cognoscendī occasio.neq; ex ratione nobis:neq; ex arte aliqua sit p̃bita. Quāobrem cum periclitandū tibi fuerit:cum amico:aut cū patria/ne consule an periclitaturus sis:Nam si tibi uates dixerit/aduersa apparuisse exta:manifestū ē: aut mortem significari: aut corporis impedimentū:aut exiliū. Sed dictabit ratio:teq; confirmabit.ut cum amico & patria pericliteris. Maximum igitur uati hoc est ipsi pythio intende:qui eum de templo expulit:qui amico opem nō tulerit.

Apollo expulit de templo deserto rem amici.

Officia erga nos ipsos:ac de his primo quæ ad morū cōstantiā faciunt:quæ ueeam impediunt:& de sermone in primis ac silentio. cap.xxxviii.

Tatue tibi ipsi formulam quandam ac regulam:quem deinceps serues:& cum tecum ipse es:& cum in homines incidis. Silentium sit plurimum. Loquere necessaria & paucis.& raro.aut quandoq; cum te ad aliquid dicendum tempus uocat.dic quidem.Sed non de quauis re.Non de gladiatorum pugna:non de cursu equorum:non de athleticis:non de epulis:uel poculis singulatim. Maxime uero omnium non de hominibus uituperans: aut laudans / aut cum cæteris iudicans. Si igitur possis demuta eorum sermones: qui tecum sint:in id quod deceat. Quod si inter extraneos te depræsum uideas. Tace.

Silentium De quo loquendum.

De risu.

cap.xxxix.

Isus neq; multus sit:neq; ob multa:neq; solutus.

De iureiurando.

cap.xl.

Usiurandum refuge:si possis,si minus cum licet.

Aduersus cupiditatem:ac primo de conuiuīis.

cap.xli.

Onuiuia cum extraneis ac uulgaribus respue. Quod si quando tepus incidat.Intentum habe animum.ne in uulgarem statum defluas.Scias enim necessarium esse. Qui cum inquinato conflictetur:& ipsum inquinari.

Inquinari cū inquinato.

De eorum quæ ad corpus pertineant:usu.

cap. xlii.

Gulã circũ /
scribe.

q **U**od ad corpus attineat: ad purũ usq; usum fume. uelut cibum. potum: ueltem: domum. Quod autem ad gulam/aut delicias pertinet: penitus circumscribe.

De re uenerea.

cap. xliii.

Veneria.

c **I**ra rem ueneream quantum in nobis sit: ante nuptias pure agendum est. Quod si cogimur: quæ tamen sunt legitima assumenda. Ne sis tamen molestus. ut tibi. neq; redargutor. neue sapius obiecte te non uti.

Aduersus iracundiã. & quales nos erga detractores p̄beamus.

cap. xliiii.

Ille de te ma
ledicit.

s **I** quis ad te deferat: Ille de te male dicit. ne excusa. quæ dicantur: sed responde. Ignorat ille & alia quæ mihi adsunt mala. Alioquin non sola hæc diceret.

De spectaculorum cupiditate.

cap. xlv.

a **D** theatra sæpe accedere: necessarium non est. Quod si quando tēpus incidat. Caue/ ne cuiq; magis studere uidearis q̄ tibi: uelis quæ fiunt: ita fieri ut fiunt. cum tantummodo uincere: qui uictor fuit. Status autem ne sit grauis. sed constans cum quadam lætitia. Eggressus spectaculo multa de his/ quæ facta sint: ne disputa. Quando ad te corrigendum non faciunt: neque de omnibus sermonibus: qui dicti sint.

De auscultationũ cupiditate.

cap. xlvi.

a **D** recitantes ne accede: neq; his uel raro intersis: q̄ si intersis: grauitatem constantiamq; ita serua: ut molestia uaces.

De congressu cum potentioribus.

cap. xlvii.

Aditũrus po
tentiores

c **C**ongressurus cũ aliquo: & eorũ presertim: qui potẽtiores uidentur. Præpone tibi/ quid in hoc fecisset Socrates aut Zeno: neq; dubitabis quo te pacto gerere oporteat.

Talia nõ me
rebar.

c **Q**uomodo preparare nos debeamus potentiorẽ adituri. cap. xlviii.
V m aditurus quempiam eorum es: qui magna possunt. Præpone tibi ipsi fore ut non admittaris intro ad eum: ut excludaris: ut tibi fores non pateant. ut te ille negligat. Tum cogita an cum iis cum adire expediat. ubi adieris: ser quæ fiunt. Neq; tu tecum dicas unq̄: Talia nõ merebar. Vulgare enim est: quæ extrinsecus sunt calumniari.

De congressibus cum plurimis.

cap. xlix.

Iactatio sui
indecora.

i **N**on congressibus absit: ut de tuis/ aut operibus / aut periculis nimium atq; in modice memineris. Non enim quẽadmodum tibi de tuis periculis meminisse: ita & aliis/ quæ tibi acciderint: audire est iucundũ.

Obscenitate
ut tẽ crepa.

Absit etiam ut risum moueamus: est enim res uulgaris: & nescio quo modo ducit ad utilitatem. & hæc una uenerationem: qua te prosequantur qui adsint: re-

mittere potest. Non nunquā uero & in sermonis obscenitatem trahit. Quod si quando incidat: tum si res & tempus fert: obscenitate utentem increpa. Sin minus: at saltem taciturnitate & rubore ostende: cū te sermonem ferre iniquo aīo.

Quomodo resistendum uoluptati.

cap. I.

Vm uoluptatis cuiuspiam imaginationem capis: quēadmodum ī cæ
 c teris serua te ipsum: ne ab ea corripiaris. Sed excipiat te res ipsa: atq;
 aliquod tute spacium cape. Tum utrunq; tempus animo uoluta. Et
 qua uoluptate potieris: & qua iam potitus/penitentia afficeris. Teq; ipsum tu
 te increpa. his uero oppone: quātopere si abstinueris: gaudebis. Teq; ipsum tu
 te laudabis. Quod si res postulare uidetur: ut rem aggrediaris. Caue ne suis te
 blandimentis atq; illecebris superet. Tum oppone: q̄ melius sit: huius certami
 nis uictoriam tibi ipsi conscire.

Agendum bonū pp seipsum reliquis neglectis: ac primo de iustitia. cap. li.

V iudicaris faciendam tibi rem: idq; facias: ne da operam: quominus
 c te facientem alii uideant. & si aliud quippiam ea de re multi sint opi
 naturi. Si enim non recte facis: ipsum opus fugiendum est. Si recte:
 ne metue increpaturos n̄ recte. Vt enim hoc aut dies aut nox ē: aduersus disiu
 ctum magnam habet dignitatem: aduersus autem coniugatum indignitatem.
 Sic & maiorem partem eligere magnam erga corpus dignitatem habet. Ad ser
 uandam autem quam in conuiuio cōmunionem oportet. Indignitatem habet.
 Si quando igitur cum aliquo conuiuaris: memento ne ad eorum quæ opposita
 sunt: dignitatem aduersus corpus aspicias. Sed aduersus quoq; animum: qua
 lem decet conuiuam te serua.

Quod non bonum simpliciter: sed quod nobis faciat eligēdū. cap. lii.

I personam induisti: supra tuas uires: neq; eam substines: & quod im
 s plere potueras: omisisti.

Quomodo animum uel ab irrationalibus affectibus: uel a suo peruerso iu
 dicio seruemus. cap. liii.

Nter deambulandum/quēadmodum caues: ne clauum calces: aut pe
 i dem distorqueas. Ita caue: ne quod in te ipso dominatur: offendas: &
 hoc si in quauis re seruemus: tutius illam aggrediemur.

De eorum quæ ad corpus pertineant/possessione. cap. liiii.

O dus possessionis unicuiq; corpus ē. Velut pes calcei. Si in hoc eri
 m go consistas: modum seruabis. Si excedas in præceptis feraris: ne
 cesse est: uelut in calceo: si supra pedem extēdas: fit aureus calceus. Pes calcei
 Deinde purpureus. Nullus enim terminus est: ubi modum semel excesseris. mensura.

De officio & cura erga uxorem.

cap. lvi.

Mulieres do
minæ uocant
post quartū de
cimū annū.

Mulieres statim a. xiiii. anno dñæ uocant. His. n. uiri ob concubitum blandiuntur. Virorum ergo culpa. sibi deinceps nimis placent. Mordendæ igitur sunt: fore ut apud nos in honore sint. nihil ob aliud nisi si molestæ sint. & uirum reuerantur.

Vir reuerantur.

De degeneris signo: deq; nimio corporis cultu.

cap. lvi.

Cultui corporis nō nimis seruiendum

De generis signū est: insister hiis: quæ corporis sunt. ut plurimo exercitio: plurimo corporis cultui. Sed & consensus cuiusdam supuacanei signū est. Quibus. n. gaudemus: cum iisdem cōsentimus. oportet igitur nimiam corporis curam uelut ab re esse arbitrari. Maxime uero curam eius habere: quod ipso utitur corpore.

Præceptum ad pacientiam ac mansuetudinem.

cap. lvii.

Cum quis quæ tibi male facit: aut dicit. memeto illū suū esse officium arbitrantē: male facere aut dicere. Esse igitur nō potest. ut is quod tibi uidetur: sequatur. Sed quod sibi ipsi. Quod simile sibi uidetur. & ipse leditur. qui & deceptus est: Verget. n. coniugatum. si quis quæ falsum arbitret: nō coniugatum ipsum ledit. Sed quod decipitur. Si ab hiis igitur mouearis: mitte te aduersus conuiciantē prebebis. Loquere igitur sic in qua uis re: ipsi est uisum.

Quod res oēs partim alteræ alteris cōsentiant: partim dissident.

cap. lviii.

Omnis res
habet duas
Anfas.

Omnis res duas habet anfas: alteram quæ ferri possit: alteram quæ nō possit. Frater si iniurius sit. ne eū inde capias. quod frater est iniurius. Hæc enim eius anfa est. quæ ferri nō possit. Sed inde magis: quod frater est. quod tecum educatus. Atque ita inde eum capias. unde ferri possit.

De sermonū congruentia.

cap. lix.

Hii sermones nō congruunt. Ego sum ditior te: ego igitur melior sum.

Hii autem magis congruunt. Mea oratio quæ tua est melior.

De iudicio rerum exacto.

cap. lx.

Bibit quis
multum.

Iuat quis cito. ne dicas: male eū lauari. sed cito bibit quis multum uini: ne dicas male: sed multum. Nisi. n. eius cōsiliū scias. unde scis an male. Sic. n. accidet ut aliorum apprehensiuas imaginatioes accipiamus: aliis autem assentiamus. Aduersus gloriam atque ostentationem. & primo circa scientiam.

Nullo modo te ipsum dixeris philosophum: neque multum loquere inter inruditos de speculationibus. Sed fac aliquid ex ipsis speculationibus: uelut in conuiuio: ne dic quo pacto oporteat comedere: sed comede ut opteat. memeto. n.

Tace inter
ineruditos.

& Socratem undecumque abstulisse ostentationem: quod si de aliqua speculatione sermo inter inruditos incidat: tace ut plurimum. Magnū. n. periculum est euomere: quæ nō concoxeris. & cum quis dixerit te nihil scire. Idque te non remordeat. Tū scito initium esse operis. Nam & oues non herbam euomentes pastoribus ostendunt. quantum comederint: sed cibum intus concoquentes uellera extra feruntur: & lac. & tu igitur ne speculationes inruditis ostenda. Sed ex hiis concoctis opera.

Aduersus sobrietatis tolerantiaeq; ostentationē.

cap. Ixii.

Vm attenuato sis corpusculo: ne tibi ob id place. neq; si aquā bibas
 c ex quauis occasiōe dic aquā bibo. Sed cogita q̄ sint medici abstinenti-
 tiores nobis. q̄q; tolerantiores. Tū q; alia non habeamus bona: quæ
 alii habēt. Quod si exerceri uelis. ad laborē ac patiētīā. Verū ipse hoc fac: neq;
 ab externis uideri uelis: ut qui uim patientes potentioribus quo populū cōuo-
 cent. statuas infrendunt: & se uim pati claimāt. Ostentator. n. totus extrauergit.
 & patientiæ atq; abstinentiæ bona destruit. Cum eorum finem statuit esse mul-
 torum opinionem.

Descriptio triplicis habitus: ineruditi: philosophi: & pficiētis. cap. Ixiii.

Neruditi status & formula ē: nunq̄ a seipso expectare utilitatē aut
 i monumentū. Sed ab externis: Philosophi status est & formula: om-
 nem utilitatem ac monumentum a se ipso expectare. Signum profi-
 cientis hoc est. Neminem uituperat: neminem laudat. de nemine queritur. Ne-
 minem accusat. nihil de seipso dicit. ceu si scit aliquis: aut aliquid sciat cum in-
 re quapiā aut impeditur: aut prohibetur. Seipsum accusat. Et si quis ipsum lau-
 det: uidet laudantem. secum ipse. Et si uituperet: non se depurgat. Degit autem
 instar ualitudinariī cauens aliquid eorum: quæ sunt in se cōmouere prius q̄ ad
 solidatem perueniat. Appetitum omnem a se ipso subtulit. Declinationē uero
 in ea tantū quæ sunt contra naturam eorum uidelicet quæ sunt in nobis trāstu-
 lit. Conatu ad oīa remisse utit̄. An stultus: an rudis dicatur: minime curat. utq;
 uno explicem uerbo quasi aduersariū se ipsum obseruat: & quasi insidiatorē.

Status ineru-
diti.

Quod uerba propter opera.

cap. Ixiiii.

Vm q; ideo gloriat̄: q; Chryssippi sententias interpretetur: dicat ipse
 c secum. Nisi operte Chrysippus scripsisset: nequa q̄ haberē: unde glo-
 riarer. Sed scripsit Chrysippus nō ut quis eū interpretaret: sed ut secū
 dum se operaret. Si ergo scriptis utar: tū eorū bonū fuero consecutus: si aut̄ iter
 p̄tantē admirer. aut ēt ipse interpretari possim: grāmaticū: non philosophū admi-
 rer. aut agam. Quid aut̄ prodest: medicamēta quædā inuenisse descripta: ea q;
 intelligere. atq; aliis tradere ipsummet egrotantē minime eis uti.

Nisi obscu-
rus cēt chry-
sippus: non
gloriauer.

Quod in hiis perseverandum.

cap. Ixy.

i Npropósito p̄seuerādū uelut ī lege ē. Persta igr̄. uelut si hæc trāscen-
 das: īpius sis futurus. Quod si q; de te dixerit. ne cura. Id. n. tuū n̄ ē.

Quod supersedendū nō ē: sed q̄primū ad hæc icūbendū.

cap. Ixvi.

Vo te usq; differs: ut iā te aliqñ dignū his: q̄ optia sūt: putes. neq; usq;
 trāsgredi hæc statuas. Quod si diē de die termino adiciās. nō pficis:
 sed deficis. Iā nūc igr̄ asuesce. ut tāq̄ p̄fectus uiuas. oībusq; q̄ accidāt:
 recte utaris. Et q̄cunq; ī re arbitrare p̄positū tibi certamē. neq; ullū diē negligas
 Quo enim die non pficis: deficis. Hoc igitur pacto Socrates uirorum omniū
 Sapientissimus euasit. Quod si ipse nondum es Socrates: at uiuere debes: ut q;
 Socraes uelis esse.

Viue ut So-
crates uelis
esse.

Tres loci in philosophia: eorumque inter se ordo.

cap. lxxvii.

Primus locus in philosophia.

Primus ac maxime necessarius locus est in philosophia. qui ad usum speculationum pertinet: uelut est non mentiri. Secundus qui ad demonstrationes uelut est: cum mentiri non oporteat. Tertius qui ad eas confirmandas & prospiciendas spectat. Hoc est quo pacto & unde demonstrare id possumus. Verum etiam aut falsum. Igitur tertius quidem locus necessarius est ob secundum. Secundus ob primum. Maxime omnium necessarius est: & in quo quiescere oporteat: primus est. Hos uero contra facimus: Tertio enim loco immoramur. Inque eo omne nostrum studium conterimus.

Tres antiquorum sententiae in promptu habendae: quarum prima, Cleantis: Euripidis secunda. Tertia Platonis est.

cap. lxxviii.

Tres sententiae habendae in promptu. Necessitas.

Semper haec in promptu habenda: Primum si renitor malus ero: gemitusque ac plorans sequar. Secundum. Necessitas omnia sursum uersus ad diuinam causam ducit uolentia & inuita. Eam qui latus sequitur. Is uere est sapiens. Sed & tertium. O Criton. Si ita diis placet: ita fiat. Me uero Anytus & melitus interimere quidem possunt. laedere autem non possunt.

Epicteti Stoici Enchiridion Explicitum.

SANCTI: BASILII: DE: LIBERALIBVS: STVDIIS: ET: INGENVIS: MORIBVS: LIBER. PER LEON. AR. EX GRE. IN LATINVM CONVERSVS.

m

Uita sunt filii quæ hortantur me ad ea uobis consulenda: quæ optima esse duco: Quæq; uobis si illa sequimini profutura confido: Quippe & huiusmodi ætatis & multarum rerum usus & insuper: quod omnia maxime docet: in utrâq; partem mutationes satis esse ex partum humanarum rerum me fecere peritū. Itaq; possum his qui nuper uitam ingressi sunt: quasi uiam aliquam qua tutissime proficiscantur ostendere. Accedit ad

hoc quod naturali necessitudine me post parentes nemo est uobis propinquior. Quāobrem ego quidem erga uos non minus beniuolentiæ habeo: quā ipsi parentes: Vos autem puto: nisi forte mens uestra me fallit: cum me intueimini parentum desiderio haud quā moueri. Si igitur quæ a me dicentur: ea uos suscipere ac sequi parati estis: in secundo eritis ordine laudatorum apud Hesiodū. Si minus ego sane nihil molestius dicam. Vos autem meministis carminū illorum: in quibus ille poeta inquit. Optimum illum esse: qui per se ipsum quæ agenda sunt: conspiciatur. Sequenti autem gradu. Qui aliorum consilia sequeretur. Qui uero ad neutrum horum aptus esset eum penitus esse inutilem. Nec uos ulla admiratio teneat: si quotidie ad magistros euntibus uobis ueterumq; uiroꝝ & ingenio & doctrina præstantium per ea quæ illi scripta reliquere: continuum usum & familiaritatē habentibus: ego aliquid utilius ex me ipso inuenisse profitear. Equidē hoc ipsum moniturus uenio: nō oportere uos eiusmodi uiris ita mentis nostræ gubernacula permittere: ut quacunq; ducant: ea se quamini. Sed id duntaxat quod utilitatem affert ab illis accipientes: scire etiā si quid sit opus contemneret. Quæ igitur ea sint: & quæ admodum discernantur: id iam uobis aperiam: hinc sumens initium. Nos quidē filii hanc humanā uitam nihil omnino esse arbitramur. Nec bonum quicquid existimandum censemus: nec appellandum: quod utilitatem nobis hucusq; suppeditet. Non itaq; dignitatem: non amplitudinem maiorum: non corporis uires: non formam: nō magnitudinem: non a cunctis hominibus habitos honores: non ipsum imperium: non quicquid dici potest in hac uita excellens. Sed longius nostræ procedunt spes & ad alterius uitæ præparationem cuncta molimur. Quæ igitur ad hanc uitā conferant: ea nos totis uiribus optanda: quærendaq; esse arbitramur. Quæ uero illuc usq; peruenire nequeunt: ut nullius momēti dispiciēda. Quæ nam tamen ista sit uita: & quo pacto illa uiuatur: id sane ostendere plus negotii esset: quā nos in præsentia susceperimus. Maiores etiam auditores quā ipsi nunc estis ad percipiendum requirit: hoc solum cū dixero: satis abunde uobis dixisse

Optimus q
per se nouit.βίος αμθρω
πιποσ ου
Δει

putabo. Si quis oēm post creatos hoīes fœlicitatem mente concipiat: simulq; i unum congerat uniuersam/ne paruā quidē partem illoꝝ bonoꝝ æquare comperiet. Sed a/ minimo illius uitæ bono oīa humana simul collecta magis abesse q̄ umbram & somniū a ueris rebus: imo uero ut p̄piori utar similitudine/ quan-

Differentia
duplicis uitæ
α γουσι ιεροι
λογοι.

εϋ χειρομο
μιαισ
λογοποιαισ

to in omni re p̄ciōsior est anima q̄ corpus tanta utriusq; uitæ differentia est. Ad hanc porro uitā sacri ducunt sermones p̄ oculta nos erudientes. Donec tñ p̄fundum illoꝝ sensum p̄ ætatē uobis p̄cipere posse non licet. In alijs nō oīo diuersis quasi in umbris quibusdam speculisq; oculos mentis exercere debemus: illos imitantes/ qui ad certamen se comparāt: q̄ & saltu & motu manuū in ludo exercitati callidius deinceps i certamen descendūt. Et nobis p̄fecto certamē quod/ dā incūbere putandū est: & quidē oīum certaminū maximū. Cuius gratia omnia temptāda sunt. & totis uiribus incūbendū ad huiusce rei p̄parationē: & poetis & oratorib; & scriptorib; cæteris oībus deniq; hominib; inherēdū/ unde nobis ad ingenii exercitationē aliqua sit accessura utilitas. Velut igit̄ hi qui tin-

Δευσοποιοι
Præpatio ife
ctoris

gunt cum primo q̄busdam modis id quod colorē recepturæ sit p̄pararunt: tādē postea florem supinducunt siue purpureū siue quēuis aliū. Eodem nos itidem modo/ si ut indelebilis sit/ apud nos p̄bitatis sciētia cupimus: cum his extraneis disciplinis fuerimus imbuti: tunc sacris & oculis operam dabimus. Et quasi solem in aqua prius uidere assuefacti ad ipsam lucē dirigemus intuitum. Si qua igit̄ conuenientia utrinq; sit p̄utilis nobis erit talis cognitio. Si autem nulla sit/ ea tamen adinuicem cōferre & in quo differant: inter noscere/ nō par; nobis fructus p̄bebit/ ad potioris cōfirmationē. Sed qua similitudine utemur ad hāc rē

φῦτου οικε
ια αρετη.

ostendendā. Nempe ut plantæ p̄pria uirtus ē fructū producere: afferunt tamē aliquē ornatū & frondes ipsæ circa ramos diffusæ: ita p̄fecto & aīa p̄cipuus q̄ dem fructus ē ueritas. non in amenū tamen est hac extranea circūdari sapiētia quæ tanq̄ frondes quædam & fructui tegmen p̄beat: & sp̄m intuētib; lætiorē

Moyfes mul
tiscius

ostendat. Hoc fecisse aiunt Moysem illū summa prudētia uir; cuius apud omnes gentes maximū est in philosophia nomē: Qui non prius ad dei contēplationem accessit: q̄ ægyptioꝝ disciplinis mentem exercuisset. Hac eadē ferunt

Δαμνη σο
φου.

posterioris de Daniele sapiente cum apud babilonios caldeoꝝ sapientiam imbibisset. Postea reꝝ diuinarū attigisse doctrinam. Sed iā satis abunde demōstratum ē non inuiliē eē mentibus nostris hanc extraneā scientiam. Nūc uero quo pacto illa nobis accipienda sit: dicendū uidetur. Primo igitur ut a poetis incipiam: Cum illi uarij multiformesq; sint: non oībus/ quæ ab ipsis dicunt̄: adhibē-

Poeta legen
di quomo.

da est mens. Sed cū excellentiū uiroꝝ facta aut dicta cōmemorant. tūc tota mēte moueri/ atq; inflamari debemus. maximeq; conari: ut tales ipsi simus: quales ipsi fuere. Cum uero improboꝝ hoīum mentionē incidunt: fugiēda ē illoꝝ imitatio: auresq; claudendæ: nō secus atq; ipsi ferunt Vlyxem ad sirenum cantus. Præuæ enim confabulationes uia quædam sunt ad facinora. Quāobrem omni diligentia curandum est: ne inter illam/ quam plerunq; sermones habent fe-

stuitatem latenter aliquid admittamus mali: ut hi qui uenena melle permixta
 absorbent. Nō igitur laudamus poetas neq; cum iurgia referunt: neq; cū scur-
 ras aut amantes/aut ebrios aut dicaces imitant. neq; cum diuite mensa cantuq;
 dissoluto scelicitatem diffiniūt. Minime uero cū de diis aliquid dicunt: & maxi-
 me cum de illis ita narrant: quasi plures sint: atq; discordes. Nā apud eos & fra-
 ter in fratrem coniurat. Et parentes filiis: & filii parentibus inferunt bella. Deorū
 uero adulteria atq; amores/ & scelestos concubitus: & eos maxime sumi ac prin-
 cipis omniū (ut illi asserunt) iouis. Quæ nec de pecudibus quidem sine rubore
 quis diceret: His relinquemus. q̄ in scena uersant. Hæc eadem dicēda sunt: &
 de cæteris scriptoribus/ & tunc maxime cū ad uoluptatē loquunt. Sed nec ora-
 torum artem in mentiēdo imitabimur. Neq; enim ī iudicio/ neq; usq; alibi mē-
 tiri nos decet. qui rectum ac uerum iter uitæ elegimus. quib; interdīcta sunt iu-
 diciā legis præcepto. Sed tunc maxime oratores complectemur: cum aut uirtu-
 tem extollunt: aut uicia effulminant. Vt enim ex floribus cæteri quidem nihil
 sumunt/ præter odorem atq; colorem. Apes uero etiam mella indesciunt excer-
 pere: ita qui non solam festiuitatem uerborū sequunt fructum aliquem p̄cipere
 possunt: Sed quoniam in apum mentionem incidimus: prosequamur hanc si-
 militudinem. Illæ enim nec oēs pariter adeunt flores: nec si quos adeunt: eos to-
 tos absument. sed eo solo ablato/ quod operi suo aptum sit. Reliquum oē uale
 re sinunt. Et nos quoq; si sapimus: Cum id excerpserimus: quod ueritati/ ami-
 cum consentaneumq; sit. cætera omnia transgrediemur. & uelut in rosis legen-
 dis sentes uitamus. ita quantū utiliter scriptum accipientes reliqua quæ nocere
 possunt declinabimus. Principio igitur disciplinarū quālibet considerare oportet.
 Et ad finem dirigere lapides ad filum dorico prouerbio redigentes. Et quo-
 niam ad hanc uerā uitam p̄ uirtutem ascenditur. Virtus aut ipsa multum a poe-
 tis multū ab historicis/ multo ē magis a philosophis laudat/ eorū uerbis maxime
 inherēdū. Neq; .n. parū utilitatis habet cōsuetudo q̄dā & familiaritas uirtutū mē-
 tibus iuuenum animisq; infusa/ cum maxime inherere soleant: & pene indelebi-
 lia esse: quæ tenera ætate discuntur. propter annorum mollitiem profunde inu-
 stam. Et quid aliud Hesiodum uoluisse putandum est: cum illa scripsit carmi-
 ne: quæ uniuerſi decantant. Aspera inquit primo & pene inuia & sudoris conti-
 nui & laborum plena uia/ quæ ad uirtutē ducit. Quāobrē nec cuiusuis est/ pro-
 pter arduitatē illam capescere: nec capescenti facile ad culmen euadere: Sed
 ubi id supaueris ex eius fastigio uidere licet ut uia illa læuis sit & pulchra & ex-
 pedita & facilis & longe iocundior q̄ altera q̄ ad uicia ducit: quā uniuersam si-
 mul arripi posse ipse idem poeta testatur. Mihi quidem uidetur nihil ob aliud
 q̄ ut nos ad uirtutē probitatemq; adhortaretur ista dixisse: ne laborib; uicti an-
 te finem desisteremus. Sed & si quis alius similiter uirtutem laudarit: eius ser-
 mones promptissime recipiemus. Ego autem e/ quodam uiro / qui ad inuesti-
 gandas poetarum mentes acutissimus habebatur: audiui cum diceret/ totam

ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ 30
 ΜΕΤΑ ΤΟΥ
 ΜΕΛΙΤΟΣ
 ΔΙΙ ΠΟΕΤΙΚΙ
 ΔΙΣΚΟΡΔΕΣ

ΟΥ ΑΤΟΥΣ

Non Iepos
 uerborū sed
 fructus

ΕΙΚΩΝ ΜΕΛΙ-
 ΠΩΝ

Δωρικη
 παροιμια .
 λιθου πο-
 τι ταμ
 σπαρταμ .
 αγουτεσ .

Hesiodus
 de uirtute
 τραχηα
 προς αρε-
 τημ οδου .

Poesis Ho- Homeri poesim laudem eē uirtutis/omniaq; illius poetæ huc tēdere:nisi si qd
meri laus uir interdum incidens sit. Verum in eo loco uel maxime id patere cū finxit cepha/
tutis lenor; duces naufragio eiectum tātū abfuisse:ut illos quib; & solus & nudus
 apparuit:uerecundia aliqua auerteret. Q nqdē pro uestib; uirtute illū dixit or/
 natū & primū reginæ eū reuerita sit. Deinde reliq; phæacū multitudo tanti pu/
 tauit:ut relictis epulis quibus cōmessabantur . Vnum illum cuncti intueren/
 tur. nullumq; eorum/qui eo tempore magis quidq; a diis optaret : q̄ Vlyxem
Homerus. meum clara uoce clamare;o homines sit uobis cura uirtutis: quæ & cum nau/
sit uobis cu- frago simul enatat:& in littore/nudum eiectum fortunatis phæacibus uenera/
ra uirtutis biliorem ostendit. Et profecto ita res est:cætera omnia non magis possidentiū
 sunt q̄ cuiusq; ut in talari ludo huc & illuc transeuntia. Sola uirtus & uiuenti &
 mortuo stabilis est & firma possessio. Q ua ratione motus mihi uidetur Solon
Scitum solo cum inqt ad diuites. At nos non pmutabimus cum uirtute diuitias:quoniā uir/
nis tus firma est. Diuitias uero alius alias possidet. Similia his sunt & a Theogni/
 de dicta. Q ui inquit deum quēcunq; tandem is senserit uarie hominibus talē
ταλαμτον. tum appendere. Alio enim tempore diuitiis affluere:alio nihil possidere . Hæc
Trutina & eadem fere a/prodico sophista quodam in loco suorum librorū de uirtute ac ui/
talentum . tiis sapientissime scripta sunt. Cui quidem p̄standæ sunt aures/neq; .n. spernen/
 dus est ille uir. Is uero ita inquit. Q uantum ego memini:nam eius uerba nō te
Hercules p/ neo:nisi q; sine metro sic ait. Herculem cū is admodum adolescēs eēt:& uestræ
dici sophistæ ferme ætatis diu secum multūq; cogitasse utram uiam caperet. Cum duas uide/
 ret unam/uoluptatis:alteram uirtutis. Inter ambigendū aut duas accessisse ma/
αρετη κακια tronas. Has uero esse & uirtutem & maliciam. Statim quidem igitur & si illæ si/
 lerent:manifestam fuisse diuersitatem illarū. Videri enim alterū accuratissi/
 me esse ornatum fluentem diuitiis & omnium uoluptatum examen post se tra/
 hentem. Hæc itaq; omnia ostentantem/& multo etiam plura pollicentē se cum/
 trahere Herculem temptauisse. Alteram uero asperam & duram seuereq; intuē/
 tem/talia ecōtra dixisse:polliceri se nec uoluptatem aliquam nec quietem . Sed/
 labores/pericula/sudoresq; infinitos terra mariq; tolerandos: Præmiū autem il/
 lorum fore ut ille aiebat. Deum fieri.& hanc demum Herculem secutum fuisse/
 dicit. Et fere oēs qui modo aliquid in philosophia scripsere. Vt quisq; maxime/
 potuit:uirtutem laudarunt. Q uibus sane credendum est. conādumq; ut in ui/
 ta nostra id ostendamus. Nam quisquis ea/quæ alii uerbis duntaxat philoso/
 phantur:rebus ipsis affirmat:is uere sapit . Cæteri uero ueluti umbræ uolitant.
 Nec secus ea res se habet;q̄ si pictor egregiam uiri formam imitatus sit. Hic au/
 tem reuera talis existat:qualem ille in tabula expræsserit . Q ui enim uirtutem/
 in cætū hominum landant:amplissimisq; uerbis extollunt:ipsi uero & libidinē
Similitudo temperantiæ & quæstum iusticiæ anteponunt. Hi mea sententiā nihil differūt
histrionum . ab histrionibus:qui cum poemata in scena agunt:sæpe ut reges:uel ut potentes

prodeunt. Cum neq; reges sint: neq; potentes neq; omnino forsitā liberi. Atq; mūsicus quidem si id vitare ullo modo pōt: nunq̄ patitur lirā sibi dissonare: neq; chori princeps inconcinnū sibi chorū habere. ipse uero quispiā secum dissi debet: nec uitam consentaneam uerbis p̄stabit. Sed Euripide auctore linguam quidem iurasse dicet mētem uero iniuratā mansisse. Et bonum uideri quā esse magis cupiet. At hic ultimus ē iniuriā terminus: si qd credere oportet Platonī bonum uideri cum non sis. Ea igitur quæ de uirtute scripta sunt: ita ut dictū est accipienda censeo. Cū autē p̄clara facta maiorum aut memoriā successione: aut poetarum uel historicorū libris usq; ad nostram ætatem conseruata sint. nec huius quidem generis utilitatem negligemus. Vt ecce pericles atheniensis: cū eum quidam ex fori hoībus probris lacefferet: nihilo irritatus neq; aīo cōmotus: sed per uniuersam diem pseueratum est. cum ille nullo maledictō abstineret. Hic uero tāquā ea res nihil ad se p̄tineret: contemneret. Vespere autē iam factō & tenebris exortis cum iurgator illi uix eo tempore uellet abire pericles famulo cum lumine accito persecutus est ipsum: ut sibi q̄ lōga esset hæc ad philosophiam exercitatio. Item cū quidam iratus euclidī megarensi necem minaret idq; se facturum eē iuramento firmaret Euclides cōtra iurauit se p̄fecto illum placaturum effecturūq; ne sibi infensus foret. Quā operepcium est aliqd' huiusmodi exemplū succurrere mentes hominū iam ira efferuescentiū. Tragediæ enim nequaquā est simpliciter credendū dicēti: inimicus armabit ira manus. Sed potissimū eēt nullo modo irasci. Sin id fieri non pōt: at rōnis freno moderādū est: nec pmittendum longius efferri. Sed reducamus orationē nostram ad clarorū uiroꝝ exempla. Pulsauit q̄spiam Socratem Sophronici filiū faciē eius petulantissime cedens. Socrates uero nō repugnauit. Sed illius iræ ac petulantix sese pmisit donec ei uultus undiq; tuber fieret. Verum ubi ira illius faciata est: Socrates qdem nihil aliud egit: nisi q̄ fronti suæ inscripsit nomē p̄cussoris quē admodum in statuīs fieri solet. Ille inq̄ hoc opus effecit nec ulterius ulcisci p̄rexit. Hæc quæ nostris similia sunt pdigne eē imitatione duco. Hoc. n. Socrati: cum illi nostro conuenit qd' monet: ut percutienti maxillā unam: alterā porriganus. Tantum abest: ut ulciscamur. Id autē Periclis / aut Euclidis simile est illi: quo monemur pseuentes expectare & benigne iras illorū tolerare: & inimicis bona p̄cari: non autem maledicere. Nā qui in illis erit p̄ruditus: is postea p̄cæptis nostris adquiescet: nec quasi ip̄possibilia sint: aspernabitur. Haud sane p̄tere undū est Alexandri regis memoriale factū. Qui cū Darii filias in captiuis haberet: mirumimodū ut ab oībō p̄dicat' formosas ne uidere qdē uoluit: turpe eē ratus eos qui uiros uicissent: a mulieribō supari. Hoc illi nostro cōuenit: q̄ aspiciens mulierē ad uoluptatē: & si rem nō consumat: tamē quia id cōcupiuit ī corde suo: crimine nō caret. Illud autē clinix Pythagoræ familiaris difficile est credere nō dedita opera sed fortuito nostris conuenire: qui cum posset trium talentorum damnū iureiurādo sibi delato aufugere: Soluere qdē maluit q̄ iurare

γλωττα
ομομωκεν.
φρημ αρω
μοτος.

Bonū uideri
malle q̄ esse.
Modestia
periclis

Euclides

Ira frenāda .

Socrates pul
satus.

In fronte no
mē p̄cussoris

Continentia
alexandri.

Soluere ma
luit q̄ iurare.

quæ sine periurio id facere liceret. Audierat ille ut mihi uideatur præceptum domini iuramenta uentantis. Sed redeo ad id quod in principio dicebam. Non omnia nobis recipienda sed tantum utilia. Et enim cum eos cibos quæ obesse possunt corpori diligenter uitemus: absurdissimum est disciplinarum quibus alitur animus rationem nullam habere. sed tanquam torrens aliquis/ quæcunq; fors obtulerit sine delectu: immergere: & cum gubernator non temere nauim uentis permittat sed ad portum dirigat: Et sagittarius ad signum: & faber & architectus finem aliquem suæ artis respiciat: nos ab huiusmodi opificibus in cognoscendis rebus nostris superari. Neq; enim manualium operum finis aliquis/ uitæ autem humanæ finis est nullus: quæ intueantur hi qui bene uiuere quærunt. Quod si nulla ratioe huc atq; illuc in uita iactaremur: quid inter nos atq; rates gubernaculis carentes interesset? Verum ut in musicis gymnasticisq; certaminibus eorundem sunt exercitationes & præmia. Hæc ullus cum se palestra aut pancratio exercuisset: lyra deinde aut tibia certat. Neq; enim Polydamas id agebat. neq; milon. Sed alter ante olympicum certamen currus sistebat currentes. Milon uero in clipeo uncto stabat nec depelli ab eo ulla uis poterat. Sed resistebat: non secus ac statua quædam plumbo affixa. Quod si marsiæ aut olympi musicam essent meditati relicto puluere atq; gymnasio sero coronas aut gloriam affecti cænt aut effugissent: ne corpora sua derisui haberent. Sed nec Thimotheus relicta musica sua in luctaminibus uersabat. neq; n. affectus fuisset ut cunctis musicis longe antecelleret. Cui tantum superat artis. ut quotiens libuisset animos hominum & uehementi harmonia accederet. & rursus molli ac placida leniret. Quis uispe aliquando cum in Alexandri conuiuio cum cantum/ quæ phrygium appellat. modularetur/ usq; adeo regem excitasse dicitur: ut ad arma capienda profiliret. Atq; iterum ad comessatores epulasq; reduxisse modulatione mutata. Tantas uires habet in musicis gymnasticisq; certaminibus ad finem suum directa exercitatio. Sed quoniam in coronarum atq; pugilum mentionem incidimus: persequemur aliquantisper in ea re. Porro illi quadam incredibili laborum tolerantia uires adepti/ cum infinitis sudoribus in gymnasio manarint innumerasq; plagas in exercitatione tulerint. Victum autem non uoluptarium neq; iocundum/ sed quem magister ludi proscripserit. uictitarint. & in cæteris omnibus ne orationem pertraham: ita instituti sint: ut uita ante certamen acta meditatio fuerit certaminis: Tandem se nudant in stadio/ & summo labore ac periculo decertant. ut oleastris aut appii aut eiusmodi corona donentur/ uictores/ a præcone buccinentur. Nos uero quibus premia uitæ nostræ adeo mirabilia proposita sunt: ut nec magnitudo eorum dici possit: nec multitudo numerari in utranq; aurem securi dormientes/ altera manu capere posse credemus. Per multi sane etiam inertia. Et sardanapallus ille primas omnium partes in beatitudine feret: uel margites forte quæ neq; aratorum neq; fossorum. neq; cuiusq; rei actorem fuisse Homerus ait. Si utiq; Homero credendum potius quam Pitaco: quæ inquit. Arduum esse bonum existere. Mul

Milo ut statua.

Thimotheus musicus. Alexander excelsus & seipsum datus cantu.

παιδοτριβη.

In utraq; aurem dormientes Margites homericus.

desiderare

tis enim laboribus susceptis uix eorum bonorum compotem fieri cōtingit: quorum nihil in hac uita simile pauloante dicebamus. Non igitur defidendum est nobis: nec pro breui uoluptate maximæ spes abiciendæ: nisi uelimus: & cōuitia pati & pænas subire. non hic apud homines: quæ ne hoc quidem parum recte sentienti. Sed aut sub terra aut ubicunq; sint illa iudicia. Nam qui nō ex uolūtate delinquit: is forte aliqua dignabitur uenia. Qui autem ex proposito peiora eligit: nullam habet excusationem, quin multiplici pœna afficiatur. Quid igitur faciendum est dicet quispiam: quid aliud quæ curam animæ habendam cæteris omnibus pro nihilo habitis. Non ergo corpori seruiendum: nisi quantum sūma cogit necessitas. Sed anima bonis artibus imbuenda est: & ex corporum uinculis ac passionum societate per philosophiam eximēda. illud præterea efficiendum est: ut corpus laborum patientissimum sit. Venti autem non ad uoluptatem sed ad sustentatiōem porrigendum. Nam qui semp cœnas atq; coquos mente agitant. Epularumq; gratia terras mariaq; perscrutantur: miserabili admodum seruitute præmuntur. Et grauissimo domino tributa pendunt. Nihil leuius patientes quæ hi qui apud inferos pœnas dant: uere ignem diuidētes: & cribro aquam ferentes & perfossum uas implere anhelantes: nullam finem laborum habentes. Tonderi autem aut amiciri ultra quæ necessitas sit: aut miserorum est secundum Diogenem: aut iniuriorum. itaq; occupatum esse in corporis ornatum non minus turpe ducendum arbitror: quæ aut pellicem esse aut adulterum. Quid. n. refert homini gnauo Xystide amicitat: an uili aliqua ueste/ dūmodo corpus ab intemperie tutetur. Quod & in cæteris obseruandum est: ne quid superuacue moliamur: nec plus corpori tribuamus: quæ animæ cōmodum sit. Neq; enim minus turpe est uiro: qui uero hoc cognomine dignus existat/ nimiā corporis curam habere: quæ ad aliam quāuis passionem effœminatū esse. Omne porro studiū ponere: ut corpori quæ optime sit/ Hominis est seipsum ignorantis. nec intelligentis illud sapiens pceptum: quod non id quod cernitur est homo: Sed opus est maiore sapientia: ut quisq; nostrum quid tandem ipse sit possit agnoscere. Verum. n. uero id assequi non expiata prius mente ipossibilius est: quæ lipis oculis solem perspicere. Expiatio autē animæ fit: ut & breuiter uobis simul & abunde dicam: per contemptum earum/ quas nobis sensus porrigunt uoluptatum. Non igitur oculi pascendi sunt/ absurdis spectaculorum miraculis/ nō aspectu corporum uoluptatis stimulos relinquentium nō per aures sonus ifundendus: qui animam corrumpere possit. Nā & nequitia & ignauia ex huiusmodi musica gigni solet. Sed ea musica recipienda est: Quæ usus David poeta sacrorum carminū regem (ut ferunt) ab insania liberauit. Pythagoras etiam cum iuuenibus quibusdam uino sertis saltuq; p ciuitatem lasciuientibus obuiaret/ iussisse dicitur ei qui modos tibia faciebat: ut mutata harmonia doricū per sonaret. Quod ubi factum est bacchantes illos adeo respiciuisse ferunt: ut sarta abiicerent: & rubore uultus uerecundiam confessi domum abirent. Tantū in-

Non corpori seruiendū.

τραπεζοπιου.

Occupatus in corporis cultu.

ευστια.

Non id hō quod cernit

καθαρσις ψυχης.

Musica Pythagoræ. Doricum.

Odoramen-
ta.

Voluptates
gustus & ta-
ctus.

Corpus cu-
rant aīam ne
gligentes.

Rationis ha-
bena.

Dictum Py-
thagoræ i cor-
pulentiam
Δειμοτη-
ριου.

Academia i
salubris
ευξια σφα-
λερα

Χρεια φυσε-
ωσ αμα-
γκαιοισ ορει-
ται.

πλουτωμ-
ου Δειτερ-
μα.

Scitū theo-
gnidis.

ουτεραμαι
πλουταμ
ουτεωχο-
μαι.

terest corrupta an salubri musica impleare. Quāobrem ab hac quidē musica
quæ nunc in usu est: non secus abhorrendum uobis cenfeo: quā a quavis feditate:
iam uero eos uapores qui odoratum delectent aeri imiscere aut unguentis pun-
gi etiam interdicerem uobis erubesco. Quid dicendum ē de his uoluptatibus: quæ
gustu aut tactu fiunt. An dubitandum quā illæ quoque eiusmodi sint: ut nisi quis
eas caueat: Venti ac fœmori seruire eos ueluti pectora compellant. Denique ut
summatim dicam uniuersum corpus despiciendum est: nisi uelimus in luto uolu-
ptatum submergi. aut certe tantum ei indulgendum: ut philosophiæ ut inquit
Plato ministerium prestare possit. Eadē ferme Plato & Paulus monet: dum ait
non oportere nos prouidentiam aliquam corporis habere ad uoluptates. Nam
hi qui corpus optime curant: animā uero quæ eius seruitio uti debet negligunt
Hi nihil ab hiis differunt: qui ut organa quæ optima habeant: summo studio conq-
runt: artem uero cuius gratia illa organa sunt comparata despiciunt. Prorsus
igitur contra seruandum ē. Nam castigare corpus & compescere eius impetus
uti imane quandam beluam oportet. & eiusdem aduersus animam temerarios
motus rationis habena cohibere. Atque sedare: non autem frena uoluptatum rei-
mittere: & animæ curam abiicere: & instar aurigæ uolentia equorum tracti de-
ferri: & Pythagoræ meminisse: qui cum intelligeret quendam ex familiaribus
suis eibus exercitationibusque ut pinguis fieret curare: Hic inquit non cessat mole-
stiorem sibi carcerem instruere. Quod genus molestiæ cum suspicaret Plato
corpori suo impendere Achademiam insalubrem atticæ locum ferunt ex in-
dustria delegisse. Ut plus quā bona habitudo corporis ceu uitis nimia luxuries ob-
eam rem amputaret. ipse quoque iam audiui ex medicis summam corporis uali-
tudinem periculosam esse. Cum igitur hæc nimia indulgentia & ipsi corpori in-
utilis sit: & animæ impedimentum afferat: in ea re studium ponere manifestis-
sima est insania. Quod si corpus continere assuefacti essemus: Parum cætera
huius uitæ admiraremur. Quid enim tibi opus esset diuitiis: si uoluptates cor-
poris aspnarere. Equidem non uideo nisi forte quem iuaret. Ut in fabulis de
draconibus fertur: reconditos thesauros uigilando custodire. Qui autē ad hæc
contemnenda ingenue eruditus esset: plurimum ab omni facinore & uerbo &
opere abhorreret. Et quicquid ultra sufficientiam foret: siue id lydia gleba esset
siue formicarum auriferarum opus tanto magis despiceret: quāto minus indi-
geret. Sufficientia autem ipsa non libidine uoluptatum. Sed naturæ necessita-
te definienda est. Nam qui excedunt necessitatis terminos similes sunt his: qui
præcipites deferuntur: nihil stabile inuenientes: ubi possunt consistere nullum
terminum præcipitationis habentes. Sed quanto plura amplectuntur tantidē
aut etiam pluris indigent ad uoluptates implendas. Diuitiarum enim (ut ait So-
lon) nullus est terminus. Verum ad eam rem Theognide magistro utendum:
qui ita inquit. Neque diuitias cupio: neque uoto præcor: sed mihi contingat ex par-
uo uitam agere omni carentem molestia. Porro non sine beniuolentia quadā

mihi in mentem uenit Diogenis sententia: humana omnia simul contemnen- ὑπεροψία
 tis: qui magno rege ditiores se prædicabat: quod ipse neq; paucorum indige- Διογενοῦς.
 ret. At nobis nisi Pythiæ mysii adsint talenta & infinita soli iugera: & numero πυθίου τα
 sa armentorum examina nihil sat erit. Oportet autem ut ego quidem arbitror λαμτα
 nec absentes diuitias optare: nec præsentibus gloriari: nisi quantum scias uti. Sa- Socrates ad
 pienter enim Socrates: qui cum uideret hominem diuitiis affluentem eaq; de diuitem.
 causa & fastidio quodam gloriabundum uadere nõ prius inquit te admirabor: ἡλείοις.
 q̄ notum mihi fuerit: quo pacto scias uti fortunis tuis. At uero Phidias Policlei- αμθρωπι
 tusq; si auro siue ebore gloriati essent. Ex quibus alter heliensibus Iouem alter μη ἀρετη
 Iunonem argiuis effinxit: ridiculi haberentur aliena bona sibi gloriæ fore pu- κολακεια
 tantes. Propriam uero artem qua illud aurum præciosius factum est silentio p̄ αλωπηξ
 tereunt. Nos autem humanam uirtutem non satis decoris ipsam per se habe- ἀρχιλοχου
 re arbitantes minori reprehensione dignos esse putabimus. At diuitias quidẽ αιγυπτιος
 contemnemus: uoluptates despiciemus. Verum blandicias & adulationes se- σοφιστης
 ctabimur: & Archilochæ uulpis calliditate multiplicitateq; gaudebimus. At Polypus mu
 nihil est: quid æque fugere debeat sapiens q̄ ad ostentationẽ uiuere: & popula- tat colorem.
 res auras sequi. Non autem ueram rationem usq; adeo ducẽ iubendi habere: ut Hesiodus.
 etiam si oēs homines reclamẽt: nihil mutet eor;: quæ recte instituerat. etiã si in- σ μικρον
 famiam uel pericula subire pro recte factis necesse sit. Nam q̄ aliter institutus επι σ μικρω
 est: is nihil differre uidetur ab ægyptio sophista. Qui & arbor fiebat: & aqua & Sapienter.
 fera: & quicquid liberet. Si quidem ipse quoq; modo laudabit iustitiam: si id bias.
 placere audientibus intelliget: modo eam uituperabit. Si his apud quos loqui- εφοδιον
 tur: iniurias esse gratas cognoscet. Et quod proprium assentatorum est: ut Poly- προσγηρασ
 pus ad speciem subiecti soli colorem permutat. ita & ipse ad uoluptatem audiẽ ἀρετη.
 tium uariabit sniam. Sed hæc in nostris libris discemus perfectius. In præsen- μακροβιω
 tia uero umbram aliquam uirtutis descripsimus ex his extraneis doctrinis. τατος
 Qui enim diligenter e quauis re cogunt utilitatem: & si minutatim id agant: αγηρω αιω
 tamen ut magna flumina multa ex multis locis accipiunt incrementa. Nam id μα.
 quod inquit poeta: si paruum paruo superaddas: idq; frequenter facias: non ad
 pecuniæ duntaxat augmentum dictum fuisse putandum est: Sed ad cuiusuis
 scientiæ. Bias quidem igitur unus ex septem sapientibus filio suo ad ægyptios
 proficiscenti rogantiq; patrem: quidnam agendo maxime sibi gratum faceret.
 Si uaticum inquit ad senectutem compares: uirtutem nimirum pro uatico
 intelligens. Sed arctioribus terminis illam circumscribens utpote qui eius uti-
 litatem humanæ uitæ spacio diffiniuit. Ego autem siue quis Tithoni senectu-
 tem siue uiuacissimi apud nostros Mathusalem: qui mille annos minus trigin-
 ta dicit uixisse: Si deniq; uniuersum tẽpus ex quo fuerũt hoies metiat: ridebo
 puerilẽ eius sniam contẽplans longum & insensibile seculum: quod quidem
 tale est. Vt quẽadmodum immortalis animæ ita etiam illius seculi nullum

παροιμία. finem mens possit concipere. Ad quod ut uaticum paremus. omnis lapis ut di
 παρτα λι cunct mouendus est. Vnde aliqua utilitas ad eam rem fit nobis futura. Non igi
 θου κρουμι tur quia ardua sunt hæc & laboriosa iccirco torpescemus. Sed memores illius
 γεσ sententiæ. Oportere uidelicet unūquēq; uitam probatissimam eligere. Expe
 ctare autem ut consuetudo faciat illam iocundam atq; dulcem uideri: ea sequi
 aggrediemur. Turpe est enim cum tempus per fœcordiam abierit. Tum demū
 illud reuocare. cum præter dolorem nihil sit amplius uocanti rediturum. Ego
 τρια αρρωτρησματα. pōre admonebo. Vos autem cum tria sint morborum genera: Vtinam ne uos
 ei similes præstetis: quod insanabile est. Neu ita mente ægrotetis ut pleriq; so
 lent corpore egrotare. Nam hi qui parua inualitudine anguntur: ipsi proficiscū
 tur ad medicos. Qui uero grauiori morbo præmuntur ad se curātes accerfunt.
 At hii q in atram bilem insanabiliter transuecti sunt: nec uenientes quidē mei
 dicos recipiunt: quos uos non patiamini nunc recta consilia aspernantes.

τελος.

BASILII ORATIO DE INUIDIA E/ GRAECO IN LATI-
 NVM CONVERSA PER NICOLAVM PEROTVM
 INCIPIT.

Onus est deus: & bonorū merentibus largitor. Malus diabo-
 lus: & oīum malorū auctor. At sicuti bonus nemini unq̄ inui- Diabolus in
 det: ita diabolus continuo liuore uexatur. Fugiamus igit̄ fra- uidus.
 tres affectum inuidiæ. ne operū aduersarii nostri p̄ticipes fia-
 mus: neue eiusdē criminis rei peragamur. Etenim si elatus su-
 perbia in diaboli iudiciū incidit: quo pacto iuidus p̄paratam
 diabolo p̄nā euitare poterit: Inuidia .n. nullū p̄nitiosius crimen humanis ē in Inuidia cri-
 genitū mentibꝫ. Quod licet iuidioso nullā afferat molestiā. Præcipuū tñ & in- mē p̄nitiosū.
 testinū inuidi malū ē. Nā sicut rubigo ferrū: ita inuidia aīum hoīs ubi insita ē: Inuidia ut ru-
 consumit. Vel potius quēadmodū uiperas tradunt uētre: in quo genitæ sūt cor bigo.
 roso nasci. eodē mō liuor opp̄ssum exadit aīum. Inuidia .n. est dolor ex p̄ximi
 cōmodo pueniens. Quapp̄ neq; curæ neq; sollicitudines inuidū ullo tpe dese-
 runt. Fertilis ē uicini ager. Affluit oībꝫ ad uictū necessariis domus. Honos ui-
 ro nō deest. Hæc oīa alimentū morbo ministrāt. & sollicitudinis q̄dā additamē
 ta sunt inuido. Quapp̄ nihil differt ab hoīe nudo: q̄ ab oībꝫ cædat. Fortis ē q̄
 p̄iam: inoffensa ualitudine. Hoc iuidum macerat. Alius ob pulchritudinē ē iu-
 cundior. Hæc alia inuido plaga. Hic uirtute: prudentia: dicendi uiribus multis
 antecellit cōspicit̄ ab oībus. In admiratione habet̄. Alius diues: honoratus: i dā
 dis muneribꝫ splendidus: inferendo indigentibꝫ subsidio liberalis. ideoq; ma-
 ximā apud eos: quos sibi b̄nficiis deuinxit: laudem cōsecutus fuit. Hæc quoq;
 quasi q̄dam uulnera mediū liuidi hominis inficiūt pectus. Est & illud in hac
 ægritudine molestissimum. q̄ dolorem suum detegere nemini potest. Sed defi-
 xos in terram tenens oculos dirumpitur dolore: & ægritudine cruciatur. interro-
 gatus uero quo morbo tantopere perturbetur: pudet eum diuulgare calamita-
 tem suam: q̄ inuidus sit: q̄ sollicitus: q̄ ob fortunas amici concipiat animo do-
 lorem. q̄ fratris fœlicitatem queratur. Deniq; q̄ bonorum alterius aspectū pa-
 ti nō possit. Sed proximi sui commoda suam faciat calamitatem. Hæc enim di-
 ceret inuidus. Si uera loqui uellet: At quando hanc nemini æqualium detege-
 re potest: in profundo pectoris ægritudinem fouet: quæ uiscera eius exadit: cō-
 sumitq;. Quapropter nec medicum eius ægritudinis inuenit: nec medicinam ad
 id genus morbi conducibilem reperit. q̄q̄ nonnulla de huiusmodi medicamen-
 tis scripta extent. Sed semper unum eius ægritudinis remedium expectat. Ut
 aliquem ex his: quibus inuidet: ruentē cernat. Hic odii terminus est: inuidiosū
 aspicere e/fortunato ifœlicē factū: Et eū q̄ ātea oībꝫ erat cōspiciuus: calamitosū
 uidet. Tūc lætat̄: cū illū lachrymātē cernit: cū ruētē ituet̄: & fortunato quidem

Pudet fateri
 q̄ iuidus sit.

Odiī termi-
 nus.

nequaquam gratulatur. Infelici uero socias iungit lachrymas, & mutationem uitae eius, quae in quaerit redactus sit: una quaerit non ob humanitatem, misericordiamque praeterita uerbis extollens, sed ut grauiorem illi faciat calamitatem suam. Filium post obitum laudat, & innumeris ornat praconiis: quae bonae indolis fuerit: quae ingeniosus: quae in omnibus rebus agendis idoneus. Cuius laudes dum uiuebat: nunquam sumis labiis attigisset. Quod si complures ei rei assentiētes cernat. mutata sententia rursus iudet mortuo. Diuitem post occasum eius admirat: pulchritudinem corporis robur, bonam ualitudinem. Postquam in aegritudinem quis incidit: laudat extollitque. In summa praetium quidem hostis: praeditorum amicus est. Quid igitur hoc morbo praenitiosius: corruptio uitae: praedictio naturae: inimicus earum rerum: quae nobis a deo concessae sunt. Ipsi deo contrarius est. Quid principium illud malorum omnium demonem in inimicias cum humano genere impulit. Et nempe inuidia: ob quam dei hostis manifeste dephesus est. Deo quidem iratus ob beneficentiam eius erga humanum genus. Ipsum uero hominem, quando deum non poterat, infestans. Haec eadem fecisse uidetur Cayn quoque primus demonis discipulus, & inuidiam atque homicidium ab ipso eductus germanas iniquitates. Quas paulus quoque coniunxit. Cum diceret repletos inuidia homicidio. Quid igitur fecit: uidit illum a deo honoratum: atque peremit. ut honorantem offenderet. Cum enim ad oppugnandum deum minus idoneus esset: ad perimendum fratrem conuersus est. Fugiamus quae se fratres hanc aegritudinem magistram inimiciciae cum deo. homicidii matrem: confusionem naturae: affinitatis ignoracionem irrationabilem calamitatem. Quid doles homo: cum nihil molesti passus sis? Quid si cui boni quodpiam fors concesserit graui ferens animo? cum nihil tuis detrahat bonis. Quid si eum quod de te bene meritus est: odisti. Nonne tuae ipsius inuides utilitati? Quis erat Saul. qui multitudinem illam acceptorum beneficiorum causam uoluit esse inimiciciae contra Dauid. Et enim principio quod suauissima illa harmonia, & diuina musica furis liberatus, hasta liberatore suum traicere conatus est. Deinde uero una cum uniuerso exercitu a manibus hostium redemptus: & si ingentem illum propter Goliath pudorem euitasset. Tamen quoniam decuplum laudis a cantantibus saltatriculis Dauid tribuebat, dicentibus percussit Saul mille, & Dauid decem millia. Ob hanc unam uocem & ipsa ueritate comprobatum testimonium. Primo homicida fieri: ac per insidias illum interficere conatus est. Deinde cum profugum fecisset non tamen iccirco inimiciciarum finem fecit. Sed tandem coacto exercitu cum tribus millibus electorum aduersus illum profectus omnem praouinciae solitudinem lustrauit. Quod si quis inimiciciarum causam percunctatus fuisset. respondisset profecto eius se uiri meritis ad id compulsus esse. qui quo tempore illum persequeretur in somno comprehensus paratus morti, obiectus hosti: rursusque a uiro iusto ac ei manus inferre uolenti liberatus: neque hoc beneficio ad misericordiam inclinatus est. Sed rursus compauit exercitum: rursus illum persecutus fuit. donec iteque intra speluncam captus illius quod uirtutem splendidiorē reddidit. Suam uero peruersitatem fecit apertiore. Intractabilis inimiciciarum species inuidia est.

Natura inuidi,

Inuidia de
monis,
Cayn

Egritudo
magistra ini
miciciarum,

Saul inuidus,
Saul mille
Dauid. x. mi
lia.

Qui enim alia causa dissident: mitiores interdum beneficiis fiunt. Inuidi uero & male morati homines magis excadescunt. Quo enim maiora in inuidum merita conferuntur: eo magis dolet: turbatur agro fert aio. Plus naq; doloris ob facultatem bnificii suscipit q̄ ob collata in eum bnificia uoluptatis. Quā ferā mox peruersitate non superant? Quod adeo agreste animal imanitate non uincūt Canes apud nos nutriti mitissimi sunt, Leones a nobis educati mansuefiunt. Inuidi uero beneficiis importuniores redduntur. Quid generosum illum Ioseph in seruitutem redegit. Nempe inuidia fratrum. ubi admirari licet: q̄ ratio nis expers hac egritudo sit. Cum enim exitum somniorum timerent: seruum fecerunt fratrem suum/ perinde ac si seruus nullo tempore adorari posset. Atq; si uera erant somnia/ quo pacto exitus illorum propulsari poterant. Sin falsæ uisiones/ q̄ obrem decepto inuidebant. Iam uero illorum sapientia in se ipsos recidit. Quibus enim artibus uitare futura posse rati fuerāt: his apertum futuris iter præbuere. Nisi enim uenisset: nunquā in uincula coniectus fuisset nunquā cum ministris pharaonis familiaritatē inuisset. nunq̄ somnia rimatus eēt. Quibus rebus egypti principatum obtinuit: & a fratribus/ qui ad eum ob penuriam frumenti uenerant: adoratus est. Verte cogitationem tuam ad maximam omnium inuidiam. & quæ in maximis cōtingit. Hæc profecto contra saluatorem e iudeorū in sania progressa est. At q̄ obrem illi inuiderunt. Nempe ob miracula eius: quæ miracula erant. Indigentium salus: nutriebantur esurientes: & nutriētem psequēbant. Resurgebant mortui: & uiuificanti inuidebāt. Expellebant demones: & expulsori insiabant: mundabant leprosi: claudi ambulabāt: audiēbant surdi. & cæci uidebant. At bnificus ipse fugabat. tandēq; eum/ qui uitā mortalibus gratificatus fuit: neci tradiderūt/ redemptorē hominum uerberantes: & iudicem orbis pagentes reum. Ita ad oēs inuidiæ mala puenere. Et hoc uno telo a principio orbis usq; ad finem seculi humanæ uitæ hostis diabolus uulneratos pstratosq; pdere nitit. hic nostris calamitatibus gaudet. hic ob inuidiā decedit. & ut nos quoq; eodē crimine ruamus oēs adhibet machinas. Quapp sapiētissimus uir merito nos hortabat: ut inuidorū conuiuia fugeremus: p eam quæ in conuiuio haberi solet. familiaritatē oēm uitæ consuetudinē intelligēs. Quē admodū sūmā adhibemus curam: ut aridos surculos longius ab igne amoueamus. ita pro uirib; ad nitendū ē. ut inuidorū amicitia cōsuetudinēq; fugiamus. extra inuidiæ tela sistentes. Neq; n. aliter inuido uti possumus: nisi ipsius similes fiamus. q̄nquidē iuxta Salomonē uiro emulatio a socio eius. Et pfecto ita se habet. Nō. n. egyptio inuidet scytha: sed gētilis sui unusq; emulus ē. Er ex gētilib; qdē ignotis nemo inuidet. sed notis & his qdē uicinis/ aut eodē q̄stu alia ue similitudine secū cōiūctis. ex his uero coetaneis maxie & ppinqs & frīb;. at sicuti ærugo p̄cipua ē frumētī calamitas: ita inuidia ītestinus amicitia morbo. cæter; illd̄ i hac agritudie laudaret q̄spiā. Q d̄ quo uehementius inuidia afficit aliqs eo maiore suscipit molestiā. Et quē admodū sagittæ: quæ uelotius emittuntur

Inuidia fratrum contra Ioseph.

A fratribus adoratus Inuidia iudeorum in saluatorem.

Nō egyptio inuidet scytha Ignotis nemo inuidet.

si firmum aliquod durumq; iuenerunt obstaculum: in eum a quo emissæ sunt: re-
 pellunt. ita inuidiæ tela: cum nihil inuidioso obesse possint inuido plagas inferunt. Nam
 in inuidum. quis unquam quatumlibet se crucians tantillum proximi sui bonis detraxit. Et quum se ipsum
 quasi liquefactus dolore consumpserit: iam uero & ipsis serpentibus perniciosior
 Virus serpenti- res habentur inuidi. Si quidem serpentes per plagas emittunt uirus. Quod putre-
 tium. scentia uulnera paulatim exardit. Inuidos uero sunt: qui putet etiam ipso aspectu
 Inuidi aspe- nocere. Et ideo bonæ interdum habitudinis corpora: quibus illi inuideant: extin-
 ctu noxii. guis: & eorum splendor elanguescere. ac si perniciosa aliqua grauedo ex inuidorum
 oculis flueret. qua mortalium corpora infecta corruptaq; redderet. Ego uero hæc
 opinionem tanquam uulgarem pertranseo. Talis quoque qualis uetula mulierculis narrare so-
 lent. Illud affirmo infestum probis hominibus demonem. Si quando optiones homi-
 num suarum similes reperit. ipsas ad libidinem suam tractare. itaque oculis morta-
 lium quasi suæ uoluntatis ministris uti. Ad hæc non horres te ipsum seruum face-
 re perniciosissimi demonis. Sed uitis inquinari te pateris. quibus hostis fias eorum.
 quod nullam tibi iniuriam intulerunt. Hostis dei boni & nullo liuore perturbati. Agite
 fugiamus hoc adeo intolerabile malum. serpentis admonitio est inuentio demoni-
 nis. satio inimici: Arrabo pænæ impedimentum pietatis. Via ad ignem æternum. pri-
 uatio regni. Quid quod & ipso aspectu inuidi discernuntur? Oculi eorum atrii sunt. atque
 Color inui- obscuri. Genæ pallidæ: Turbida suspicia: animus perturbatione diruptus uerita-
 doz. tis iudicium de rebus nullum habens. non uirtus apud illos laudabilis est. non dicen-
 di copia honestate ac gratia perfulgens: non aliud quidquam carum rebus: quas sequi ad-
 Vultures mirari quoque solemus. sed quemadmodum uultures solent ad putrescentia cadauera in-
 pastus discurrere complura prata: compluris amænos atque odoriferos agros supuo-
 Muscæ ad ulcera. lantes: & ueluti muscæ insueuerunt integras corporis partes permittentes ad ul-
 cera sese conferre: eodem modo inuidi splendorem uitæ: & rerum gestarum magnitu-
 dinem permittentes hominum duntaxat uitis imorantur. Quod si a recto nonnunquam
 quod sæpe mortalibus accidit: deflectere uideantur. Hoc diuulgant. & per eas res il-
 lorum uitam esse in apto uolunt: ignaris pictoribus similes. Qui per obtortum nasum
 aliam huiusmodi cicatricem: aut naturalem aliquam defectum: aut casu superuenien-
 tem eorum: quos effingere conantur: formam ostendunt. Ad id accedit: quod quibusdam
 Vitia uicina transmutationibus ad malum laudabile subuertunt. Et per uicia uicina uirtuti-
 uirtutibus. bus calumniantur. Fortem uirum: temerarium uocant. Temperantem: aspe-
 rum: iustum: immanem. Prudentem: uersutum. Magnificum: uentosum no-
 minant. Liberalem prodigalitatibus: parcum avaritiæ accusant. In summa omni-
 bus uirtutis speciebus nomina imponunt: ab oppositis uitiis mutuata. Quid
 igitur an in accusatione huius mali orationem terminabimus? Hæc uero
 medicinæ quasi media pars est. Neque enim inutile uidetur. si quis egrotum mor-
 bi sui magnitudinem ante oculos ponat: quo diligentior eius rei suscipere
 curam possit. At si quis cum hoc in loco nondum pristina incolumitati re-
 stitutum relinquat. nihil aliud agit: quam si egrotantem in morbo missum faceret.

Quid igitur? Quo pacto hanc egritudinem aut principio euitabimus: aut de-
 inceptis in eam prolapsi propellemus. Si a primordio nihil magnū, nihil excellēs
 in rebus humanis eēt nobis persuaserimus. non hominū diuitias: non fragilē glo-
 riam: non bonam corporis habitudinē. Neque. n. in rebus adeo momentaneis fœ-
 licitatem consistere definimus. Sed ad æterni uerique boni participationē uoca-
 mur. Quapp non diues ob diuitias admirandus: non potens ob splendorē &
 amplitudinē suam: non fortis ob robur corporis: non sapiens ob copiam uerbo-
 rum. Hæc enim instrumenta uirtutis sunt. Si qui ipis bñ utatur. At nullā in se
 beatitudinē continent. Quicumque igitur his male utitur: non secus. miser iudi-
 candus est: quā qui gladio: quē in tutelā corporis sui acceperat: ultro seipsum uul-
 nerauerit. Qui uero bene & secundū rectam rationē p̄sentia tractat. Quique di-
 spensator est earū rerū. quæ sibi a deo colatæ sūt. neque in p̄priū solūmodo usum
 thesauros cumulat. Is laude beniuolentiæque dignus est. & ob amorē eius erga p̄-
 ximum & ob mores suauissimos. Quo circa si prudentia p̄stat quispiam. Si di-
 uino sermone clarus habetur. noli illi continuo inuidere. noli unquā tacere sacra-
 rum litterarū interp̄tem: Si quis spiritus sancti gratia acceptus est: laudemque ab
 audientibus consequitur. Tuum enim bonum ē. Et tu propter donum doctri-
 næ missus es. Si suscipere aliquid uelis. Præterea scaturientem fontem nullus
 est qui tegat: obradiantē solem: nemo sibi oculos obnubit. nemo inuidet. Sed ad
 uoluptatem suam unusquisque illis fruīt. Spiritualis uero sermone in ecclesia dei.
 scaturiente & pio corde e spiritus sancti donis effluente nequaquam lætas adhibes
 aures. Sed audientium plausus tibi molesti sunt. Velleque nec qui fructū perciperet
 adesse quēque: nec qui laudaret. At qualem hæc apud iudicem animarū nraꝝ excu-
 sationē habere poterunt? Igitur naturæ bonū fateri oportet: aut bonum eēt. Qui
 uero diuitiis floret: potentia ualitudine corporis recteque his utitur. eū amare tue-
 ri que debemus tamquam cōia habētē uitæ instrumenta. Ea. n. secundum rectā ratio-
 nem partiē diuitiarū copia: habūde subministrans: & corporis obsequio laborā-
 tibus p̄sidium ferens. Cæterā uero oēm substantiā nō magis suam. quā cuiuslibet
 ægeni iudicans. Qui uero in huiusmodi rebus aliter se habet: is miser potius quā
 inuidia dignus existimandus est: utpote maiorem ad male agendū oportunita-
 tem nactus. Nāque id nihil aliud est: quā ob maiore copiam habūdantiāque perire.
 Si igitur ad iniusticiā quasi quoddam uaticū diuitiæ sunt. Profecto miser ē diues.
 Si uero ad uirtutē cōducibiles: nullū apud diuites inuidia locum habet. Cū in cō-
 munē oīum usum diuitias p̄ferat: nisi quis forte ita p̄fidus ē: ut sibi quoque ipsi
 bonorū grā inuideat. Quod si paulisper humanas res cogitatione relinquant: & ad
 uerē illud ac laudabile bonū mentē erigas: longe magis uereberis aliquā e terre-
 nis istis & corruptibilibus rebus scelicē aut admiratione dignā iudicare. Quisquis
 igitur ita uiuit: ut uagis istis ac mūdānis rebus minime sit implicatus. Is ut in inuidiā
 incidat: fieri non pot. Si uero oīo gloriæ auidus es: & quā plurimis p̄stare cupis: ac-
 iccirco quod secundus sis: æquo animo ferre non potes. Est enim hæc quoque præcipua
 inuidiæ causa. ad exercitationē uirtutum ambitionē tuam tamquam ad profluētē

Scaturientem
fontem nullus
regit

Diuitiæ uia/
ticiū ad iusti-
tiam.

Virtus in nobis

quendam riuum conuertito. neq; prorsus quacunq; uia diues fieri optato. neq; mundanis duntaxat operibus illustris: Hæc enim in tua potestate nō sunt. Sed iustus esto. sed temperans: prudēs: fortis: & in his quæ ad diuinam religionem pertinent: patiens. Sic enim & te ipsum saluū feceris: & in maioribus rebus maiorem gloriā consequeris. Virtus enim in nobis ipsis est: & a studiosis eius possideri facile potest. Habundantia uero pecuniarum: pulchritudo corporis dignitatum splendores in nostra potestate nō sunt. Quapp si uirtus q; præstabilius bonum est: & æternius: ac omnium confessione principatum tenens ipsa nobis ipsa quaerenda est. Hæc uero animo nostro insita eē nullo modo potest: nisi cū ab omni alia labe tum uel maxime ab inuidiæ perturbatione purus sit. Non uides q̄ grande malum sit hipocrisis? At hæc inuidiæ fructus est. Morum enim duplicitas inuidiæ precipuæ gratia inter mortales reperiri solet. Si quidem odium in profundo pectoris substinentes caritate coloratam superficiem præ se ferunt: scopulis profecto similes. qui breui unda tecti malum prouidis nautis insperatum obiciunt. Quapropter si mors illinc aduersus nos uelut ex fonte p̄fluit: bonorum omnium priuatio: alienatio dei. confusio diuinæ legis: & omnium: quæ in hac uita sunt: bonorum euersio. Credamus apostolo: neq; efficiamur inanis gloriæ cupidi: inuicem puocantes: inuicem inuidentes. Sed potius benigni: misericordes: donantes inuicem: sicut & deus donauit nobis.

Hipocrisis

Apostoli sententia

τελος.

PLVTARCHI LIBELLVS DE DIFFERENTIA INTER
ODIVM ET INVIDIAM INCIPIT FOELICITER.

nihil fere ab odio differre inuidia sed idem esse plane uideatur. Vitia enim multitudini hamorum similia sunt: quæ si cum pendentibus ex ipsis affectibus huc atq; illuc moueantur: pluribus inter se nodis atq; implicationibus connectuntur. Ipsæ uero quæ admodum in ægritudinibus accidit aliæ ob aliarum dolorem cruciantur. Fœlix enim tam cum qui odia gerit: quæ inuidum torquet. Idcirco beniuolentiam utriq; oppositam putamus. Nihil enim est aliud: quæ bonorum erga proximum uoluntas. Odium uero atq; inuidiam eisdem animi affectus eest: quippe qui contrariam beniuolentiæ optionem habent. Sed quando non æque idem similitudines: ut differentiæ diuersum faciunt: per has perscrutemur indagemusq; ab ipso horum affectuum genere exordium sumentes. Nascitur itaq; odium ex opinionione: quam habemus: quod is: quem odimus. malus sit aut in uniuersum aut quantum ad nos attinet. Cum enim fieri sibi iniuriam nonnulli putant: ad gerenda odia promptiores redduntur. Afferentes igitur iniuriam & malos homines oderunt & iniquo animo ferunt. Inuidet uero his duntaxat qui fœliciter uere uidentur. Quapropter inuidia quidē indeterminata est perinde atq; ægritudo oculorum: quæ ad omnem splendorem turbatur. Odium uero certis clauditur terminis: cum semper in aliquibus subiectis permaneat. Præterea odium est etiam erga animalia ratione carentia. Feles enim cantaridesq; nonnulli oderunt & rubetas & serpentes. Germanicus uero neq; gallum aspicere poterat. At persarum magi mures interficiebant tum quia illos oderant: tum quod diis immortalibus eius generis animal molestum esse arbitrabantur: quod arabes quoq; & athiopes faciunt. Inuidia uero duntaxat hominis & erga hominem est. Neq; enim inuidere inter se ferae possunt: cum nullum de fœlicitate alterius iudicium habeant: neq; gloria aut dedecore moueantur: quibus rebus inuidia augeri maxime solet. Odium uero & inimicitias inuicem exercent: pugnantq; inter se se quasi aduersus quosdam infidos. Aquilæ enim draconesq; inter se pugnant. Cornices & noctuæ. Egithali & acantilides: quorum nec cruor quidem cum interfecti fuerunt commisceri potest. q; si forte miscueris rursus fluit seperaturq;. Credibile uero est & maximum illud tam leonis in gallum: quæ elephantum in aprum odium ex timore natum esse. Quod enim timent: facile oderunt omnes. Hoc igitur inter odium inuidiamq; uidetur interesse: quæ illud in brutorum etiam natura comperiatur. hæc humanum genus non excedat. Ad id accedit: quæ iuste inuidere nemo quis potest. Neq; enim ad fœlicitatem suam quispiam iniurius & tamen inuidiosus est. Odio uero complures iuste habentur: sicut hi quos odio dignos appellamus: qui neq; malorum consuetudinem fugiunt neq; abomi-

Vitia hamis
simila.

Oditus odii

Malos odimus.

Inuidemus
fœlicibus

Feles Cantarides
Rubetæ serpentes.
Mures necat a magis

Aquile cum
dracõibus pugnant.

Egithus &
acathis a plinio dicuntur

PLVTARCHI DE ODIIO ET INVIDIA.

Charilaus ab hilaritate
 Dictū archei filai.
 Therfites
 Odit & hūc magnus pelides odit ulixes.
 Inuides se oēs negāt.
 Odimus malos
 Inuidemus bonis.
 Neminē se inuidū hñe.
 Cātarides uiridioribus rosis.
 Nō accendere ignē calūniatoribus
 Socratis.
 Suspensi calūniatores socratis.
 Sol umbrā extinguit
 Felicitas inuidiam attenuat
 Alexandro nullus inuidus ofores multi.
 Miseris non inuidemus

nantur neq; iniquo animo ferunt. Magnum uero huius rei argumentum est: q; nonnulli odio se habere q̄ plurimos fatentur. inuidere se alicui negaret. Odiū enim maiorum laudabile est. iccirco fratris Lycurgi filium charilaum spartæ p̄fectum probum & clemētem uirum laudantibus q̄busdam collega eius & quomodo inquit probus est charilaus: cum ne in malos quidem sit acerbus. Therfite quidem turpitudinem corporis uarie ac multifariam poeta descripsit: Peruersitatem uero morum breuiter & fere uno uerbo conclusit. Odit & hunc magnus pelides odit Vlyxes. Maximus enim peruersitatis cumulus ē optimis uiris inimicum esse. At qui inuidere se omnes negant: quod si quis id eis ostendere conetur: mille excusationes afferunt iratos se esse aut metuere hominem aut odiisse dicentes aut alia quauis ratione huius affectionis nomen obumbrantes ac tegentes: quasi hæc sola aī ægritudo celanda sit. Necessē est igitur huiusmodi ægritudines: sicuti plantas hisdem & nutrirī & coalescē: & aliæ quippe aliis facillime accedunt. Oderunt itaq; quēq; maxime: ut maxime proficere in uitiis cernunt. His uero magis inuidēt: quos ad uirtutem rectiore tramite prodeuntes intuentur. Quo circa Themistocles cum adhuc adolescens eēt: nihil splendidum a se fieri dicebat. Neminem enim adhuc se inuidum habere. Et. n. quē admodum cantarides lætioribus frumentis & uiridioribus rosis maxime innascuntur: ita inuidia eos præcipue tangit: qui boni sunt quiq; ad uirtutem gloriamq; grassari uident. Rursus e contrario magnitudo uitiorum odiū auget. iccirco calumniatores socratis utpote qui ad uitiorum culmen peruenerāt adeo oderunt uiri athenienses aduersatq; sunt: ut neq; eis ignem accendere nec quærentibus respondere nec qua illi se se abluissent aqua uti uoluerint: sed eam perinde ac sceleratam effundi iusserint: donec illi cum perpeti odiū amplius non possent: suspendio uitam amiserunt. Felicitatis uero magnitudo ac splendor sapenimero inuidiam extinguit. Neq; enim credibile est Alexandro aut cyro inuidere quēpiam imperitātibus & cunctorum iam dominis. Sed quē admodum sol eius umbram: supra cuius caput astiterit suis aspergens radiis aut prorsus extinguit aut longe minorem reddit: ita & felicitas: cum magnam nacta altitudinem fuerit & supra inuidiæ caput splendorem suum sperferit: eā attenuat extinguitq; Inimicorum autem amplitudo ac potentia: odium haud quā minuit. Ideoq; Alexander inuidum quod habuit neminem: Exosos uero complures: a quibus tandem per insidias interfectus est. Simili modo infelicitas inuidos quod dem compefcit. inimicitias uero non tollit. Oderunt enim etiā hostes ad extremam redactos calamitatem. At nemo est: qui miseris inuideat. iccirco illud a quodam e nostris sophistis non sine ratione dictum: inuidos homines libenter cōmisereri. Quapropter hanc quoq; non paruam horum affectuum differentiam esse arbitramur. q; odium neq; felices neq; fortunatos deserit. inuidia ob utrunq; excessum facile cōminuitur. iam uero ex contrariis potius id ipsum cōsideremus. Dissoluunt profecto inimicitias odiumq;: si aut sibi psuasierint nulli

la sese iniuria affectos esse: aut quos uti malos oderant bonos compererint: aut tertio beneficiis placati fuerint. Extrema enim gratia ut Thucidides inquit & si minor sit: oportunum tamen nacta tempus maiorem interdum iniuriam dissoluit. Horum uero primum inuidiam certe non minuit. Quilibet enim a principio sibi persuadeant nullam sibi iniuriam inferri: non tamen a liuore abstinēt. Nam reliqua duo augent potius inuidiam. His enim inuidet magis: quod boni uidentur tanquam summum bonum uirtutem consecutis. Quod si qua a felicibus beneficia accipiant: dolent illis tum ob uoluntatem tum ob potentiam inuidentes. illud enim uirtutis est. hoc felicitatis utrumque bonum. Quia appodium & inuidia omnino diuersi affectus sunt. Si quid his rebus illud quod cessat. haec autem torquet & crescit iam uero ipsam utriusque affectus electionem consideremus. Habentis. n. odium est obesse uelle. & enim potentiam eius ita diffiniunt dispositionem quandam ac curiosam male agendi uoluntatem. Ab inuidia uero hoc abest. Neque. n. inuidi multos e propinquis & domesticis suis perire uellent neque ad extremam miseriam redigi. sed felicitatem eorum graui animo ferunt prohibentque si possunt eorum gloriam ac splendorem: extremam uero calamitatem non optant sed si perinde ac ex altissimis aedibus eam partem: quae suas obscuriores reddit: deposuerint: bene secum agi existimant.

Dissimilitudo odii & inuidiae.

Finis.

Impressum Bononiae per me Benedictum hectoris bononiensis adhibita per uiribus solertia & diligentia. Anno salutis. M. ccc. clxxxvii. quarto idus Maii Illustrissimo Io. Bentiuolo recip. bononiensi. habenas feliciter moderante.

Registrum.

a iiii. b iiii. c ii. d ii. e ii. f ii. g iiii. h i.

Biblioth

Ex. completo con 38 fls.

